

1: Stockholms stift, domkapitlet (registrerat: 2016-04-29 10:33:33)

Namn på kontaktperson (obligatoriskt)

tania cea

Befattning

assistent

2. Kyrkokyrkohandboksförslaget 2016 ska ge möjlighet till lokal gestaltning samtidigt som den ska vara ett igenkännande från söndag till söndag och från kyrka till kyrka. Samlingen är den del av den allmänna gudstjänsten där den lokala gestaltningen kan göras tydlig samtidigt som det finns flera moment som ger igenkännande. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär det att gudstjänstens inledning kan utformas lokalt men samtidigt att det finns igenkännande? Ur perspektivet tillsyn bejakar vi att gudstjänstens inledning kan utformas lokalt. För oss är det väsentligt att det är skeendet snarare än innehållet som skapar igenkänning. Igenkänningen består av att gudstjänsten har en tydlig inledning, men är inte beroende av hur inledningen exakt är utformad eller vad den innehåller.

3. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Inledningsord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

Avstår

4. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Bön om förlåtelse möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

Avstår

5. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Förlåtelseord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten?

Avstår

6. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Löftesord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

Avstår

7. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Tackbön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

Avstår

8. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Överlåtelsebön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

Avstår

9. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Kristusrop/Kyrie möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

Avstår

10. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Lovsången/Gloria och Laudamus möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

Avstår

11. Att Dagens bön är obligatorisk i Mässa/Gudstjänst när den firas som huvudgudstjänst anser vi är:

Avstår

12. I remissvaren efterfrågades utifrån ett barn- och unga -perspektiv att kunna fira Högmässa med färre bibelläsningar och att Trosbekännelsen kan ersättas med trinitarisk psalm eller utgå. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär denna möjlighet?

Ur perspektivet tillsyn perspektiv bejaktar vi att högmässa, utifrån ett barn- och ungaperspektiv, kan firas med färre bibelläsningar och att trosbekännelsen kan ersättas med en trinitarisk psalm. Vi uppskattar de kortfattade alternativ till mässans olika delar som förslaget till ny kyrkohandbok kompletterats med. I 1986-års kyrkohandbok finns försiktiga angivelser för två av nattvardsböerna. Text står det inom parentes för Nattvardsbön H ”företrädesvis vid Familjemässa”. Vi anser att den nya kyrkohandboken på motsvarande sätt pedagogiskt ska främja Högmässor (och Mässa som huvudgudstjänst) med barn- och ungaperspektiv genom att infoga denna typ av ”rekommendationer” vid de alternativ som tagits fram med särskild hänsyn till barn och unga.

13. Att det är möjligt i Högmässan i undantagsfall att ha färre bibelläsningar anser vi är:

Avstår

14. Att i undantagsfall kan Trosbekännelsen utgå eller ersättas med trinitarisk psalm anser vi:

Avstår

15. I kyrkohandboksförslaget finns anvisningar för församlingarna att utforma kyrkans förbön och nio olika förböner. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Förbönen kan utformas i stiftets församlingarna utifrån sina olika förutsättningar? Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad betyder detta?

Ur perspektivet tillsyn uppskattar och bejaktar vi de anvisningar för att utforma kyrkans förbön som finns med i förslaget. Vi bejaktar också de nio olika förböner. Vidare stöder vi att Kyrkans förbön är ett fast moment. Eftersom förbönen har en självklar och viktig plats i församlingens gudstjänst så anser vi att förbönens roll och betydelse också behöver förtydligas i kyrkoordningen. Detta kan förslagsvis göras genom att infoga en eller ett par

meningar om förbönens centrala betydelse i Svenska kyrkans gudstjänst i inledningstexten till kap 17 i kyrkoordningen.

16. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Kyrkans Förbön kan utformas i stiftets församlingar utifrån sina olika förutsättningar?

Avstår

17. I kyrkohandboksförslaget har Måltidens moment bearbetats både musikaliskt, språkligt och teologiskt. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär dessa förändringar?

18. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Prefationen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningarna?

Avstår

19. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Nattvardsbönen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningar?

Avstår

20. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller O Guds Lamm möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

Avstår

21. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Bön efter kommunion möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

Avstår

22. I Sändningen finns stor flexibilitet. Vad innebär denna flexibilitet sett ur ett tillsynsperspektiv?

Ur perspektivet tillsyn bejakar vi att det finns stor flexibilitet när det gäller utformandet av Sändningen.

23. Ger kyrkokyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Lovprisningen möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

Avstår

24. Nytt i kyrkohandboksförslaget 2016 är en gudstjänstordning för Påsknattsmässa. Ge gärna reflektioner kring gudstjänstordningen för Påsknattsmässa utifrån perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse.

Ur perspektivet tillsyn uppskattar och bejakar vi att kyrkohandboken kompletteras med en ordning för påsknattsmässa.

25. Ger kyrkohandboksförslaget stiftets församlingar möjlighet att utforma Påsknattsmässa utifrån sina olika förutsättningar?

Avstår

26. Ge era synpunkter på Gudstjänstmusik A-E,(Kristusrop, Lovsången, Lovsägelsen, Helig, O Guds Lamm och Lovprisningen), övriga sjungna moment samt sjungna moment vid De kyrkliga handlingarna och om möjligt utifrån notering (läsbarhet och lämplig tonart), melodi, harmonik, rytmik, ackordanalys (funktionalitet) och relationen musik och text.

27. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik A

Avstår

28. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik B

Avstår

29. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik C

Avstår

30. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik D

Avstår

31. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik E

Avstår

32. Ge en allmän bedömning av övriga sjungna moment

Avstår

33. Ge en allmän bedömning av den liturgiska musiken i de kyrkliga handlingarna

Avstår

34. Det föreslås att det införs en KO 18 kap 6 a§. Där föreslås en förenklad beslutsordning jämfört med idag när man vill använda någon annan musik än den som ingår i Kyrkohandboken. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Ur perspektivet tillsyn bejaktar domkapitlet visserligen förslaget till förenklad beslutsordning när man vill använda annan musik än den som ingår i Kyrkohandboken. Men domkapitlet anser också att förslaget ur tillsynssynpunkt innebär två utmaningar i de fall musik som inte ingår i Kyrkohandboken anmäls till domkapitlet. För det första kommer det för domkapitlet vara svårt att bedöma den anmälda musikens plats i traditionen och dess genremässiga legitimitet. För det andra innebär den föreslagna skrivningen i 18 kap. 6a § ”I huvudgudstjänsten får till kyrkohandbokens texter” ett mått av otydlighet. Uttrycket ”kyrkohandbokens texter” är oklart. Är det exempelvis texterna till alla Kyrkohandbokens sju

Kristusrop som det står fritt att tonsätta på annat sätt eller är det enbart det klassiska ropet ”Herre/Kristus förbarma dig!”? Får man tonsätta nattvardsbönen och instiftelseorden? Vi föreslår att de texter i kyrkohandboken som kan tonsättas fritt enbart är de delar av kyrkohandboken som redan är tonsatta och inte omfattar andra texter som t ex välsignelsen.

35. Det föreslås att begreppet 'de gemensamma gudstjänsterna' ersätts av begreppet 'Den allmänna gudstjänsten' på flera ställen i Kyrkoordningen. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Ur perspektivet tillsyn bejaktar vi ändringen till ”Den allmänna gudstjänsten”. Vi ser det som en språklig anpassning.

36. Ryms stiftets församlingarnas olika gudstjänsttraditioner inom de ramar som ges i kyrkohandboksförslaget?

Avstår

37. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för den gudstjänstfirande församlingens delaktighet?

Avstår

38. Det fanns kritik mot teologin i kyrkohandboksförslaget 2012. Kritiken rörde treenigheten, balansen mellan Gud och människa, Gud som frälsare, otydlig kristologi. Kyrkohandboken ska uttrycka teologisk mångfald samtidigt som den ska ge uttryck för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Ge gärna synpunkter kring detta sett utifrån kyrkohandboksförslaget 2016 och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Ur perspektivet tillsyn anser domkapitlet att teologin har blivit bättre. Domkapitlet anser att det är viktigt att de begrepp och uttryck som används i liturgin ska kännas igen från Bibeln och psalmboken. Det är angeläget att Kyrkohandboken talar samma språk som övriga gudstjänstböcker.

39. Uttrycker kyrkohandboksförslaget Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära?

I ganska hög grad

40. Kyrkohandboksförslaget ska uttrycka teologisk mångfald. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas teologi i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?

Bra

41. I kyrkohandboksförslaget har språket bearbetats i en rad texter samtidigt som nya texter har tillkommit. Hur upplever ni språket i kyrkohandboksförslaget sett ur ett tillsynsperspektiv?

Domkapitlet uppskattar att språket gjorts mer stringent. Vi är nöjda med att det finns alternativ med språkligt bredd.

42. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas språk i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?

Avstår

43. Uttrycker kyrkohandboksförslaget ett inklusivt språkbruk?

Avstår

44. Kyrkohandboksförslaget har haft ett särskilt fokus på att det ska finnas texter och musik som passar alla åldrar och då också barn och unga. Ger kyrkohandboksförslaget denna möjlighet sett ur ett tillsynsperspektiv?

Ja. Vi tycker det är värdefullt att det tagits fram alternativ som är korta och har ett enkelt språk och menar att förekomsten av den sortens alternativ är viktigt ur ett barn- och ungaperspektiv (se vårt svar på fråga 12). Vi uppskattar också att det finns sjungna alternativ som fungerar som härmsånger.

45. Ger kyrkohandboksförslaget möjlighet till barn och ungas delaktighet i Den allmänna gudstjänsten?

Avstår

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Finska

I sin helhet

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Meänkieli

[Inget svar]

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Romani

[Inget svar]

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Samiska språk

I sin helhet

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Teckenspråk

Delar av

47. Finns det andra språk där ni har behov av att delar av eller hela kyrkohandboken översätts till?

Vi anser att delar av kyrkohandboken borde översättas till: arabiska, spanska, engelska, franska och tyska. Vi tänker i synnerhet på ordningarna för dop och vigsel. Svenska kyrkans mångspråkighet i gudstjänsten är en påminnelse om att vi är en del av den världsvida kyrkan.

Vi föreslår att en grupp får i uppdrag att överväga vilka delar av högmässa och mässa/gudstjänst som lämpligen kan översättas. Vi anser också att det behöver tas fram en ljudbok för delar av kyrkohandboken.

48. I kyrkohandboksförslaget finns möjlighet till doppåminnelse i högre grad än tidigare. Vilken betydelse bedömer ni att det har eller kommer att ha att dopet lyfts fram ytterligare i kyrkohandboksförslaget? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Vi ställer oss positiva till att möjligheten till doppåminnelse lyfts fram i handboksförslaget. Däremot anser vi att momentet doppåminnelse måste ges en teologisk förklaring och motivering i inledningstexten till kap 19 "Dop" i Kyrkoordningen. En sådan teologisk förklaring och motivering ska syfta till att förtydliga vad momentet innebär och vill uttrycka och vad det inte är, t ex omdop.

49. I de kyrkliga handlingarna föreslås att två psalmer är obligatoriska men placeringen kan vara flexibel. Om konfirmationsmässa firas föreslås tre obligatoriska psalmer. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Vi stödjer förslaget att minst två psalmer ska vara obligatoriska i samtliga kyrkliga handlingar och tycker det är mycket angeläget att på detta sätt främja och värna psalmbokens plats i de kyrkliga handlingarna.

50. Dopet är ett av sakramenten. Hur bedömer ni att Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära kommer till uttryck i gudstjänstordningen för dop? I remissvaren fanns en tydlig kritik av rytmen i dopgudstjänsten, men också vad gäller språk och teologi. I kyrkohandboksförslaget finns en gudstjänstordning för Dop i kris utskrivet. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Vi anser att Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära kommer till uttryck i ordningen för dop. Vi är också positiva till att det finns en ordning för dop i kris. Däremot anser vi att ordningen för dopet fortfarande saknar rytm. Vi tror att, den i och för sig goda, ambitionen att låta barnet tydligt ta plats tidigt i gudstjänsten, dramaturgiskt leder till att gudstjänstens dynamik går förlorad. Vi önskar att ordningen för dopgudstjänsten ses över ännu en gång och att rytmen i ordningen för dop i 1986:ans kyrkohandbok kan stå förebild för den översynen. Ur tillsynsperspektiv ser vi en risk att en alltför dålig rytm leder till att medarbetare frångår kyrkohandbokens ordning för dop vilket kommer att leda till fler tillsynsärenden.

51. Konfirmationsgudstjänsten är förändrad i kyrkohandboksförslaget i relation till kyrkohandboksförslaget 2012 särskilt när det gäller den inledande delen. Vad kommer det att betyda för konfirmationsgudstjänsten? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Vi tycker det är bra och stöder att det i enligt förslaget finns möjlighet att i konfirmationsgudstjänstens inledningen ställa en fråga till konfirmanderna.

52. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts. Ge gärna några reflektioner kring vigselgudstjänsten i sin helhet? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad

det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Vi tycker det är bra att Svenska kyrkan har en gemensam vigselordning för både samkönade och särkönade par.

53. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts i begravningsgudstjänsten. Det finns också en gudstjänstordning utskriven för begravning av dödfött barn eller barn som dött vid späda ålder. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Vi anser att ordningen för begravningsgudstjänst är bra med ett viktigt undantag. Vi anser att slutbönen inte ska kunna formuleras fritt utan att något av de båda angivna alternativen alltid ska användas. Vi uppfattar att slutbönens kärna är att be Gud att den döde ska ha frid, (att lysa frid över den döde) och därför kan det inte lämnas fritt att formulera slutbönen. Eventuellt kan ett tredje alternativ infogas men vi anser alltså inte att det ska finnas utrymme att fritt formulera slutbönen. Ur tillsynsperspektiv anser vi att möjligheten att fritt formulera slutbönen lätt kan leda till tillsynsärende då gudstjänstfirare lätt kan uppleva att momentets kärna – att be att den döde ska ha frid (lysa frid) – inte fullföljs av bönen.

54. Vad är er generella bedömning om de föreslagna ordningarna för Den allmänna gudstjänsten?

Avstår

55. Vad är er generella bedömning av de föreslagna ordningarna för De kyrkliga handlingarna?

Avstår

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa som huvudgudstjänst

[Inget svar]

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Vigselgudstjänsten

[Inget svar]

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Begravningsgudstjänsten

[Inget svar]

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa ej som huvudgudstjänst

[Inget svar]

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa som huvudgudstjänst

[Inget svar]

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa ej som huvudgudstjänst

[Inget svar]

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst som huvudgudstjänst

[Inget svar]

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst ej som huvudgudstjänst

[Inget svar]

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Dopgudstjänsten

[Inget svar]

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Ordning för bikt

[Inget svar]

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Konfirmationsmässa-/gudstjänsten

[Inget svar]

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 1

- Domkapitlet/Stiftsstyrelsen anser att inledningstexterna i kyrkoordningen behöver ses över både teologiskt och språkmässigt så att det råder en större samstämmighet mellan dessa båda för Svenska kyrkan viktiga dokument. Detta gäller inledningstexterna till kapitlen i Femte avdelningen "Gudstjänst". - Domkapitlet/Stiftsstyrelsen anser att uttrycket "Kristusrop" ska ersättas av uttrycket "rop till Kristus" för att tydliggöra att kyriet är ett rop till Kristus. - Vi anser att kyrkohandboken layoutmässigt och pedagogiskt måste utformas på ett sådant sätt så att det ännu tydligare framgår vid vilka moment som man måste använda något av kyrkohandbokens alternativ (t ex bön om förlåtelse och nattvardsbönen) samt vilka moment som kan formuleras fritt (t ex inledningsord och kyrkans förbön). Vi anser att det finns en stor risk att kyrkohandboken tolkas som att det är fritt att formulera egna varianter av gudstjänstmoment även där så inte är fallet utan något av kyrkohandbokens alternativ ska användas. Därför behöver anvisningar och layout tydliggöra vad som gäller. - Nuvarande förslag till skrivning av 18 kap. 6 § i kyrkoordningen ger sken av att det enbart är för huvudgudstjänster som man kan, eller behöver, anmäla till domkapitlet att man önskar frångå kyrkohandboken. Det måste finnas möjlighet att frångå kyrkohandboken och anmäla det till domkapitlet även för andra allmänna gudstjänster än huvudgudstjänsten. Vi föreslår att detta justeras genom att i nämnda paragraf byta ut ordet "Huvudgudstjänst" mot uttrycket "den

allmänna gudstjänsten”. Vidare föreslår vi att ordet ”någon” i 18 kap. 6 § och 6a § stryks då det inte behövs.

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 2

- Vi anser att 1917-års översättning av Herrens bön ska finnas utskriven i ordningen för dop, vigsel och begravning eftersom vi bedömer att det främst är i dessa gudstjänster som den äldre översättningen fortsatt kommer att efterfrågas. I övriga gudstjänster behöver den äldre översättningen dock inte finnas utskriven. - Eftersom kyrkohandboken uttrycker och är en del av Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, så anser vi att den, utöver enklare utgåvor, också behöver ges ut i en praktutgåva av något slag. Vidare föreslår vi att det tas fram en särskild utgåva med enbart ordningarna för de kyrkliga handlingarna. - Vi föreslår att nationell nivå inför övergången till ny kyrkohandbok uppmanar stiftsorganisationerna att stödja församlingarna i att se över och bearbeta sina gudstjänstordningar så att de ryms inom ramen för den nya kyrkohandboken. - Ur tillsynsperspektiv ser vi att kyrkohandbokens karaktär av smörgåsbord skulle kunna leda till att antalet tillsynsärenden ökar. Vi ser att detta också kan komma att försvåra tillsynen.

2: Härnösands stift, domkapitlet (registrerat: 2016-04-29 14:01:40)

Namn på kontaktperson (obligatoriskt)

Anna Stenund

Befattning

Stiftsadjunkt

2. Kyrkokyrkohandboksförslaget 2016 ska ge möjlighet till lokal gestaltning samtidigt som den ska vara ett igenkännande från söndag till söndag och från kyrka till kyrka. Samlingen är den del av den allmänna gudstjänsten där den lokala gestaltningen kan göras tydlig samtidigt som det finns flera moment som ger igenkännande. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär det att gudstjänstens inledning kan utformas lokalt men samtidigt att det finns igenkännande? Vi är tveksamma till att Bön om förlåtelse och Förlåtelseord kan utelämnas i Mässa/Gudstjänst. Tveksamt även att Tackbön är fakultativ.

3. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Inledningsord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

4. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Bön om förlåtelse möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

5. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Förlåtelseord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten?

I hög grad

6. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Löftesord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

7. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Tackbön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

8. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Överlåtelsebön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

9. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Kristusrop/Kyrie möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

10. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Lovsången/Gloria och Laudamus möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

11. Att Dagens bön är obligatorisk i Mässa/Gudstjänst när den firas som huvudgudstjänst anser vi är:

Varken dåligt eller bra

12. I remissvaren efterfrågades utifrån ett barn- och unga -perspektiv att kunna fira Högmässa med färre bibelläsningar och att Trosbekännelsen kan ersättas med trinitarisk psalm eller utgå. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär denna möjlighet?

Eftersom möjligheten att ha färre textläsningar tillgodoses i Mässa/Gudstjänst anser vi att det bör bevaras tre läsningar i Högmässa. Trosbekännelsen kan ersättas med trospsalm men ej utgå.

13. Att det är möjligt i Högmässan i undantagsfall att ha färre bibelläsningar anser vi är:

Bra

14. Att i undantagsfall kan Trosbekännelsen utgå eller ersättas med trinitarisk psalm anser vi:

Ganska dåligt

15. I kyrkohandboksförslaget finns anvisningar för församlingarna att utforma kyrkans förbön och nio olika förböner. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Förbönen kan utformas i stiftets församlingarna utifrån sina olika förutsättningar? Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad betyder detta?

Bra utformning.

16. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Kyrkans Förbön kan utformas i stiftets församlingar utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

17. I kyrkohandboksförslaget har Måltidens moment bearbetats både musikaliskt, språkligt och teologiskt. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär dessa förändringar?

-

18. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Prefationen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

19. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Nattvardsbönen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

20. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller O Guds Lamm möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

Varken låg eller hög grad

21. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Bön efter kommunion möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

22. I Sändningen finns stor flexibilitet. Vad innebär denna flexibilitet sett ur ett tillsynsperspektiv?

bra utformning.

23. Ger kyrkokyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Lovprisningen möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

24. Nytt i kyrkohandboksförslaget 2016 är en gudstjänstordning för Påsknattsmässa. Ge gärna reflektioner kring gudstjänstordningen för Påsknattsmässa utifrån perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse.

positivt att ordning för påsknattsmässa lyfts in i kyrkohandboken då denna mässa därvid stärks. Formen är bra.

25. Ger kyrkohandboksförslaget stiftets församlingar möjlighet att utforma Påsknattsmässa utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

26. Ge era synpunkter på Gudstjänstmusik A-E, (Kristusrop, Lovsången, Lovsägelsen, Helig, O Guds Lamm och Lovprisningen), övriga sjungna moment samt sjungna moment vid De kyrkliga handlingarna och om möjligt utifrån notering (läsbarhet och lämplig tonart), melodi, harmonik, rytmik, ackordanalys (funktionalitet) och relationen musik och text.

Serie A är OK. Vad gäller serierna B-E är det motsägelsefullt: å ena sidan är vi tveksamma till valet/urvalet av musik i B-E, å andra sidan används delar av denna gudstjänstmusik på sina håll i stiftet. Vi tycker det bör övervägas att behålla serie A och i övrigt ha fasta texter och släppa den musikaliska gestaltningen av dessa fri.

27. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik A

Bra

28. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik B

Avstår

29. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik C

Avstår

30. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik D

Avstår

31. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik E

Avstår

32. Ge en allmän bedömning av övriga sjungna moment

Bra

33. Ge en allmän bedömning av den liturgiska musiken i de kyrkliga handlingarna

Bra

34. Det föreslås att det införs en KO 18 kap 6 a§. Där föreslås en förenklad beslutsordning jämfört med idag när man vill använda någon annan musik än den som ingår i Kyrkohandboken. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Vi finner föreslagen anpassning naturlig.

35. Det föreslås att begreppet 'de gemensamma gudstjänsterna' ersätts av begreppet 'Den allmänna gudstjänsten' på flera ställen i Kyrkoordningen. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

-

36. Ryms stiftets församlingarnas olika gudstjänsttraditioner inom de ramar som ges i kyrkohandboksförslaget?

I hög grad

37. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för den gudstjänstfirande församlingens delaktighet?

I hög grad

38. Det fanns kritik mot teologin i kyrkohandboksförslaget 2012. Kritiken rörde treenigheten, balansen mellan Gud och människa, Gud som frälsare, otydlig kristologi. Kyrkohandboken ska uttrycka teologisk mångfald samtidigt som den ska ge uttryck för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Ge gärna synpunkter kring detta sett utifrån kyrkohandboksförslaget 2016 och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Den teologiska mångfald som uttrycks är OK.

39. Uttrycker kyrkohandboksförslaget Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära?

I hög grad

40. Kyrkohandboksförslaget ska uttrycka teologisk mångfald. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas teologi i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?

Bra

41. I kyrkohandboksförslaget har språket bearbetats i en rad texter samtidigt som nya texter har tillkommit. Hur upplever ni språket i kyrkohandboksförslaget sett ur ett tillsynsperspektiv?

Bra

42. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas språk i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?

Bra

43. Uttrycker kyrkohandboksförslaget ett inklusivt språkbruk?

I hög grad

44. Kyrkohandboksförslaget har haft ett särskilt fokus på att det ska finnas texter och musik som passar alla åldrar och då också barn och unga. Ger kyrkohandboksförslaget denna möjlighet sett ur ett tillsynsperspektiv?

-

45. Ger kyrkohandboksförslaget möjlighet till barn och ungas delaktighet i Den allmänna gudstjänsten?

I hög grad

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Finska

I sin helhet

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Meänkieli

I sin helhet

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Romani

I sin helhet

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Samiska språk

I sin helhet

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Teckenspråk

I sin helhet

47. Finns det andra språk där ni har behov av att delar av eller hela kyrkohandboken översätts till?

Persiska, arabiska, engelska, franska och tigrinja.

48. I kyrkohandboksförslaget finns möjlighet till doppåminnelse i högre grad än tidigare. Vilken betydelse bedömer ni att det har eller kommer att ha att dopet lyfts fram ytterligare i kyrkohandboksförslaget? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Positivt!

49. I de kyrkliga handlingarna föreslås att två psalmer är obligatoriska men placeringen kan vara flexibel. Om konfirmationsmässan firas föreslås tre obligatoriska psalmer. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Positivt.

50. Dopet är ett av sakramenten. Hur bedömer ni att Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära kommer till uttryck i gudstjänstordningen för dop? I remissvaren fanns en tydlig kritik av rytmen i dopgudstjänsten, men också vad gäller språk och teologi. I kyrkohandboksförslaget finns en gudstjänstordning för Dop i kris utskrivet. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

bra

51. Konfirmationsgudstjänsten är förändrad i kyrkohandboksförslaget i relation till kyrkohandboksförslaget 2012 särskilt när det gäller den inledande delen. Vad kommer det att betyda för konfirmationsgudstjänsten? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

bra

52. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts. Ge gärna några reflektioner kring vigselgudstjänsten i sin helhet? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

bra

53. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts i begravningsgudstjänsten. Det finns också en gudstjänstordning utskrivet för begravning av dödfött barn eller barn som dött vid späda ålder. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

bra

54. Vad är er generella bedömning om de föreslagna ordningarna för Den allmänna gudstjänsten?

Bra

55. Vad är er generella bedömning av de föreslagna ordningarna för De kyrkliga handlingarna?

Bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Vigselgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Begravningsgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Dopgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Ordning för bikt

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Konfirmationsmässa-/gudstjänsten

Avvägningen är bra

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 1

Vi anser att endast EN version av Herrens bön ska användas.

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 2

3: Luleå stift, domkapitlet (registrerat: 2016-05-03 11:10:17)

Namn på kontaktperson (obligatoriskt)

Heidi Stenberg

Befattning

Stiftsjurist

2. Kyrkokyrkohandboksförslaget 2016 ska ge möjlighet till lokal gestaltning samtidigt som den ska vara ett igenkännande från söndag till söndag och från kyrka till kyrka. Samlingen är den del av den allmänna gudstjänsten där den lokala gestaltningen kan göras tydlig samtidigt som det finns flera moment som ger igenkännande. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och beaktelse - vad innebär det att gudstjänstens inledning kan utformas lokalt men samtidigt att det finns igenkännande?

3. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Inledningsord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

4. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Bön om förlåtelse möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

5. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Förlåtelseord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten?

I hög grad

6. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Löftesord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

7. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Tackbön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

8. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Överlåtelsebön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

9. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Kristusrop/Kyrie möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

10. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Lovsången/Gloria och Laudamus möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

11. Att Dagens bön är obligatorisk i Mässa/Gudstjänst när den firas som huvudgudstjänst anser vi är:

Bra

12. I remissvaren efterfrågades utifrån ett barn- och unga -perspektiv att kunna fira Högmässa med färre bibelläsningar och att Trosbekännelsen kan ersättas med trinitarisk psalm eller utgå. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär denna möjlighet?

Bra att trinitarisk psalm kan ersätta sjungen Trosbekännelse, men Trosbekännelsen bör vara ett fast moment vid Högmässa.

13. Att det är möjligt i Högmässan i undantagsfall att ha färre bibelläsningar anser vi är:

Bra

14. Att i undantagsfall kan Trosbekännelsen utgå eller ersättas med trinitarisk psalm anser vi:

Ganska bra

15. I kyrkohandboksförslaget finns anvisningar för församlingarna att utforma kyrkans förbön och nio olika förböner. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Förbönen kan utformas i stiftets församlingarna utifrån sina olika förutsättningar? Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad betyder detta?

Positivt att det finns stödord för att formulera egen förbön. Positivt med fint formulerade böner för tacksägelse, döpta, konfirmerade och vigda.

16. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Kyrkans Förbön kan utformas i stiftets församlingar utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

17. I kyrkohandboksförslaget har Måltidens moment bearbetats både musikaliskt, språkligt och teologiskt. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär dessa förändringar?

18. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Prefationen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

19. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Nattvardsbönen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

20. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller O Guds Lamm möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

21. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Bön efter kommunion möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

22. I Sändningen finns stor flexibilitet. Vad innebär denna flexibilitet sett ur ett tillsynsperspektiv?

Positivt med stor flexibilitet i sändningen.

23. Ger kyrkokyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Lovprisningen möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

24. Nytt i kyrkohandboksförslaget 2016 är en gudstjänstordning för Påsknattsmässa. Ge gärna reflektioner kring gudstjänstordningen för Påsknattsmässa utifrån perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse.

Fråga: Vad är Påskhymn, som finns som en särskild plats i påsknattsmässan?

25. Ger kyrkohandboksförslaget stiftets församlingar möjlighet att utforma Påsknattsmässa utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

26. Ge era synpunkter på Gudstjänstmusik A-E,(Kristusrop, Lovsången, Lovsägelsen, Helig, O Guds Lamm och Lovprisningen), övriga sjungna moment samt sjungna moment vid De kyrkliga handlingarna och om möjligt utifrån notering (läsbarhet och lämplig tonart), melodi, harmonik, rytmik, ackordanalys (funktionalitet) och relationen musik och text.

Ta tillbaka hela Karin Runows lovsång i gudstjänstmusik D. Den nya versionen upplevs alltför förkortad.

27. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik A

Bra

28. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik B

Bra

29. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik C

Bra

30. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik D

Bra

31. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik E

Bra

32. Ge en allmän bedömning av övriga sjungna moment

Bra

33. Ge en allmän bedömning av den liturgiska musiken i de kyrkliga handlingarna

Bra

34. Det föreslås att det införs en KO 18 kap 6 a§. Där föreslås en förenklad beslutsordning jämfört med idag när man vill använda någon annan musik än den som ingår i Kyrkohandboken. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Domkapitlet har inget att erinra mot detta. Inget problem ur tillsynsperspektiv. Även i nuläget ska kyrkoherden i samråd godkänna vilken gudstjänstordning som ska gälla i församlingen.

35. Det föreslås att begreppet 'de gemensamma gudstjänstern' ersätts av begreppet 'Den allmänna gudstjänsten' på flera ställen i Kyrkoordningen. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Domkapitlet har inget att erinra mot att byta begrepp till "den allmänna gudstjänsten". Detta är tydligare och bättre.

36. Ryms stiftets församlingarnas olika gudstjänsttraditioner inom de ramar som ges i kyrkohandboksförslaget?

I hög grad

37. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för den gudstjänstfirande församlingens delaktighet?

I hög grad

38. Det fanns kritik mot teologin i kyrkohandboksförslaget 2012. Kritiken rörde treenigheten, balansen mellan Gud och människa, Gud som frälsare, otydlig kristologi. Kyrkohandboken ska uttrycka teologisk mångfald samtidigt som den ska ge uttryck för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Ge gärna synpunkter kring detta sett utifrån kyrkohandboksförslaget 2016 och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Positivt att man har varit lyhörd för remissvaren från 2012, vilket har inneburit många goda förändringar och förbättringar.

39. Uttrycker kyrkohandboksförslaget Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära?

I hög grad

40. Kyrkohandboksförslaget ska uttrycka teologisk mångfald. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas teologi i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?

Bra

41. I kyrkohandboksförslaget har språket bearbetats i en rad texter samtidigt som nya texter har tillkommit. Hur upplever ni språket i kyrkohandboksförslaget sett ur ett tillsynsperspektiv?

Ur barnperspektiv har språket och texter förbättrats mycket positivt.

42. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas språk i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?

Bra

43. Uttrycker kyrkohandboksförslaget ett inklusivt språkbruk?

I hög grad

44. Kyrkohandboksförslaget har haft ett särskilt fokus på att det ska finnas texter och musik som passar alla åldrar och då också barn och unga. Ger kyrkohandboksförslaget denna möjlighet sett ur ett tillsynsperspektiv?

Positivt att det responsoriala har förstärkts väsentligt i musiken. Positivt att språket i böner och texter också har tillkommit och förbättrats. Det bör dock finnas med i anvisningarna för Högmässa/Mässa och gudstjänst på vilka platser som kör, barn och andra grupper kan medverka.

45. Ger kyrkohandboksförslaget möjlighet till barn och ungas delaktighet i Den allmänna gudstjänsten?

I hög grad

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Finska

I sin helhet

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Meänkieli

I sin helhet

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Romani

Delar av

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Samiska språk

I sin helhet

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Teckenspråk

[Inget svar]

47. Finns det andra språk där ni har behov av att delar av eller hela kyrkohandboken översätts till?

Engelska

48. I kyrkohandboksförslaget finns möjlighet till doppåminnelse i högre grad än tidigare. Vilken betydelse bedömer ni att det har eller kommer att ha att dopet lyfts fram ytterligare i kyrkohandboksförslaget? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Positivt att dopet har lyfts fram och att det blir stärkt i församlingarna och i mötet med människor.

49. I de kyrkliga handlingarna föreslås att två psalmer är obligatoriska men placeringen kan vara flexibel. Om konfirmationsmässan firas föreslås tre obligatoriska psalmer. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Mycket bra för präster och musiker att det har blivit tydligt att två psalmer (tre för konfirmation) är obligatoriska.

50. Dopet är ett av sakramenten. Hur bedömer ni att Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära kommer till uttryck i gudstjänstordningen för dop? I remissvaren fanns en tydlig kritik av rytmen i dopgudstjänsten, men också vad gäller språk och teologi. I kyrkohandboksförslaget finns en gudstjänstordning för Dop i kris utskrivet. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

2016:s dopordning fungerar bra nu. Bra att dop vid krissituation har fått en egen ordning utskrivet.

51. Konfirmationsgudstjänsten är förändrad i kyrkohandboksförslaget i relation till kyrkohandboksförslaget 2012 särskilt när det gäller den inledande delen. Vad kommer det att betyda för konfirmationsgudstjänsten? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Positiva till det nya förslaget.

52. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts. Ge gärna några reflektioner kring vigselgudstjänsten i sin helhet? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Fungerar väl.

53. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts i begravningsgudstjänsten. Det finns också en gudstjänstordning utskriven för begravning av dödfött barn eller barn som dött vid späda ålder. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Förslaget fungerar bra. Även positivt med fler val av förböner.

54. Vad är er generella bedömning om de föreslagna ordningarna för Den allmänna gudstjänsten?

Bra

55. Vad är er generella bedömning av de föreslagna ordningarna för De kyrkliga handlingarna?

Bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Vigselgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Begravningsgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Dopgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Ordning för bikt

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Konfirmationsmessa-/gudstjänsten

Avvägningen är bra

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 1

Generellt är grundstrukturen med Samling, Ordet, Måltiden och Sändning mycket bra för igenkännandet för alla församlingar i Svenska kyrkan. Stor frihet att den lokala prägelns får komma fram i den egna församlingen. Positivt att kyrkoåret har förstärkts och att alla gudstjänstmusikdelar (A-E) har samtliga delar av mässans ordinarie. Domkapitlet gläds över att det finns en särskild ordning för Påsknattsmässa i förslaget, men tycker att den föreslagna ordningen kunde ges ett alternativ som innebär en enklare och mindre omfattande struktur.

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 2

4: Västerås stift, domkapitlet (registrerat: 2016-05-03 15:40:49)

Namn på kontaktperson (obligatoriskt)

Göran Broås

Befattning

Domkapitlets sekreterare

2. Kyrkokyrkohandboksförslaget 2016 ska ge möjlighet till lokal gestaltning samtidigt som den ska vara ett igenkännande från söndag till söndag och från kyrka till kyrka. Samlingen är den del av den allmänna gudstjänsten där den lokala gestaltningen kan göras tydlig samtidigt som det finns flera moment som ger igenkännande. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och beaktelse - vad innebär det att gudstjänstens inledning kan utformas lokalt men samtidigt att det finns igenkännande?

2. Igenkännande motverkar kongregationalism. Se i övrigt kommentar i p 57.

3. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Inledningsord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

4. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Bön om förlåtelse möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

5. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Förlåtelseord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten?

I hög grad

6. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Löftesord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

7. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Tackbön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

8. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Överlåtelsebön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

9. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Kristusrop/Kyrie möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

10. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Lovsången/Gloria och Laudamus möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

11. Att Dagens bön är obligatorisk i Mässa/Gudstjänst när den firas som huvudgudstjänst anser vi är:

Bra

12. I remissvaren efterfrågades utifrån ett barn- och unga -perspektiv att kunna fira Högmässa med färre bibelläsningar och att Trosbekännelsen kan ersättas med trinitarisk psalm eller utgå. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär denna möjlighet?

12. Det är positivt att trosbekännelsen kan ersättas med en trinitarisk psalm vid vissa tillfällen. Trosbekännelsen bör däremot inte kunna utgå helt i den allmänna gudstjänsten. Det är en identitetsfråga. Ur barnperspektiv efterlyser vi en ny kort form som ger uttryck för kristen tro, sjungen eller läst, med möjlighet till ”call and response”. Kanske kan vi dessutom få en tonsättning av Apostolicum?

13. Att det är möjligt i Högmässan i undantagsfall att ha färre bibelläsningar anser vi är:

Ganska bra

14. Att i undantagsfall kan Trosbekännelsen utgå eller ersättas med trinitarisk psalm anser vi:

Dåligt

15. I kyrkohandboksförslaget finns anvisningar för församlingarna att utforma kyrkans förbön och nio olika förböner. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Förbönen kan utformas i stiftets församlingarna utifrån sina olika förutsättningar? Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad betyder detta?

16. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Kyrkans Förbön kan utformas i stiftets församlingar utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

17. I kyrkohandboksförslaget har Måltidens moment bearbetats både musikaliskt, språkligt och teologiskt. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär dessa förändringar?

17. Vi förutsätter att nattvardsbövernans utformning ansluter till Svenska kyrkans bejakande av det s.k. BEM-dokumentet (Kyrkornas Världsråds dokument ”Dop, Nattvard, Ämbete”). Vi saknar t.ex. epikles och/eller anamnes i ett antal av de föreslagna böverna. Vi ser positivt på de musikaliska bearbetningarna.

18. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Prefationen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

19. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Nattvardsbönen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningar?

Varken låg eller hög grad

20. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller O Guds Lamm möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

21. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Bön efter kommunion möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

22. I Sändningen finns stor flexibilitet. Vad innebär denna flexibilitet sett ur ett tillsynsperspektiv?

23. Ger kyrkokyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Lovprisningen möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

24. Nytt i kyrkohandboksförslaget 2016 är en gudstjänstordning för Påsknattsmässa. Ge gärna reflektioner kring gudstjänstordningen för Påsknattsmässa utifrån perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse.

24. I Påsknattsmässan bör tydliggöras att församlingen kan korsteckna sig med vattnet i dopfunten efter doppåminnelsen.

25. Ger kyrkohandboksförslaget stiftets församlingar möjlighet att utforma Påsknattsmässa utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

26. Ge era synpunkter på Gudstjänstmusik A-E,(Kristusrop, Lovsången, Lovsågelsen, Helig, O Guds Lamm och Lovprisningen), övriga sjungna moment samt sjungna moment vid De kyrkliga handlingarna och om möjligt utifrån notering (läsbarhet och lämplig tonart), melodi, harmonik, rytmik, ackordanalys (funktionalitet) och relationen musik och text.

26. Vi gillar Gudstjänstmusik A-E, men till denna vill vi gärna se fogad en Gudstjänstmusik F, som bygger på folkmusiktradition. Det är också positivt med ackordsanalys i handboksförslaget. Vi efterlyser kompmönster som inspiration, inte minst för att ta vara på barns och ungas musikengagemang och delaktighet i gudstjänstens musik.

27. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik A

Bra

28. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik B

Bra

29. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik C

Bra

30. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik D

Bra

31. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik E

Bra

32. Ge en allmän bedömning av övriga sjungna moment

Bra

33. Ge en allmän bedömning av den liturgiska musiken i de kyrkliga handlingarna

Bra

34. Det föreslås att det införs en KO 18 kap 6 a§. Där föreslås en förenklad beslutsordning jämfört med idag när man vill använda någon annan musik än den som ingår i Kyrkohandboken. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

34. Det är bra, inte minst utifrån möjligheten att låta lokal musiktradition komma till uttryck – relevans.

35. Det föreslås att begreppet 'de gemensamma gudstjänsterna' ersätts av begreppet 'Den allmänna gudstjänsten' på flera ställen i Kyrkoordningen. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

36. Ryms stiftets församlingarnas olika gudstjänsttraditioner inom de ramar som ges i kyrkohandboksförslaget?

I hög grad

37. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för den gudstjänstfirande församlingens delaktighet?

I ganska hög grad

38. Det fanns kritik mot teologin i kyrkohandboksförslaget 2012. Kritiken rörde treenigheten, balansen mellan Gud och människa, Gud som frälsare, otydlig kristologi.

Kyrkohandboken ska uttrycka teologisk mångfald samtidigt som den ska ge uttryck för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Ge gärna synpunkter kring detta sett utifrån kyrkohandboksförslaget 2016 och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

39. Uttrycker kyrkohandboksförslaget Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära?

I hög grad

40. Kyrkohandboksförslaget ska uttrycka teologisk mångfald. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas teologi i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?

Ganska bra

41. I kyrkohandboksförslaget har språket bearbetats i en rad texter samtidigt som nya texter har tillkommit. Hur upplever ni språket i kyrkohandboksförslaget sett ur ett tillsynsperspektiv?

41. Inledningsorden leder direkt till Bön om förlåtelse. Därigenom att beredelseord, med möjlighet att förklara ordet ”synd” – vilket framför allt ovana gudstjänstdeltagare kan känna sig obekväma med – är fakultativ, kan det finnas skäl att i bönen tydliggöra betydelsen av ”synd”. Exempel: Bön 2 ”delaktig i världens synd”. Där kan infogas t.ex. ”bortvändheten från dig, våra medmänniskor och skapelsen”. Vidare anser vi att ”Överlåtelsebön 1” i likhet med Kyrkohandboken 1986 ska kunna vara en alternativ bön om förlåtelse.

42. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas språk i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?

Bra

43. Uttrycker kyrkohandboksförslaget ett inklusivt språkbruk?

I hög grad

44. Kyrkohandboksförslaget har haft ett särskilt fokus på att det ska finnas texter och musik som passar alla åldrar och då också barn och unga. Ger kyrkohandboksförslaget denna möjlighet sett ur ett tillsynsperspektiv?

44. Vi uppskattar att det finns texter och musik som lätt kan göras tillgängliga för barn t.ex. som ”call and response”.

45. Ger kyrkohandboksförslaget möjlighet till barn och ungas delaktighet i Den allmänna gudstjänsten?

I ganska hög grad

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Finska

I sin helhet

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Meänkieli

[Inget svar]

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Romani

Delar av

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Samiska språk

Delar av

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Teckenspråk

Delar av

47. Finns det andra språk där ni har behov av att delar av eller hela kyrkohandboken översätts till?

Arabiska och persiska.

48. I kyrkohandboksförslaget finns möjlighet till doppåminnelse i högre grad än tidigare. Vilken betydelse bedömer ni att det har eller kommer att ha att dopet lyfts fram ytterligare i kyrkohandboksförslaget? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

49. I de kyrkliga handlingarna föreslås att två psalmer är obligatoriska men placeringen kan vara flexibel. Om konfirmationsmässan firas föreslås tre obligatoriska psalmer. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

50. Dopet är ett av sakramenten. Hur bedömer ni att Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära kommer till uttryck i gudstjänstordningen för dop? I remissvaren fanns en tydlig kritik av rytmen i dopgudstjänsten, men också vad gäller språk och teologi. I kyrkohandboksförslaget finns en gudstjänstordning för Dop i kris utskrivet. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

51. Konfirmationsgudstjänsten är förändrad i kyrkohandboksförslaget i relation till kyrkohandboksförslaget 2012 särskilt när det gäller den inledande delen. Vad kommer det att betyda för konfirmationsgudstjänsten? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

52. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts. Ge gärna några reflektioner kring vigselgudstjänsten i sin helhet? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

53. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts i begravningsgudstjänsten. Det finns också en gudstjänstordning utskriven för begravning av dödfött barn eller barn som dött vid spädd ålder. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

54. Vad är er generella bedömning om de föreslagna ordningarna för Den allmänna gudstjänsten?

Bra

55. Vad är er generella bedömning av de föreslagna ordningarna för De kyrkliga handlingarna?

Bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Vigselgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Begravningsgudstjänsten

Det bör vara fler fasta moment

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa som huvudgudstjänst

Det bör vara fler fasta moment

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Dopgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Ordning för bikt

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Konfirmationsmessa-/gudstjänsten

Avvägningen är bra

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 1

57. Det är viktigt att bevara gudstjänstens traditionella struktur, samtidigt som det ges frihet att utforma de olika momenten. Därigenom att många moment har blivit fakultativa finns dock en risk. Det är att möjligheten till att förkorta gudstjänsten gör att flera hävdvunna moment i gudstjänsten försvinner. Högmässan tenderar att ersättas av mässa – som i sin tur kan förkortas. Risken finns att gudstjänsttraditionen utarmas. En möjlig lösning är att handboken specificerar vissa villkor för att ta bort moment i gudstjänsten, t.ex. att det är en familjegudstjänst som firas. För ”gudstjänstglädjen” är det viktigt med utrymme för delaktighet, för moment där församlingen ”bär” gudstjänsten inte som åskådare, utan i växelverkan. Det gäller i hög grad också de kyrkliga handlingarna. Till formandet av ”gudstjänstglädjen” hör också en gedigen förkunnelse. Inledningsorden bör föregås endast av I (Guds) Faderns, Sonens och den heliga Andens namn. ”Helig, helig...” har sin plats i Måltiden. Begreppet ”Kristusrop” är otydligt (trots texten i kommentaren s 73 f.) Det ger snarast intryck av Kristi rop till oss. Därför är det bättre att använda ”Herre, förbarma dig/Kyrie”.

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 2

5: Skara stift, domkapitlet (registrerat: 2016-05-06 14:51:55)

Namn på kontaktperson (obligatoriskt)

Andreas Fagrell

Befattning

Stiftsjurist

2. Kyrkohandboksförslaget 2016 ska ge möjlighet till lokal gestaltning samtidigt som den ska vara ett igenkännande från söndag till söndag och från kyrka till kyrka. Samlingen är den del av den allmänna gudstjänsten där den lokala gestaltningen kan göras tydlig samtidigt som det finns flera moment som ger igenkännande. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär det att gudstjänstens inledning kan utformas lokalt men samtidigt att det finns igenkännande?

Domkapitlet har särskilt identifierat följande som goda möjligheter: - Att det finns en återkommande grundstruktur som skapar en trygghet och ett igenkännande i kombination med möjlighet till lokal anpassning. I Skara stift finns såväl små landsbygdsförsamlingar som stora stadsförsamlingar som flera olika gudstjänsttraditioner och vi anser att flertalet av stiftets variationer ryms i kyrkohandboksförslaget vad gäller gudstjänstens samling. - Att det finns flera konstruktiva anvisningar för stöd vid planering av gudstjänstens samling. Domkapitlet ser behov av att revidera följande: - I löftesord 1 saknas en tydlig förlåtelse. - I löftesord 4 saknas en instruktion med versalen L (annan gudstjänstledare).

3. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Inledningsord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

4. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Bön om förlåtelse möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

5. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Förlåtelseord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten?

I hög grad

6. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Löftesord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

7. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Tackbön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

8. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Överlåtelsebön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

9. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Kristusrop/Kyrie möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

10. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Lovsången/Gloria och Laudamus möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

11. Att Dagens bön är obligatorisk i Mässa/Gudstjänst när den firas som huvudgudstjänst anser vi är:

Bra

12. I remissvaren efterfrågades utifrån ett barn- och unga -perspektiv att kunna fira Högmässa med färre bibelläsningar och att Trosbekännelsen kan ersättas med trinitarisk psalm eller utgå. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär denna möjlighet?

Domkapitlet har särskilt identifierat följande som en god möjlighet: - Att det finns möjlighet att förenkla högmässan i syfte att möjliggöra större delaktighet och förståelse ur ett barn- och unga-perspektiv. Domkapitlet har identifierat följande som en risk: - Vi vill dock betona att förenklingen ska ske i undantagsfall och inte tas i anspråk regelmässigt i syfte att undvika risken för den lokala församlingen att förlora förankringen i Svenska kyrkans gudstjänsttradition och lära. Vi anser dock att någon form av trosbekännelse/trinitarisk psalm alltid ska finnas med i högmässan. Domkapitlet ser behov av att revidera följande: - Instruktionerna kring bibelläsning, trosbekännelsen och trinitarisk psalm på sidorna 24, 26 samt 64 är motsägelsefulla, vilket skapar förvirring kring vilken ordning som gäller för dessa moment.

13. Att det är möjligt i Högmässan i undantagsfall att ha färre bibelläsningar anser vi är:

Bra

14. Att i undantagsfall kan Trosbekännelsen utgå eller ersättas med trinitarisk psalm anser vi:

Dåligt

15. I kyrkohandboksförslaget finns anvisningar för församlingarna att utforma kyrkans förbön och nio olika förböner. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Förbönen kan utformas i stiftets församlingarna utifrån sina olika förutsättningar? Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad betyder detta?

Domkapitlet har särskilt identifierat följande som goda möjligheter: - Att det finns anvisningar för förbönsstruktur och teman. Vi ser gärna att förbönen är lokalt förankrad och aktuell och för det är dessa anvisningar ett gott stöd. - Att det finns anvisningar för förbön 8 (Svensk psalm 700:1) som inrymmer omsorg om församlingsborna vad gäller pålysningar och tacksägelser samtidigt som litanian bevaras. - Att det finns en stor variation av förböner. - Att det finns möjlighet att sjunga församlingssvaren vid kyrkans förbön. - Att förlåtelsebönen finns i kyrkans förbön.

16. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Kyrkans Förbön kan utformas i stiftets församlingar utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

17. I kyrkohandboksförslaget har Måltidens moment bearbetats både musikaliskt, språkligt och teologiskt. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär dessa förändringar?

Domkapitlet har särskilt identifierat följande som goda möjligheter: - Att den språkliga och teologiska bearbetningen i förhållande till kyrkohandboksförslaget 2012 förbättrat den generella kvaliteten. - Att bearbetningen av nattvardsbönerna i relation till BEM-dokumentet tillvaratar det ekumeniska perspektivet. - Att bearbetningen av måltiden dels tillvaratar måltidens viktiga aspekt av att människor från andra kristna traditioner ska uppleva igenkänning, dels tydliggör måltiden som ett uttryck för den världsvida kristna gemenskapen. - Att prefationerna tydligt kopplas till olika delar av kyrkoåret och särskilt positivt är att det nu finns en prefation för Mariadagarna. - I Skara stift betonar domkapitlet och stiftsstyrelsen vikten av att fira nattvard ofta och regelbundet. Det liturgiska språket som inrymmer allt detta och den nykomponerade musiken ökar möjligheten för församlingarna att finna en form för nattvardsfirande som passar deras olika behov och traditioner. Övrig synpunkt vad gäller måltiden: - Bland kryssfrågorna nedan vad gäller måltidens olika delar saknas remissfrågan; ”Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Helig möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningar?”. Hade den fråga ställts, skulle domkapitlet svara ”I varken låg eller hög grad”.

18. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Prefationen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningarna?

I hög grad

19. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Nattvardsbönen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

20. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller O Guds Lamm möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I ganska hög grad

21. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Bön efter kommunion möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

22. I Sändningen finns stor flexibilitet. Vad innebär denna flexibilitet sett ur ett tillsynsperspektiv?

Domkapitlet har särskilt identifierat följande som en god möjlighet: - Att det finns möjlighet att utforma sändningen på olika sätt beroende på tillfälle och sammanhang. Domkapitlet har identifierat följande som en risk: - Att den stora flexibiliteten kräver ett tydligt ledarskap i syfte att gudstjänstdeltagarna ska känna sig trygga i den lokala ordningen.

23. Ger kyrkokyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Lovprisningen möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

24. Nytt i kyrkohandboksförslaget 2016 är en gudstjänstordning för Påsknattsmässa. Ge gärna reflektioner kring gudstjänstordningen för Påsknattsmässa utifrån perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse.

Domkapitlet har särskilt identifierat följande som goda möjligheter: - Att det nu finns en ordning för påsknattsmässa. - Att dopet tydliggörs och att det finns en ordning för doppåminnelse, vilket ökar möjligheten till ökad delaktighet i gudstjänsten. - Att det finns en undervisande karaktär som tillvaratar andra språk än det talade såsom den visuella symboliken mellan mörker och ljus. - Att det finns flera konstruktiva anvisningar för stöd vid planering av påsknattsmässa. - Att det ekumeniska perspektivet tillvaratas. Domkapitlet har identifierat följande som en risk: - Att det i den inledande anvisningen beskrivs att ordningen för påsknattsmässa utgår från högmässan kan ge signaler som leder till en onödigt lång gudstjänst.

25. Ger kyrkohandboksförslaget stiftets församlingar möjlighet att utforma Påsknattsmässa utifrån sina olika förutsättningar?

Varken låg eller hög grad

26. Ge era synpunkter på Gudstjänstmusik A-E,(Kristusrop, Lovsången, Lovsägelsen, Helig, O Guds Lamm och Lovprisningen), övriga sjungna moment samt sjungna moment vid De kyrkliga handlingarna och om möjligt utifrån notering (läsbarhet och lämplig tonart), melodi, harmonik, rytmik, ackordanalys (funktionalitet) och relationen musik och text.

Domkapitlet har särskilt identifierat följande som goda möjligheter: - Att det finns en stor flexibilitet som motsvarar Skara stifts behov i flertalet av de allmänna gudstjänsterna. - Att det finns ett vidgat perspektiv med nya tonspråk, genrer och stilar. - Att barn och ungas villkor och behov tillvaratas, främst vad gäller barn i låg- och mellanstadieåldern i och med gudstjänstmusik D. Flera av dessa sånger är välanvända i Skara stift. Gudstjänstmusik C har också ett barn- och unga-perspektiv i och med det responsoriala materialet, vilket möjliggör en större delaktighet för dem som inte kan läsa. - Att benedicamus finns med i varje

gudstjänstmusik. - Att det finns kyrkoårsknutna prefationer samt anvisningar till litanian. - Att det finns ackordanalys. Domkapitlet ser behov av att revidera följande: - Det bör förtydligas att instruktionen "L" kan vara såväl en person som en grupp, exempelvis en kör. - Rubrikerna, framförallt prefationernas rubriker, bör revideras i syfte att tydligt skilja dem åt. Nu återkommer samma rubriker, ex A:1 och A:2, på flera ställen, vilket kan riskera missuppfattningar om vilken rubrik och därmed vilket innehåll som avses exempelvis vid planering av gudstjänst. - Textunderläggningen, exempelvis vid lovsägelsens inledning, bör särskrivs i två notsystem. Nu finns två textalternativ under varandra i ett och samma notsystem, vilket skapar förvirring. - Text och noter i huvudvolymen bör förstoras till minst samma storlek som brödtexten i kyrkohandboken. - Noter med underliggande text bör förstoras till en storlek som kan anpassas för produktion av agendor i A5-format. - Sedan kyrkohandboken 1986 har kunskapen om äldre gudstjänstmusik fördjupats. Därför bör gudstjänstmusik A på sikt revideras i syfte att inte enbart presentera 1960- och 70-talens konstnärliga gestaltning av äldre melodier, utan vara slitstark över tid. Domkapitlet har identifierat följande som en risk: - I det fall då ovan nämnda behov av revidering vad gäller textförstoring inte genomförs finns risk att kyrkohandboken inte kommer att användas, eftersom det skulle innebära att kyrkomusikerna behöver skriva om noterna för att åstadkomma läsbarhet.

27. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik A

Bra

28. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik B

Varken dåligt eller bra

29. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik C

Ganska bra

30. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik D

Ganska bra

31. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik E

Ganska bra

32. Ge en allmän bedömning av övriga sjungna moment

Ganska bra

33. Ge en allmän bedömning av den liturgiska musiken i de kyrkliga handlingarna

Ganska bra

34. Det föreslås att det införs en KO 18 kap 6 a§. Där föreslås en förenklad beslutsordning jämfört med idag när man vill använda någon annan musik än den som ingår i Kyrkohandboken. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Domkapitlet har särskilt identifierat följande som en god möjlighet: - Att införandet av denna nya paragraf för ändrad beslutsordning skulle möjliggöra förenkling för församlingarna och signalera tillit till dem och kyrkomusikernas kreativitet.

35. Det föreslås att begreppet 'de gemensamma gudstjänsterna' ersätts av begreppet 'Den allmänna gudstjänsten' på flera ställen i Kyrkoordningen. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Domkapitlet har särskilt identifierat följande som en god möjlighet: - Att benämna samma företeelse enhetligt i kyrkoordningen och kyrkohandboken.

36. Ryms stiftets församlingarnas olika gudstjänsttraditioner inom de ramar som ges i kyrkohandboksförslaget?

Varken låg eller hög grad

37. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för den gudstjänstfirande församlingens delaktighet?

I hög grad

38. Det fanns kritik mot teologin i kyrkohandboksförslaget 2012. Kritiken rörde treenigheten, balansen mellan Gud och människa, Gud som frälsare, otydlig kristologi. Kyrkohandboken ska uttrycka teologisk mångfald samtidigt som den ska ge uttryck för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Ge gärna synpunkter kring detta sett utifrån kyrkohandboksförslaget 2016 och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Domkapitlet har särskilt identifierat följande som goda möjligheter: - Att den teologiska bearbetningen förbättrat den generella kvaliteten. - Att det finns ett ökat antal referenser till bibeltexter. Domkapitlet ser behov av att revidera följande: - Det är en god intention att ord för Gud ska vara inklusiva/könsneutrala. Det finns dock en risk för att den teologiska reflektionen begränsas om vi enbart använder ordet Gud för Gud. Fler ord/uttryck för Gud bör framtas. - Det är tveksamt huruvida kristologin blir tydligare enbart genom tillägg av ordet Kristus, exempelvis vid sändningsorden. Fler uttryck för en tydligare kristologi bör framtas. - När Treenigheten nämns anser domkapitlet att Svenska kyrkan bör följa språkbruket i de flesta kyrkorna i världen, och därmed också 1986 års handbok: "i Faderns, Sonens o den heliga Andens namn". Detta skall vara konsekvent genom hela kyrkohandboksförslag 2016. Domkapitlet har identifierat följande som en risk: Risken är att Treenighetsläran förändras. Vi tror inte på Gud, Jesus och Anden. Om man som i kyrkohandboksförslag 2016 använder formuleringen "I Guds: Faderns och Sonens och den Heliga Andens namn" blir det en betoningsfråga om vi tror på en fyrenighet. Likaså är risken stor att betoningen när meningen uttalas gör den andra och tredje personen i gudomen underordnad den första. Detta är inte förenligt med Svenska kyrkans bekännelse.

39. Uttrycker kyrkohandboksförslaget Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära?

I hög grad

40. Kyrkohandboksförslaget ska uttrycka teologisk mångfald. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas teologi i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?
Ganska bra

41. I kyrkohandboksförslaget har språket bearbetats i en rad texter samtidigt som nya texter har tillkommit. Hur upplever ni språket i kyrkohandboksförslaget sett ur ett tillsynsperspektiv?

Domkapitlet har särskilt identifierat följande som goda möjligheter: - Att språket möjliggör tilltal även till den som är ovan vid att fira gudstjänst. - Att modeord tagits bort, vilket gör språket mer slitstarkt över tid. Domkapitlet ser behov av att revidera följande: - Vi ser ett behov av fler nyskrivna texter som passar för riktigt små barn. Där är inledningsord 5 ett gott exempel. Motsvarande behöver framtas även för andra liturgiska moment.

42. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas språk i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?
Ganska bra

43. Uttrycker kyrkohandboksförslaget ett inklusivt språkbruk?
I ganska hög grad

44. Kyrkohandboksförslaget har haft ett särskilt fokus på att det ska finnas texter och musik som passar alla åldrar och då också barn och unga. Ger kyrkohandboksförslaget denna möjlighet sett ur ett tillsynsperspektiv?

Domkapitlet har särskilt identifierat följande som goda möjligheter: - Att det finns text och musik som passar de flesta åldrar. - Att gudstjänstmusik D och gudstjänstmusik C finns som särskilt lämpade för barn och unga. I Skara stift har dessa serier enligt 2012 års ordning fungerat väl och varit mycket omtyckta i många församlingar, särskilt bland barn och unga. Gudstjänstmusik D är särskilt lämpad för barn i låg- och mellanstadieåldern. Gudstjänstmusik C är särskilt lämpad för dem som inte kan läsa eftersom den musiken är responsorial. Domkapitlet ser behov av att revidera följande: - Det finns få liturgiska texter som särskilt är lämpade för barn och unga. Med undantag av inledningsord 5 och växelläsningen i nattvardsbön 4 krävs läskunnighet. Domkapitlet ser därför ett behov av fler enkla liturgiska böner och texter, gärna en enkel text för varje liturgiskt moment.

45. Ger kyrkohandboksförslaget möjlighet till barn och ungas delaktighet i Den allmänna gudstjänsten?
I ganska hög grad

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Finska
I sin helhet

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Meänkieli

Nej

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Romani

I sin helhet

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Samiska språk

Nej

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Teckenspråk

I sin helhet

47. Finns det andra språk där ni har behov av att delar av eller hela kyrkohandboken översätts till?

I Skara stift finns behov av att delar av kyrkohandboken översätts till engelska, arabiska, spanska, tyska och franska.

48. I kyrkohandboksförslaget finns möjlighet till doppåminnelse i högre grad än tidigare. Vilken betydelse bedömer ni att det har eller kommer att ha att dopet lyfts fram ytterligare i kyrkohandboksförslaget? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Domkapitlet har särskilt identifierat följande som goda möjligheter: - Att det i kyrkohandboken finns möjlighet till doppåminnelse i högre grad än tidigare främjar Skara stifts målinriktade arbete med att stärka dopets roll. - Liturgiska handlingar som exempelvis doppåminnelse ökar också delaktigheten i gudstjänsten och är ett bra komplement till det talade ordet. Det är särskilt betydelsefullt som bekännelsehandling för den som är barndöpt och som upptäcker Gud i vuxen ålder och även för dem med svaga kunskaper i svenska språket. Domkapitlet ser behov av att revidera följande: - Tydligare instruktioner kring liturgisk handling i samband med dop och minneshandlingar.

49. I de kyrkliga handlingarna föreslås att två psalmer är obligatoriska men placeringen kan vara flexibel. Om konfirmationsmässan föreslås tre obligatoriska psalmer. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Domkapitlet har särskilt identifierat följande som goda möjligheter: - Att det finns två obligatoriska psalmer främjar bevarandet av den svenska psalmskatten. - Att det finns möjlighet till valfri placering av psalmerna ökar flexibiliteten för utformandet av de kyrkliga handlingarna. Domkapitlet ser behov av att revidera följande: - Vid konfirmationsmässan föreslår vi istället två obligatoriska psalmer varav en ska vara en offertoriespsalm. Anledningen härtill är att konfirmanden ges möjlighet att välja andra sånger.

50. Dopet är ett av sakramenten. Hur bedömer ni att Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära kommer till uttryck i gudstjänstordningen för dop? I remissvaren fanns en tydlig kritik av rytmen i dopgudstjänsten, men också vad gäller språk och teologi. I kyrkohandboksförslaget finns en gudstjänstordning för Dop i kris utskrivna. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Domkapitlet har särskilt identifierat följande som goda möjligheter: - Att vi nu upplever en bättre rytm i gudstjänstordningen för dop jämfört med kyrkohandboksförslaget 2012. I det tidigare förslaget fanns onaturliga ”omstarter” i det liturgiska flödet som nu åtgärdats. - Att namnfrågan kommer tidigt under gudstjänsten. - Att inlemmandet i Kristi världsvida kyrka tydliggörs. - Att det finns en ordning för dop i krissituation och en tydlighet att dop i krissituation kan ledas av döpt lekman. Domkapitlet ser behov av att revidera följande: - En epikles över vattnet i dopbön 1 och 3 på sid. 143 måste införas i syfte att tydliggöra vad man ber för.

51. Konfirmationsgudstjänsten är förändrad i kyrkohandboksförslaget i relation till kyrkohandboksförslaget 2012 särskilt när det gäller den inledande delen. Vad kommer det att betyda för konfirmationsgudstjänsten? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Domkapitlet har särskilt identifierat följande som goda möjligheter: - Att det finns en fakultativ fråga till konfirmanderna där de har möjlighet att svara att de vill konfirmeras. Det är ett viktigt ställningstagande och en god självvard. Det är också positivt att frågan ställs tidigt under gudstjänsten. - Att kopplingen mellan konfirmationen och dopet tydliggjorts och att det finns möjlighet till doppåminnelse. - Att konfirmanderna ska predika istället för att redovisa.

52. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts. Ge gärna några reflektioner kring vigselgudstjänsten i sin helhet? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Domkapitlet vill särskilt lyfta fram följande som goda möjligheter: - Ordningen för vigselgudstjänsten i sin helhet. - Att det finns anvisningar för vigselgudstjänsten som påvisar en stor flexibilitet. - Att det finns anvisningar för vigsel med dop och vigsel med mässa samt för välsignelse vid registrerat partnerskap eller äktenskap som ingåtts borgerligt.

53. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts i begravningsgudstjänsten. Det finns också en gudstjänstordning utskrivna för begravning av dödfött barn eller barn som dött vid späda ålder. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Domkapitlet har särskilt identifierat följande som goda möjligheter: - Ordningen för begravningsgudstjänst i sin helhet. - Ordalydelsen i överlåtelsens avslutning. - Att det finns en ordning för avslutning på kyrkogården. - Att det finns möjlighet till psalmsång efter avskedet, vilket är positivt ur ett självavårdande perspektiv. - Att både slutbönen och välsignelsen sker vid graven och att det finns möjlighet till psalmsång. - Att det finns en ordning för begravningsgudstjänst för dödfött barn eller barn som dött i späda ålder. Domkapitlet ser behov av att revidera följande: - Övergången mellan begravningsgudstjänsten

och avslutning B (då avslutningen sker på kyrkogård), särskilt vad gäller fysisk plats för psalm/musik, behöver tydliggöras genom anvisningar. - Föreslagna bibeltexter behöver kompletteras med texter lämpliga att använda vid begravning av dödfött barn eller barn som dött i späda ålder.

54. Vad är er generella bedömning om de föreslagna ordningarna för Den allmänna gudstjänsten?

Ganska bra

55. Vad är er generella bedömning av de föreslagna ordningarna för De kyrkliga handlingarna?

Ganska bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Vigselgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Begravningsgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa ej som huvudgudstjänst

Det bör vara fler fakultativa moment

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment

i...Dopgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Ordning för bikt

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment

i...Konfirmationsmessa-/gudstjänsten

Avvägningen är bra

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 1

Domkapitlet har särskilt identifierat följande som goda möjligheter: - Att kyrkohandboksförslaget inrymmer den obligatoriska grundstrukturen som speglar Svenska kyrkans grundläggande tro, lära och bekännelse i kombination med stort utrymme till lokal anpassning av de olika momenten inom ramen för grundstrukturen. - Att kyrkohandboksförslaget inrymmer flera konstruktiva anvisningar för stöd vid planering av gudstjänst. Domkapitlet framför följande önskemål: - Motsvarande kommentarsvolym som framtog till kyrkohandboksförslaget 2012 bör även tas fram till den kommande kyrkohandboken. I kommentarsvolymen ser vi gärna att begreppet predikan vidgas så att det blir användbart i kontexter som exempelvis påsknattsmessa, konfirmation och en enkel morgon- eller kvällsmessa. Vi ser också att sändningen i gudstjänsten bör belysas ur ett teologiskt och liturgiskt perspektiv i syfte att främja en teologisk och liturgisk reflektion. Vidare ser vi behov av stöd och råd för mötet med församlingsbor, familjer och anhöriga vid kyrkliga handlingar i syfte att skapa balans mellan att tillvarata deras önskemål och att förvalta Svenska kyrkans identitet. Det bör också framhållas att kyrkohandbokens möjligheter till att fritt utforma delar av gudstjänsten kräver ett bra omdöme, ett tydligt ledarskap och rätt kompetens. Domkapitlet har identifierat följande förbättringsområden: - Layouten, främst vad gäller notbilder, behöver revideras i syfte att öka läsbarheten och användarvänligheten. Notbilderna bör enkelt kunna anpassas för att producera agendor i A5-format samt utan liturgens sjungna partier. Dessa synpunkter gäller även webbverktyget. - Det finns liturgiska sånger som är avsedda att sjungas fyrstämmigt som ett uttryck för världsalltets lovsång. Detta gäller exempelvis kristusrop 4 och församlingssvar 3 (i förbön). Kyrkohandboken och webbverktyget bör därför kompletteras med fyra stämmor för de sånger som är avsedda att sjungas fyrstämmigt. Domkapitlet har identifierat följande som en risk: - Att det finns en tradition i Skara stift ”Husabymässan” som inte ryms i kyrkohandboksförslaget. Slutligen upplever domkapitlet en bristfällig kvalitet på remissfrågorna vilket har försvårat en god beredning.

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 2

6: Linköpings stift, domkapitlet (registrerat: 2016-05-09 11:03:14)

Namn på kontaktperson (obligatoriskt)

Per Ingvarsson

Befattning

Stiftsadjunkt

2. Kyrkokyrkohandboksförslaget 2016 ska ge möjlighet till lokal gestaltning samtidigt som den ska vara ett igenkännande från söndag till söndag och från kyrka till kyrka. Samlingen är den del av den allmänna gudstjänsten där den lokala gestaltningen kan göras tydlig samtidigt som det finns flera moment som ger igenkännande. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär det att gudstjänstens inledning kan utformas lokalt men samtidigt att det finns igenkännande?

PUNKT 3. INLEDNINGSDORDEN Det viktigt att det blir ett personligt tilltal i början av gudstjänsten. Inledningsorden bör vara prästens/ledarens egna ord. Som exempel på hur man kan formulera dessa kan handboken ge några alternativ. Vissa texter i Inledningsorden bär spår av en sammanblandning av textens uppgift med gudstjänstledarens uppgift. Man har försökt att skapa nära och personliga formuleringar i syfte att gudstjänsten ska bli nära och personlig. Detta är dock bara möjligt till en viss gräns. Närhet, personlighet och relation är något som "händer" när ögon möts och människor talar med varandra i rummet, och det låter sig svårigen omskapas till text. Bättre är då att skriva stringenta texter på enkel svenska som gudstjänstledaren genom sin mänskliga hållning och ögonkontakt omsätter till personlig kommunikation i rummet. Värdet "personligt" har mer att göra med HUR man framställer en skriven text. När texten istället görs för personlig blir det ofta fel, då det inte är den personens ord utan en annans personliga ord. PUNKT 4. BÖN OM FÖRLÅTELSEN I förra remissrundan kommenterade vi att Bön om förlåtelsen i gudstjänstsammanhanget bör vara allmän och gärna i vi-form! Den personliga Bönen om förlåtelse hör framförallt hemma i bikten. Vi tror också att det viktigaste vid Bön om förlåtelsen är själva tillsägelsen om Guds förlåtelse. I nuvarande förslag finns bara alt 7 i Vi-form. VI TYCKER ATT ALLA ALTERNATIVT SKULLE KUNNA SÄGAS I VI-FORM. PUNKT 9. KRISTUSROP Flertalet i domkapitlet uttryckte en önskan om att Kyrie/Kristusropet och Gloria (utom i fastan) ska vara obligatoriskt i Huvudgudstjänsten. De uttrycker en viktig del i våra liv. Ett tillfälle där vår smärta och glädje får plats. Mässans urgamla Kyrie, som går tillbaka på den blinde Bartimaios´ rop på hjälp för sin sjukdom, uttrycker den förtvivlan och ångest och sorg man känner inför sådant man inte själv kunnat påverka. Därför bör Kyrie vara obligatoriskt. Det borde till och med kunna ersätta syndabekännelsen/ förlåtelsebönen. Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus och Agnus Dei är ju dessutom självklara moment i alla systerkyrkor. Då det nu dessutom finns så många och även lättsjungna Kristusrop och Lovsånger borde det vara lätt att ha dessa som obligatorium. En variant är att det är obligatoriskt men att man tillåter undantag. Eller att vi helt enkelt går på Handboksförslagets förslag och istället på olika sätt försöker uppmanna församlingarna till en rikare liturgi där detta är möjligt.

3. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Inledningsord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

4. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Bön om förlåtelse möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska låg grad

5. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Förlåtelseord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten?

I hög grad

6. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Löftesord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

7. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Tackbön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

8. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Överlåtelsebön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

9. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Kristusrop/Kyrie möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

10. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Lovsången/Gloria och Laudamus möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

11. Att Dagens bön är obligatorisk i Mässa/Gudstjänst när den firas som huvudgudstjänst anser vi är:

Bra

12. I remissvaren efterfrågades utifrån ett barn- och unga -perspektiv att kunna fira Högmässa med färre bibelläsningar och att Trosbekännelsen kan ersättas med trinitarisk psalm eller utgå. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär denna möjlighet?

PUNKT 13. FÄRRE BIBELLÄSNINGAR Så sker ju idag i tex Familjegudstjänsten och Söndagsgudstjänsten. Och vad är undantagsfall? Vem avgör detta? Ska undantagsfallen godkännas av domkapitlet? Enklare är att istället för Högmässa helt enkelt väljer Mässa som

Huvudgudstjänst. då behövs ju bara en läsning Vad det gäller Bibelläsningen i allmänhet så vill vi här också föreslå en annan växelläsning i samband med bibelläsningarna (GT o Episteln) P/L GUD BEVARA DESSA ORD I VÅRA HJÄRTAN Alla OCH GÖR ORDET LEVANDE FÖR OSS PUNKT 14. TROSBEKÄNNELSEN Bra att detta kan ske i undantagsfall, men inte självklart bara för att det är barn eller unga. Att läsa med i trosbekännelsen är ju också ett sätt att faktiskt lära sig den. Viktigare än att texterna rymmer de ungas perspektiv är hur gudstjänsten för övrigt gestaltas. Texterna kan vara hur bra som helst men känner inte barn och unga att de får plats i gudstjänsten så står vi där med besvikna barn och ungdomar. När väl barn och unga är med så ska de naturligtvis också vara med att utforma de moment som är möjliga, detta gäller inte minst valet av musik och psalmer Vad är undantagsfall? Vem avgör detta? Ska undantagsfallen godkännas av domkapitlen? VI TYCKER INTE TROSBEKÄNNELSEN SKA KUNNA UTGÅ HELT, OM den utgår ska den alltid ersättas med trinitarisk psalm. Viktigare då hur man inleder trosbekännelsen. Vårt förslag är: SOM ETT TECKEN PÅ VÅR SAMHÖRIGHET MED DEN VÄLDSVIDA KYRKAN INSTÄMMER VI NU I VÅR GEMENSAMMA TROSBEKÄNNELSE: ETT ALTERNATIV ÄR JU OCKSÅ ATT FAKTISKT SJUNGA TROSBEKÄNNELSEN. Så görs ju i andra kyrkor.

13. Att det är möjligt i Högmässan i undantagsfall att ha färre bibelläsningar anser vi är:

Varken dåligt eller bra

14. Att i undantagsfall kan Trosbekännelsen utgå eller ersättas med trinitarisk psalm anser vi:

Dåligt

15. I kyrkohandboksförslaget finns anvisningar för församlingarna att utforma kyrkans förbön och nio olika förböner. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Förbönen kan utformas i stiftets församlingarna utifrån sina olika förutsättningar? Ur

perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad betyder detta?

Naturligtvis är det alltid svårare med tillsyn desto friare momentet är. Dock är det här viktigt att den faktiskt kan utformas efter lokala och aktuella förutsättningar. Därför är det bra att det finns många alternativ som kan hjälpa till att utforma den fritt.

16. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Kyrkans Förbön kan utformas i stiftets församlingar utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

17. I kyrkohandboksförslaget har Måltidens moment bearbetats både musikaliskt, språkligt och teologiskt. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär dessa förändringar?

MÅLTIDEN Bearbetningarna har musikaliskt, språkligt och teologiskt blivit till det bättre. Bra att alla momenten i Måltiden är obligatoriska vid huvudgudstjänst. Bra att man kan ha Bön om förlåtelsen vid förbönen. Ett annat alternativ är att ha ”Bön om förlåtelsen” vid

offertoriet. Då betonas mer att vi bär fram oss själva med allt vad vi har på gott och ont. Från en mässa i stiftet finns följande formulering (hämtad i huvudsak från Brunnbymässan i Lunds stift) OFFERTORIEPSALM Präst Vi kommer här med våra gåvor, förböner, bröd och vin Alla Tag emot oss och våra gåvor för Jesu Kristi skull. Amen BÖN OM FÖRLÅTELSE och FÖRLÅTELSEN Präst Låt oss också bära fram oss själva och be: Alla Gud åt dig ger vi också det som gått sönder: missbrukade gåvor, förlösade möjligheter. Allt ryms i din kärlek och ömhet. Förlåt mig när jag gör det onda. Ha tålamod med mig när jag glömmet din vilja. Upprätta oss och ge oss ny tro, nytt hopp och ny kärlek. Präst Till dig som ber om Guds förlåtelse säger jag på Jesu Kristi uppdrag: Du är förlåten i Guds, Faderns och Sonens och den heliga Andens namn. Alla Amen, amen, amen (sjunget?!)

18. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Prefationen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningarna?

I hög grad

19. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Nattvardsbönen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

20. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller O Guds Lamm möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

21. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Bön efter kommunion möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

22. I Sändningen finns stor flexibilitet. Vad innebär denna flexibilitet sett ur ett tillsynsperspektiv?

Bra att man kan välja ordningsföljden. Vi vill dock ha ytterligare ett fast moment i denna del. Vi vill ha SÄNDNINGSORDET som ett fast moment i samtliga gudstjänster. Viktigt nu när denna del i gudstjänsten ändrat namn från AVSLUTNING till SÄNDNING.

23. Ger kyrkokyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Lovprisningen möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

24. Nytt i kyrkohandboksförslaget 2016 är en gudstjänstordning för Påsknattsmässa. Ge gärna reflektioner kring gudstjänstordningen för Påsknattsmässa utifrån perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse.

Det är bra att ordningen för Påsknattsmässa kommit in i handboken. Också bra med stor frihet för utformningen. Dock finns det ju fler texter man skulle kunna hänvisa till förutom dem som står i Evangelieboken. Vad är Påskhymn? Finns ju en som ofta används vid påskljuset. Den borde skrivas ut annars förstår man inte vad som menas. Alternativt till denna skulle kunna

vara psalm 461 som då skulle kunna sjungas av en kör eller försångare/präst (då de ju ofta fortfarande är mörkt) I många församlingar har man ju förlagt vuxenkonfirmationer till påsknattens mässa. Bra att denna möjlighet finns med. Vi konstaterar också att denna konfirmation verkligen är minimalistisk (är det möjligt att i detta läsa in vad som är minimum för att det ska vara en konfirmation, även i andra sammanhang?). Vid infogat dop finns ju en motsvarande förkortning. Däremot är kommentarerna till denna lite svårtydda då de är uppdelade under olika moment. Tex såg vi inte att Befrielsebönen var obligatorisk (vilket vi tycker är bra).

25. Ger kyrkohandboksförslaget stiftets församlingar möjlighet att utforma Påsknattsmässa utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

26. Ge era synpunkter på Gudstjänstmusik A-E,(Kristusrop, Lovsången, Lovsägelsen, Helig, O Guds Lamm och Lovprisningen), övriga sjungna moment samt sjungna moment vid De kyrkliga handlingarna och om möjligt utifrån notering (läsbarhet och lämplig tonart), melodi, harmonik, rytmik, ackordanalys (funktionalitet) och relationen musik och text.

PUNKT 27-31. GUDSTJÄNSTMUSIK A-E SAMT ÖVRIGA SJUNGNA MOMENT Den musik som antas av kyrkomötet bör vara så genomarbetad och hålla en så hög kvalité att den kan bli till glädje för kyrkan i många år framåt. BÄTTRE MED FÅ RIKTIGT BRA ALTERNATIV ÄN MÅNGA HALVBRA! Så skrev vi förra gången. Mycket av de bearbetningar som nu gjorts har också blivit till det bättre. Vilket också visar att de påpekanden som kom i förra remissrundan var befogade och också har beaktats. I luthersk tradition är det viktigt att evangeliet räcks på folkspråket, detta gäller även musiken. Luther själv tog modern musik från sin tid och satte kristna texter till denna. Vi uppskattar därför att musiken i det nya förslaget är fri. Därför skulle vi också egentligen bara vilja ta ställning till själva texten och inte de olika melodierna. PUNKT 32 På fråga 32 har vi svarat ”Ganska bra” då vi faktiskt saknar ett alternativ till evangelieprocessionens ”Halleluja” under Fastan.

27. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik A

Bra

28. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik B

Ganska bra

29. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik C

Bra

30. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik D

Bra

31. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik E

Bra

32. Ge en allmän bedömning av övriga sjungna moment

Ganska bra

33. Ge en allmän bedömning av den liturgiska musiken i de kyrkliga handlingarna

Bra

34. Det föreslås att det införs en KO 18 kap 6 a§. Där föreslås en förenklad beslutsordning jämfört med idag när man vill använda någon annan musik än den som ingår i Kyrkohandboken. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Mycket bra att texten är fast. Också bra att man fritt kan skriva ny musik till den utan att fråga domkapitlet.

35. Det föreslås att begreppet 'de gemensamma gudstjänsterna' ersätts av begreppet 'Den allmänna gudstjänsten' på flera ställen i Kyrkoordningen. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Den gemensamma gudstjänsten” är precis som det sägs i texten lite missvisande. Alla gudstjänster är väl gemensamma. Mycket bättre med ”Den allmänna gudstjänsten”. KO blir tydligare om vad det gäller på detta sätt och man undviker missförstånd eller feltolkningar.

36. Ryms stiftets församlingarnas olika gudstjänsttraditioner inom de ramar som ges i kyrkohandboksförslaget?

I hög grad

37. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för den gudstjänstfirande församlingens delaktighet?

I hög grad

38. Det fanns kritik mot teologin i kyrkohandboksförslaget 2012. Kritiken rörde treenigheten, balansen mellan Gud och människa, Gud som frälsare, otydlig kristologi. Kyrkohandboken ska uttrycka teologisk mångfald samtidigt som den ska ge uttryck för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Ge gärna synpunkter kring detta sett utifrån kyrkohandboksförslaget 2016 och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Bearbetningarna som gjorts har som vi skrivit innan blivit till det bättre. Viktigt att man hittar slitstarka formuleringar som håller över tid både teologiskt och språkligt (vad betyder balansen mellan Gud och människa?). Eftersom handboken i alla delar är tänkt att vila på Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära är det också viktigt att det är denna som gäller. Handboken är gudstjänstfirarnas garanti för att inte prästen ”hittar på” något eget, utan att gudstjänstfirarna faktiskt får del av det som är Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

39. Uttrycker kyrkohandboksförslaget Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära?

I hög grad

40. Kyrkohandboksförslaget ska uttrycka teologisk mångfald. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas teologi i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?
Bra

41. I kyrkohandboksförslaget har språket bearbetats i en rad texter samtidigt som nya texter har tillkommit. Hur upplever ni språket i kyrkohandboksförslaget sett ur ett tillsynsperspektiv?

Man får inte glömma bort att det finns en styrka att i riten behålla kända och gamla formuleringar. Det är så att säga ritens poäng att vara apart. Åtminstone till en viss del. De språkliga bearbetningarna har varit befogade och det har på det hela taget blivit bättre. Tackbön 3 skulle dock kunna bli ännu bättre om man skrev så här i stället. O GUD, TACK FÖR ATT ALLT BÄRS AV DIN KÄRLEK. TACK FÖR ATT DU PÅ NYTT GER LIV OCH MOD ATT VÄXA. TACK ATT DU LÅTER DIN BARMHÄRTIGHET BO I OSS. I JESU NAMN. AMEN

42. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas språk i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?
Bra

43. Uttrycker kyrkohandboksförslaget ett inklusivt språkbruk?
I ganska hög grad

44. Kyrkohandboksförslaget har haft ett särskilt fokus på att det ska finnas texter och musik som passar alla åldrar och då också barn och unga. Ger kyrkohandboksförslaget denna möjlighet sett ur ett tillsynsperspektiv?

Viktigare än att texterna rymmer de ungas perspektiv är hur gudstjänsten för övrigt gestaltas. Texterna kan vara hur bra som helst men känner inte barn och unga att de får plats i gudstjänsten så står vi där med besvikna barn och ungdomar. När väl barn och unga är med så ska de naturligtvis också vara med att utforma de moment som är möjliga, detta gäller inte minst valet av musik och psalmer

45. Ger kyrkohandboksförslaget möjlighet till barn och ungas delaktighet i Den allmänna gudstjänsten?
I hög grad

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Finska
Delar av

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Meänkieli
Nej

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Romani

Delar av

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Samiska språk

Nej

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Teckenspråk

Delar av

47. Finns det andra språk där ni har behov av att delar av eller hela kyrkohandboken översätts till?

Ja, arabiska

48. I kyrkohandboksförslaget finns möjlighet till doppåminnelse i högre grad än tidigare. Vilken betydelse bedömer ni att det har eller kommer att ha att dopet lyfts fram ytterligare i kyrkohandboksförslaget? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Bra att denna möjlighet finns. Bra att dopets sakrament lyfts fram. Beroende på sammanhang bör ”Doppåminnelsen” ibland vara reserverad för prästen.

49. I de kyrkliga handlingarna föreslås att två psalmer är obligatoriska men placeringen kan vara flexibel. Om konfirmationsmässan firas föreslås tre obligatoriska psalmer. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Bra att man nu föreslår minsta möjliga antal psalmer, gäller ju särskilt vigsel och begravning där det ofta finns önskemål om andra sånger och visor. Också bra att placeringen av dessa är valfri.

50. Dopet är ett av sakramenten. Hur bedömer ni att Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära kommer till uttryck i gudstjänstordningen för dop? I remissvaren fanns en tydlig kritik av rytmen i dopgudstjänsten, men också vad gäller språk och teologi. I kyrkohandboksförslaget finns en gudstjänstordning för Dop i kris utskrivet. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Så här skrev vi förra gången. Det bör finnas med ett tydligt förslag till ”Dop i Krissituation” precis som det finns ett förslag till sjukkommunion. Sjukkommunion leds ju alltid av en präst som är förtrogen med gudstjänstordningen. Dop i krissituation ska ju varje döpt kristen kunna utföra. Därför är det av yttersta vikt att det finns en tydlig ordning precis som i KHB 1986 och som kan tryckas i våra psalmböcker. Här kan också kommentaren bli lite tydligare. Mycket bra att det nu finns ett färdigt förslag. Nya förslaget för dopgudstjänsten har också blivit bättre. (i princip en återgång till 86, vilken redan var mycket bra) Vi förstår däremot inte varför man inte har kvar den gamla Inledningsbönen: Gud vill att vi ska leva i gemenskap med honom (varandra). Därför har han (Gud) sänt sin Son Jesus Kristus, för att rädda oss från

det onda. Genom dopet föder han oss till ett nytt liv, för oss in i sin kyrka och ett liv tillsammans med honom. Detta gör han också med det barn, som nu ska döpas. Här finns skapelseperspektivet med, vilket helt saknas i den nya dopordningen. Skapelseperspektivet behöver förstärkas inte försvagas som det nu har gjorts.

51. Konfirmationsgudstjänsten är förändrad i kyrkohandboksförslaget i relation till kyrkohandboksförslaget 2012 särskilt när det gäller den inledande delen. Vad kommer det att betyda för konfirmationsgudstjänsten? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Ändringen i den inledande delen har kanske blivit bättre men om det kommer att betyda något för konfirmationsgudstjänsten är väl mindre tveksamt. Det är så många andra faktorer som då är mycket viktigare. Konfirmationsgudstjänster utformas på väldigt olika sätt i vår kyrka. I kommentarerna till hur man infogar de olika momenten tex i Högmässa så finns en stor frihet att utforma konfirmationen utifrån lokala traditioner och detta är bra.. PREDIKAN Bra att denna kan delas upp vid olika tillfällen i gudstjänsten. Så görs idag på många ställen tex efter Frälsarkransen olika pärlor. I anvisningarna påpekas möjligheten att ha predikan en annan dag (överst sid 166). Bra, då det också blir allt vanligare. Tycker också att denna predikan då skulle kunna ersätta predikan på konfirmationsgudstjänsten och att detta också blir möjligt enligt Kyrkoordningen. Otydlig kommentar till SAMLINGSORDEN på sid 167, vi förstår den inte.

52. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts. Ge gärna några reflektioner kring vigselgudstjänsten i sin helhet? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Sid 185, behålla möjligheten att ersätta som gifta med den gamla formuleringen ...som man och hustru

53. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts i begravningsgudstjänsten. Det finns också en gudstjänstordning utskrivna för begravning av dödfött barn eller barn som dött vid späda ålder. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Bra att det nu åter finns en ordning för ”Dödfött barn eller barn som dött i späda ålder”. Tryggt att i en sådan situation ha en given ordning.

54. Vad är er generella bedömning om de föreslagna ordningarna för Den allmänna gudstjänsten?

Ganska bra

55. Vad är er generella bedömning av de föreslagna ordningarna för De kyrkliga handlingarna?

Ganska bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa som huvudgudstjänst

Det bör vara fler fasta moment

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Vigselgudstjänsten

Det bör vara fler fasta moment

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Begravningsgudstjänsten

Det bör vara fler fasta moment

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa ej som huvudgudstjänst

Det bör vara fler fasta moment

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa som huvudgudstjänst

Det bör vara fler fasta moment

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa ej som huvudgudstjänst

Det bör vara fler fasta moment

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Dopgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Ordning för bikt

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Konfirmationsmässa-/gudstjänsten

Avvägningen är bra

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 1

PUNKT 14. TROSBEKÄNNELSEN Frågan under punkt 14 är svår att svara på. Beroende på hur man uppfattar undantagsvis så kommer ni få väldigt olika svar på denna fråga. Dessutom är det två frågor i samma. Vi har därför svarat ”Dåligt” på denna fråga. Överhuvudtaget så upplever vi frågorna irrelevanta. Så finns tex inte alternativet ”Mycket bra” med vilket gör, att även om man bara svarar ”Ganska bra” så kommer det att tolkas som ”Mycket bra” i slutändan. Är man rädd för att ingen kommer att svara ”Mycket bra”? Vi tycker att det är bra att man bara undantagsvis kan ersätta trosbekännelsen med trinitarisk psalm. Vi tycker inte den får utgå helt. Bra för att man bara undantagsvis kan ersätta trosbekännelsen med en trospsalm.. Dåligt för att man faktiskt kan ta bort den helt. När gäller undantagen, vem beslutar? Domkapitlet? MUSIK A, MUSIK B, MUSIK C, MUSIK D, MUSIK E, MUSIKSTILAR MUSIK B, MUSIK C etc . Musikserie var inte bra. Då detta förväxlades med de olika serierna i Musik A. Men hela tiden vill man säga detta. Det måste finnas något som kan ersätta serier när vi talar om Musik B etc! Vi föreslår stilar! Då skulle de nya musikstilarna heta B, C, D och E. Dessa musikstilar skulle då på ett bra sätt kunna komplettera musikstilen A. Fler serier i musikstilarna B, C, D och E för de olika kyrkoårstiderna. Som det är nu så är det bara prefationerna som fått kyrkoårsanknytna texter. Vi skulle även önska alternativa melodier i de olika musikstilarna B, C D och E Alternativt att man ger förslag på hur de olika musikstilarna passar in för olika serier!!!! PUNKT 56. AVVÄGNING MELLAN FASTA OCH FAKULTATIVA MOMENT Vi vill ha fler fasta moment. Vad det gäller Högmässa, Mässa/Gudstjänst vill vi alltid ha SÄNDNINGSORD. Viktigt nu när detta moment ändrat namn från AVSLUTNING till SÄNDNING. Vad det gäller Högmässa, Mässa/Gudstjänst som huvudgudstjänst så ville några av domkapitelsledamöterna att Kyrie och Gloria skulle vara obligatoriskt. ÖVERSIKTEN: GUDSTJÄNST-HUVUDGUDSTJÄNST Fortsatt krångligt med översikten avseende Huvudgudstjänst eller ej. Vad det gäller Högmässan så är den ju helt identisk oavsett om det är en huvudgudstjänst eller inte. Vi har ett förslag på en bättre översikt. Se bilaga. ATT INTE FASTSTÄLLA NYA HANDBOKEN En fråga som kom upp gäller huruvida de nya musikstilarna ska vara ett tillägg eller vara helt jämbördiga med Musikstil A. Vi tycker att det är viktigt att alla alternativen (stilarna) behandlas lika. Vi ser då helst att dessa inte fastställs av kyrkomötet utan att alla 5 istället blir tillägg till 1986 års handbok som ändå på det hela taget fungerar bra. Det är då lättare att ta bort det som eventuellt inte fungerar. Det är också lättare att lägga till nytt. Överhuvudtaget måste man ju fundera på hur det är tänkt i framtiden. Ska vi med jämna mellanrum göra en ny handbok eller ska vi istället lägga till nya goda förslag efterhand som sådana kommer fram? GUDSTJÄNSTHANDBOK FÖR SVENSKA KYRKAN Vad det gäller namnet så var vi många som i förra omgången förordade ett annat namn. Vi föreslår GUDSTJÄNSTHANDBOK FÖR SVENSKA KYRKAN. Vi tycker att det ska heta vad det är. Kyrkohandbok kan vara så mycket mer. Gudstjänsthandbok säger precis vad det är. Jmf Norska kyrkan där den heter: GUDSTJENESTEBOK FOR DEN NORSKE KIRKE

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 2

MÄSSA för MÄSSA som för HÖGMÄSSA varav Enkel
huvudgudstjänst tillkommer: tillkommer ytterligare: fakultativt SAMLING
Klockringning Psalm Inledningsord Överlåtelsebön...../ Bön
om förlåtelse.....
Tackbön Kristusrop/Kyrie Lofsången
Dagens bön ORDET GT-text .
Psaltarpsalm Epistel. Psalm Evangelium
Hallelujarop Predikan Trosbekännelsen
Psalm Kyrkans förbön MÅLTIDEN Offertoriepsalm .
Lovsägelsen och prefationen Helig /Sanctus Nattvardsbönen
Herrens bön Brödsbrytelse Fridhälsning
O Guds Lamm /Agnus Dei Kommunionen Bön efter kommunionen
SÄNDNING Psalm eller Lovprisning Välsignelsen
Sändningsord
Psalm/Postludium PÅ MOTSVARANDE SÄTT MED GUDSTJÄNSTEN

7: Uppsala stift, domkapitlet (registrerat: 2016-05-11 11:55:47)

Namn på kontaktperson (obligatoriskt)

Bengt Danielsson

Befattning

Stiftsadjunkt

2. Kyrkokyrkohandboksförslaget 2016 ska ge möjlighet till lokal gestaltning samtidigt som den ska vara ett igenkännande från söndag till söndag och från kyrka till kyrka. Samlingen är den del av den allmänna gudstjänsten där den lokala gestaltningen kan göras tydlig samtidigt som det finns flera moment som ger igenkännande. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och beaktelse - vad innebär det att gudstjänstens inledning kan utformas lokalt men samtidigt att det finns igenkännande? Tillsynsansvaret kommer inte att påverkas

3. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Inledningsord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

4. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Bön om förlåtelse möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

5. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Förlåtelseord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten?

I hög grad

6. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Löftesord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

7. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Tackbön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

8. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Överlåtelsebön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

9. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Kristusrop/Kyrie möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

10. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Lovsången/Gloria och Laudamus möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

11. Att Dagens bön är obligatorisk i Mässa/Gudstjänst när den firas som huvudgudstjänst anser vi är:

Bra

12. I remissvaren efterfrågades utifrån ett barn- och unga -perspektiv att kunna fira Högmässa med färre bibelläsningar och att Trosbekännelsen kan ersättas med trinitarisk psalm eller utgå. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär denna möjlighet?

I vår kyrkotradition är bibelläsning och Trosbekännelsen en central del av vårt gudstjänstfirande. Att ha färre bibelläsningar och låta Trosbekännelsen utgå innebär per automatik inte att barn- och unga-perspektivet blir tydligare i gudstjänsten. Generellt bör tre textläsningar och Trosbekännelsen ingå i Högmässa. Däremot finns en utmaning för de lokala församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar. Handboksförslaget ger många möjligheter att utforma en gudstjänst med tydligt barn- och unga-perspektiv. De undantagsfall som beskrivs i fråga 13 och 14 blir ur ett tillsynsperspektiv svåra att bedöma.

13. Att det är möjligt i Högmässan i undantagsfall att ha färre bibelläsningar anser vi är:

Dåligt

14. Att i undantagsfall kan Trosbekännelsen utgå eller ersättas med trinitarisk psalm anser vi:

Dåligt

15. I kyrkohandboksförslaget finns anvisningar för församlingarna att utforma kyrkans förbön och nio olika förböner. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Förbönen kan utformas i stiftets församlingarna utifrån sina olika förutsättningar? Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad betyder detta? Diakoni- och undervisningsperspektiven finns representerade, men missionsperspektivet, lokalt och globalt, saknas.

16. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Kyrkans Förbön kan utformas i stiftets församlingar utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

17. I kyrkohandboksförslaget har Måltidens moment bearbetats både musikaliskt, språkligt och teologiskt. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär dessa förändringar?

Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse har inte förändrats i de bearbetade nattvardsbönerna.

Däremot finns språkliga svårigheter som kan ge teologiska komplikationer. Exempelvis i nattvardsbön 12: "Jesus Kristus, vi minns natten då du övergavs. Vi minns ditt lidande och uppståndelse /.../" Å ena sidan uttrycker dessa meningar åminnelsen av det som sker. Å andra sidan kan detta uppfattas som ett hinder om det tolkas ordagrant: vi kan inte minnas det som hände eftersom vi inte var där.

18. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Prefationen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

19. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Nattvardsbönen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

20. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller O Guds Lamm möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

21. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Bön efter kommunion möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

22. I Sändningen finns stor flexibilitet. Vad innebär denna flexibilitet sett ur ett tillsynsperspektiv?

Bönen efter kommunionen har i stor utsträckning karaktären av sändning. Församlingen tackar Gud för vad den fått ta emot och ber om kraft att leva som kyrka i världen. Bönen efter kommunionen blir därmed en del av Sändningen. Rubriken Sändning kan därför flyttas till före Bön efter kommunionen. Därmed förstärks Sändningen i gudstjänstens ordo.

23. Ger kyrkokyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Lovprisningen möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

24. Nytt i kyrkohandboksförslaget 2016 är en gudstjänstordning för Påsknattsmässa. Ge gärna reflektioner kring gudstjänstordningen för Påsknattsmässa utifrån perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse.

Det är positivt att ordning för Påsknattsmässa finns med i förslaget som en av de särskilda gudstjänsterna tillsammans med Långfredag och Julotta. Ordningen för Påsknattsmässa ger många möjligheter att utforma gudstjänsten utifrån lokala förhållanden. Ordningen bör ändå bli tydligare i hur de olika momenten förhåller sig till varandra. Exempelvis bör Doppåminnelse följa efter Evangeliet, Predikan och Trosbekännelse. Julnattsmässa är en gudstjänst som firas ofta i många av Svenska kyrkans församlingar, därför saknas i förslaget en ordning för i Julnattsmässa.

25. Ger kyrkohandboksförslaget stiftets församlingar möjlighet att utforma Påsknattsmässa utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

26. Ge era synpunkter på Gudstjänstmusik A-E,(Kristusrop, Lovsången, Lovsägelsen, Helig, O Guds Lamm och Lovprisningen), övriga sjungna moment samt sjungna moment vid De kyrkliga handlingarna och om möjligt utifrån notering (läsbarhet och lämplig tonart), melodi, harmonik, rytmik, ackordanalys (funktionalitet) och relationen musik och text.

En viktig förbättring har skett då det i förslaget nu finns fullständiga serier från A-E. Bra att kyrkoårsbenämningarna kommit tillbaka i Gudstjänstmusik A. En möjlighet att tydligare hänvisa de nya serierna till någon del av kyrkoåret skulle kunna göras som tillägg i inledningen av Kyrkohandboken, för att ge en musikalisk variation över kyrkoårets olika högtider. Det behövs flera antagna musikaliska serier för kyrkans gemensamma gudstjänster, så att det blir möjligt att lära sig dem och uppleva igenkännande vid besök i olika kyrkor. Det är inget reellt alternativ att bara ha en serie och lämna gudstjänstmusiken i övrigt fri. Än mindre är det rimligt att bara fastställa texterna i Kyrkohandboken. Ett fortsatt utvecklingsarbete för ny gudstjänstmusik bör ske i andra sammanhang än i församlingens huvudgudstjänst. I förberedelserna av domkapitlets remissvar har följande synpunkter framkommit: Bra för ökad delaktighet i gudstjänsten att ackordsanalys nu är satt till all musik, så att fler musikanter kan medverka. Notbilden är mer lättläst vilket gjort de nyskrivna liturgiska melodierna mer tillgängliga. Positivt är att fler responsoriala delar kommit in genom lovsången i B och C, det nya Kristusropet i C, Agnus Dei i E. Att Lovsången i D kortats ner är också en fördel. Kristusropet i D behöver ett tydligt visat "fine" (vid fermaten över am i 3:e systemet, 2:a takten). Det är nu svårt att se var sången ska sluta.

27. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik A

Avstår

28. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik B

Avstår

29. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik C

Avstår

30. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik D

Avstår

31. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik E

Avstår

32. Ge en allmän bedömning av övriga sjungna moment

Avstår

33. Ge en allmän bedömning av den liturgiska musiken i de kyrkliga handlingarna
Avstår

34. Det föreslås att det införs en KO 18 kap 6 a§. Där föreslås en förenklad beslutsordning jämfört med idag när man vill använda någon annan musik än den som ingår i Kyrkohandboken. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Kyrkans gudstjänstmusik har förändrats och fortsätter att förändras genom tiderna. Att finna nya musikaliska uttryckssätt för lovsång och tillbedjan är viktigt. Samtidigt är det angeläget att bevara musikaliska traditioner som kyrkan är bärare av. Förslaget att använda annan musik än den föreslagna kan ge utrymme för kreativitet och nyskapande och öppna för fortsatt musikalisk utveckling. Samtidigt är det viktigt att bibehålla igenkännandets glädje och att gudstjänsten inte blir så lokalt präglad att den inte är igenkännbar. Svenska kyrkan är en episkopal kyrka och därmed mer än den lokala församlingen. Det finns en risk i att Svenska kyrkan blir alltför kongregationalistiskt präglad.

35. Det föreslås att begreppet 'de gemensamma gudstjänsterna' ersätts av begreppet 'Den allmänna gudstjänsten' på flera ställen i Kyrkoordningen. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

36. Ryms stiftets församlingarnas olika gudstjänsttraditioner inom de ramar som ges i kyrkohandboksförslaget?

Avstår

37. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för den gudstjänstfirande församlingens delaktighet?

I hög grad

38. Det fanns kritik mot teologin i kyrkohandboksförslaget 2012. Kritiken rörde treenigheten, balansen mellan Gud och människa, Gud som frälsare, otydlig kristologi. Kyrkohandboken ska uttrycka teologisk mångfald samtidigt som den ska ge uttryck för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Ge gärna synpunkter kring detta sett utifrån kyrkohandboksförslaget 2016 och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Texterna har förbättrats men har fortfarande brister som behöver åtgärdas. Domkapitlet noterar att biskop Ragnar Persenius kommer att inkomma med egna detaljkommentarer.

39. Uttrycker kyrkohandboksförslaget Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära?

I hög grad

40. Kyrkohandboksförslaget ska uttrycka teologisk mångfald. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas teologi i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?

Avstår

41. I kyrkohandboksförslaget har språket bearbetats i en rad texter samtidigt som nya texter har tillkommit. Hur upplever ni språket i kyrkohandboksförslaget sett ur ett tillsynsperspektiv?

Med de möjligheter till större frihet och variation i gudstjänstlivet som förslaget ger borde tillsynsarbetet bli enklare. Språket är, trots förbättringar, fortfarande stilistiskt och teologiskt ojämnt.

42. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas språk i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?

Varken dåligt eller bra

43. Uttrycker kyrkohandboksförslaget ett inklusivt språkbruk?

Varken låg eller hög grad

44. Kyrkohandboksförslaget har haft ett särskilt fokus på att det ska finnas texter och musik som passar alla åldrar och då också barn och unga. Ger kyrkohandboksförslaget denna möjlighet sett ur ett tillsynsperspektiv?

Domkapitlet bejaktar förslaget och de förändringar som gjorts utifrån förslaget 2012. Det ger de lokala församlingarna stora möjligheter att utforma gudstjänsten med texter och musik som kan anpassas efter den gudstjänstfirande församlingens förutsättningar. De ansvariga för gudstjänsten har stora möjligheter att inkludera barn och unga i den liturgiska gestaltningen. Det är viktigt att se till att barn och unga blir sedda som egna, aktiva subjekt i gudstjänsten.

45. Ger kyrkohandboksförslaget möjlighet till barn och ungas delaktighet i Den allmänna gudstjänsten?

I ganska hög grad

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Finska

I sin helhet

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Meänkieli

I sin helhet

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Romani

I sin helhet

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Samiska språk

I sin helhet

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Teckenspråk

I sin helhet

47. Finns det andra språk där ni har behov av att delar av eller hela kyrkohandboken översätts till?

Förutom tyska, franska, engelska och spanska (jfr HB 86) även arabiska.

48. I kyrkohandboksförslaget finns möjlighet till doppåminnelse i högre grad än tidigare. Vilken betydelse bedömer ni att det har eller kommer att ha att dopet lyfts fram ytterligare i kyrkohandboksförslaget? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Att dopet lyfts fram ytterligare är bra ur ett lärandeperspektiv och kan användas vid särskilda gudstjänster under kyrkoåret, inte minst under påsktiden.

49. I de kyrkliga handlingarna föreslås att två psalmer är obligatoriska men placeringen kan vara flexibel. Om konfirmationsmässan firas föreslås tre obligatoriska psalmer. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Det är bra att antalet psalmer är obligatoriska.

50. Dopet är ett av sakramenten. Hur bedömer ni att Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära kommer till uttryck i gudstjänstordningen för dop? I remissvaren fanns en tydlig kritik av rytmen i dopgudstjänsten, men också vad gäller språk och teologi. I kyrkohandboksförslaget finns en gudstjänstordning för Dop i kris utskrivet. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

I två av dopbönerna har dopbönens epikles flyttats från vattnet till dopkandidaten. Detta är teologiskt tveksamt ur ett lutherskt perspektiv. Det är vid själva dophandlingen som bönen om Anden till dopkandidaten sker. Det är även liturgiskt tveksamt eftersom bönen om Anden till dopkandidaten då sker vid två tillfällen i gudstjänsten. Är det rimligt att använda ordet "brustenhets" i Befrielsebönen? Det är bra att doptalet inte är fakultativt men dess placering i gudstjänsten bör vara fri och flexibel. Språket i dopgudstjänsten kan förbättras utifrån ett barnperspektiv. Det av många föräldrar efterfrågade momentet då prästen lyfter upp barnet inför församlingen, som fanns som ett fakultativt moment i HB86, har tagits bort och det är en brist.

51. Konfirmationsgudstjänsten är förändrad i kyrkohandboksförslaget i relation till kyrkohandboksförslaget 2012 särskilt när det gäller den inledande delen. Vad kommer det att betyda för konfirmationsgudstjänsten? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Den fakultativa frågan "Vill ni konfirmeras?" är märklig och liturgiskt komplicerad. Frågan bör som tidigare ställas efter Trosbekännelsen med inledningsorden: "Detta är den tro som ni är döpta till..." Det är bra att predikan är ett fast moment i konfirmationsgudstjänsten.

52. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts. Ge gärna några reflektioner kring vigselgudstjänsten i sin helhet? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

53. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts i begravningsgudstjänsten. Det finns också en gudstjänstordning utskriven för begravning av dödfött barn eller barn som dött vid späda ålder. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Det finns en poäng i att överlåtelseorden är desamma i båda ordningarna för begravningsgudstjänst. Men i "Begravningsgudstjänst av dödfött barn eller barn som dött i späda ålder" saknas det en variant med barnperspektiv i Överlåtelsen. I handboken 86 fanns en överlåtelsebön som pastoral erfarenhet har visat fungerar mycket väl. Det är tveksamt om de två alternativ som nu finns i handboksförslaget kommer att fungera eller ens användas.

54. Vad är er generella bedömning om de föreslagna ordningarna för Den allmänna gudstjänsten?

Bra

55. Vad är er generella bedömning av de föreslagna ordningarna för De kyrkliga handlingarna?

Bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Vigselgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Begravningsgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Dopgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Ordning för bikt

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Konfirmationsmässa-/gudstjänsten

Avvägningen är bra

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 1

Här följer kommentarer till de frågor som saknar fritextalternativ i formuläret: 3-10. Fokus i frågorna handlar om förutsättningarna för församlingens möjlighet att utforma gudstjänsten lokalt. Frågorna är alltså kvantitativa och inte kvalitativa. 4. I momentet "Bön om förlåtelse" saknas ett tydligt alternativ utifrån ett barn- och unga-perspektiv. 8. Överlåtelsebönen fanns i HB86 endast i ordningen för Söndagsgudstjänst. Nu finns bönen som alternativ i alla gudstjänster utom Högmässa. överlåtelsebönen fungerar väl i vissa enklare former av gudstjänster, exempelvis lekmanaledda. Domkapitlet anser det betydelsefullt att den teologiska innebörden i syndabekännelsen är fortsatt tydlig och att Överlåtelsebönen inte ersätter syndabekännelsens funktion i gudstjänsten. 42. Språkmelodi och rytm har förbättrats. Vissa texter kan upplevas konstruerade. Vissa har en poetisk karaktär som fungerar mindre bra som läst "brukstext" i gudstjänsten. Texterna Behöver bearbetas ytterligare för att avvikelser inte ska bli tvingande. 43. Domkapitlet bejakar det arbete som gjorts och som tydligt framgår i handboksförslaget. En noggrann analys behöver göras utifrån de kriterier som satts upp för ett inklusivt språk och de inkomna remissvaren.

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 2

8: Växjö stift, domkapitlet (registrerat: 2016-05-11 14:29:19)

Namn på kontaktperson (obligatoriskt)

Patrik Sassersson

Befattning

Stiftsmusiker

2. Kyrkohandboksförslaget 2016 ska ge möjlighet till lokal gestaltning samtidigt som den ska vara ett igenkännande från söndag till söndag och från kyrka till kyrka. Samlingen är den del av den allmänna gudstjänsten där den lokala gestaltningen kan göras tydlig samtidigt som det finns flera moment som ger igenkännande. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär det att gudstjänstens inledning kan utformas lokalt men samtidigt att det finns igenkännande? Möjligheten till parafraserade texter av mässordinariet har begränsats, då nykomponerade mässatser förutsätter att man använder fastställda texter ur Kyrkohandboken. Parafraserande mässatser (ur t.ex. Gudstjänstsång såsom "Möt mig nu som den jag är") blir tillåtet enbart i enlighet med regelverket i 18 kap 6 § Kyrkoordningen. Enligt 2012 års förslag kunde man tolka förklaringarna som att det vid firande av mässa/gudstjänst kunde användas andra musikserier. Musikserier som i vid mening också kunde innebära förändrade texter. Exempelvis har möjligheten att använda satser ur t.ex. "Gudstjänstsång" begränsats. I kyrkohandboksförslaget finns en uttolkning av Kristusrop/Kyrie som utesluter ett bruk som finns i några av stiftets församlingar. I dessa församlingar används kyriet som en del av bönen om förlåtelse. Det finns goda argument för såväl den tolkning som kyrkohandboksförslaget gör, som att föra kyriet till syndabekännelsen. Domkapitlet välkomnar att kyrkohandboksförslaget klargör kyriets funktion i Svenska kyrkans gudstjänstliv, trots att detta innebär att några av stiftets församlingar bruk inte får plats i kyrkohandboksförslaget. Domkapitlet vill särskilt lyfta fram Kristusrop 7 som väsentligt för den tydning kyrkohandboksförslaget valt.

3. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Inledningsord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

4. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Bön om förlåtelse möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

5. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Förlåtelseord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten?

I hög grad

6. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Löftesord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

7. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Tackbön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

8. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Överlåtelsebön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

9. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Kristusrop/Kyrie möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

10. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Lovsången/Gloria och Laudamus möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

11. Att Dagens bön är obligatorisk i Mässa/Gudstjänst när den firas som huvudgudstjänst anser vi är:

Bra

12. I remissvaren efterfrågades utifrån ett barn- och unga -perspektiv att kunna fira Högmässa med färre bibelläsningar och att Trosbekännelsen kan ersättas med trinitarisk psalm eller utgå. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär denna möjlighet?

Domkapitlet anser att det alltid skall vara tre bibelläsningar och Trosbekännelse när Högmässa firas.

13. Att det är möjligt i Högmässan i undantagsfall att ha färre bibelläsningar anser vi är:

Bra

14. Att i undantagsfall kan Trosbekännelsen utgå eller ersättas med trinitarisk psalm anser vi:

Varken dåligt eller bra

15. I kyrkohandboksförslaget finns anvisningar för församlingarna att utforma kyrkans förbön och nio olika förböner. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Förbönen kan utformas i stiftets församlingarna utifrån sina olika förutsättningar? Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad betyder detta?

Det är en god ordning att kyrkohandboken innehåller många olika förslag att formulera kyrkans förbön samtidigt som det är möjligt för församlingen att fritt formulera förbönen. De böneformuleringar som används vid bön för döpta, konfirmerade, vigda samt i tacksägelsen

för avlidna ställer särskilda krav på klarhet och pregnans, i synnerhet böneformuleringen vid tacksägelse. Även om formuleringen är fri, är antagligen dessa formuleringar mycket använda, bl.a. därför att de är möjliga att välja vid utskrifter från KBOK. Förslaget formuleringar (och så småningom de formuleringar som föreslås i den antagna kyrkohandboken) behöver så snart som möjligt bli valbara vid utskrift ur KBOK.

16. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Kyrkans Förbön kan utformas i stiftets församlingar utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

17. I kyrkohandboksförslaget har Måltidens moment bearbetats både musikaliskt, språkligt och teologiskt. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär dessa förändringar?

Domkapitlet anser att kyrkohandbokens nattvardsböner alltid skall användas när nattvard firas. I många av stiftets församlingar används formuleringen "Trons mysterium" eller liknande som inledning till acklamationen "Din död förkunnar vi..."). Formuleringen är i bruk i många av de västerländska kyrkorna och skapar därmed en anknytningspunkt för kristna från andra länder. Vidare har formuleringen ekumenisk förankring. I förslaget finns inte denna formulering eller liknande som möjlighet. Domkapitlet anser att kyrkohandboken skall innehålla en fakultativ formulering "Trons mysterium", eller liknande, som inledning till acklamationen "Din död förkunnar vi..." Domkapitlet ställer sig inte bakom möjligheten att infoga förbön i samtliga nattvardsböner. Dels kan detta undergräva att kyrkans förbön gärna leds av annan än den präst som leder gudstjänsten. Dels kan detta leda till mycket långa nattvardsböner, vilket ger obalans i gudstjänstens rytm. Möjligheten till nattvardsbön med infogad förbön bör istället knytas till någon eller några nattvardsböner som är mycket korta i sin grundversion. Nattvardsbön 9 lämpar sig för detta. Partiet efter instiftelseorden är i grunden mycket kort, men delen inom parenteser ger möjlighet till förbön: Vi firar, helige Fader, åminnelsen av din Sons lidande och död, uppståndelse och himmelfärd och väntar hans återkomst i härlighet. (Hjälp oss att ge... /.../ ...läkedom för alla.) Din är all ära och härlighet från evighet till evighet. Även nattvardsbön 11 ser vi som särskilt lämplig för infogad förbön. Det kunde ske enligt förslaget nedan: Låt din Ande komma till detta bröd och vin. Förvandla oss och vår värld, så att din kärlek blir alltmer synlig ibland oss. (Vi ber för...) Låt din vilja ske och ditt rike komma. Vi prisar och ärar dig nu och alltid.

18. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Prefationen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningarna?

I hög grad

19. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Nattvardsbönen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningar?

Varken låg eller hög grad

20. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller O Guds Lamm möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

Varken låg eller hög grad

21. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Bön efter kommunion möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

22. I Sändningen finns stor flexibilitet. Vad innebär denna flexibilitet sett ur ett tillsynsperspektiv?

Möjligheterna att lägga sändningens moment i olika ordning svarar mot församlingarnas skiftande praxis.

23. Ger kyrkokyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Lovprisningen möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

24. Nytt i kyrkohandboksförslaget 2016 är en gudstjänstordning för Påsknattsmässa. Ge gärna reflektioner kring gudstjänstordningen för Påsknattsmässa utifrån perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse.

Det är tillfredställande att påsknattsmässans vikt betonas genom att den har en egen gudstjänstordning.

25. Ger kyrkohandboksförslaget stiftets församlingar möjlighet att utforma Påsknattsmässa utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

26. Ge era synpunkter på Gudstjänstmusik A-E, (Kristusrop, Lovsången, Lovsägelsen, Helig, O Guds Lamm och Lovprisningen), övriga sjungna moment samt sjungna moment vid De kyrkliga handlingarna och om möjligt utifrån notering (läsbarhet och lämplig tonart), melodi, harmonik, rytmik, ackordanalys (funktionalitet) och relationen musik och text.

A. Bra att prästens recitativa partier noteras skaftlöst, vilket skapar möjlighet till friare rytmisering och att församlingsdelarna noteras metriskt, eftersom gemensam sång kräver rytmisk stadga. Positivt att "Missa de Angelis" har återförts och att den nu kan sjungas som omkväde och försångare. Även positivt att Gloria från 1200-talet återförts. B. En relativt sett hög inlärningströskel, och som därmed fordrar mer långsiktigt användande. C. Kyriet från ortodox tradition bör kunna sjungas i sin helhet tre gånger, där Kyrie är utbytt till Kriste andra gången. Det är nog mindre vanligt förekommande att man sjunger Kyrie, Kriste, Kyrie i samma strof och kan upplevas som rumphugget. Lovsången från 2012 har använts i flera församlingar, som tycker att den fungerat väl och utgjort ett svar på behovet att ha en textligt koncentrerad Lovsång. Denna bör återföras som ett av två alternativ. Sursum corda bör noteras i två separata versioner utifrån de båda texterna. Textalternativ B blir haltande med helpausen före sista frasen. D. Lovsången har förkortats på ett olyckligt sätt. Framförallt har

den tredje strofen tappat den innehållsmässigt viktiga aspekten att Anden förklarar vem Gud är. Dessutom är den rent musikaliskt ett avkall på satsens ursprungliga karaktär, då versen upplevs som stympad. E. Då det gäller serie E har man å ena sidan fått nya texter med tyngre teologisk substans och med den pedagogiskt tacksamma responsoriala formen, men å andra sidan finns det församlingar i stiftet som bejakat den med modernt språk parafraserande texten som funnits i denna serie.

27. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik A

Bra

28. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik B

Bra

29. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik C

Ganska bra

30. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik D

Ganska bra

31. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik E

Ganska bra

32. Ge en allmän bedömning av övriga sjungna moment

Bra

33. Ge en allmän bedömning av den liturgiska musiken i de kyrkliga handlingarna

Bra

34. Det föreslås att det införs en KO 18 kap 6 a§. Där föreslås en förenklad beslutsordning jämfört med idag när man vill använda någon annan musik än den som ingår i Kyrkohandboken. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Vi menar att det är en god ordning att domkapitlet har insyn i och, om det är påkallat, får upphäva lokalt fattade beslut när såväl text som musik ändras i förhållande till kyrkohandboken. Likaså är det en god ordning att annan musik än kyrkohandbokens får användas, under förutsättning att befintliga texter bibehålls. Det är vår mening att kyrkomusikerns inflytande över beslutsordningen behöver stärkas, när det gäller att använda annan musik än den som ingår i Kyrkohandboken. Kyrkoordningens bestämmelser om kyrkomusikerns kompetensnivå måste få återverkan i beslut rörande gudstjänstmusiken.

35. Det föreslås att begreppet 'de gemensamma gudstjänstern' ersätts av begreppet 'Den allmänna gudstjänsten' på flera ställen i Kyrkoordningen. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Förslaget till kyrkoordningstext talar om den allmänna gudstjänsten, i vilken huvudgudstjänst

ingår, kyrkliga handlingar och andra gudstjänster. Problemområdet är inte så mycket namnbytet från "gemensamma gudstjänster" till "den allmänna gudstjänsten", som att det inte finns någon förklaring till vad som skiljer "den allmänna gudstjänsten" från "andra gudstjänster". Exempelvis: Hör en officiellt utlyst morgonbön i kyrkan till kategorin "allmänna gudstjänster" eller "andra gudstjänster"? Anses nämnda morgonbön vara en "allmän gudstjänst" kan den, normalt, inte ledas av annan än präst enligt andra bestämmelser i kyrkoordningen. Begreppet "andra gudstjänster" måste fyllas med innehåll för att begreppet "den allmänna gudstjänsten" ska vara meningsfullt.

36. Ryms stiftets församlingarnas olika gudstjänsttraditioner inom de ramar som ges i kyrkohandboksförslaget?

I hög grad

37. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för den gudstjänstfirande församlingens delaktighet?

I hög grad

38. Det fanns kritik mot teologin i kyrkohandboksförslaget 2012. Kritiken rörde treenigheten, balansen mellan Gud och människa, Gud som frälsare, otydlig kristologi. Kyrkohandboken ska uttrycka teologisk mångfald samtidigt som den ska ge uttryck för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Ge gärna synpunkter kring detta sett utifrån kyrkohandboksförslaget 2016 och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Gudstjänsten har stor betydelse för att forma tron. De ständigt återkommande formuleringarna tecknar bilden av Svensk kyrkans tro, lära och bekännelse. Vi välkomnar den bearbetning som gjorts.

39. Uttrycker kyrkohandboksförslaget Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära?

I hög grad

40. Kyrkohandboksförslaget ska uttrycka teologisk mångfald. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas teologi i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?

Bra

41. I kyrkohandboksförslaget har språket bearbetats i en rad texter samtidigt som nya texter har tillkommit. Hur upplever ni språket i kyrkohandboksförslaget sett ur ett tillsynsperspektiv?

Bearbetningen har skapat ett bättre språk.

42. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas språk i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?

Bra

43. Uttrycker kyrkohandboksförslaget ett inklusivt språkbruk?

I hög grad

44. Kyrkohandboksförslaget har haft ett särskilt fokus på att det ska finnas texter och musik som passar alla åldrar och då också barn och unga. Ger kyrkohandboksförslaget denna möjlighet sett ur ett tillsynsperspektiv?

Det är att föredra att församlingar finner text och musik för gudstjänst med alla åldrar i kyrkohandboken framför att vara hänvisad till annat material. Den stora mängd personer som varit med i arbetet fram till en ny kyrkohandbok skapar grund för att få hållbara - teologiskt, musikaliskt och språkligt - alternativ i församlingens gudstjänst.

45. Ger kyrkohandboksförslaget möjlighet till barn och ungas delaktighet i Den allmänna gudstjänsten?

I hög grad

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Finska

I sin helhet

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Meänkieli

Nej

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Romani

Delar av

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Samiska språk

Nej

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Teckenspråk

I sin helhet

47. Finns det andra språk där ni har behov av att delar av eller hela kyrkohandboken översätts till?

Alla större migrantspråk såsom arabiska, farsi, tigrinja, engelska, tyska, franska och spanska.

48. I kyrkohandboksförslaget finns möjlighet till doppåminnelse i högre grad än tidigare. Vilken betydelse bedömer ni att det har eller kommer att ha att dopet lyfts fram ytterligare i kyrkohandboksförslaget? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Det är viktigt att dopet gåva får vara ständigt närvarande och levande i gudstjänstlivet.

Däremot återstår, i Svenska kyrkan, en reflektion kring dopets betydelse som får betydelse för spiritualiteten. Jämför med den spiritualitet som finns kring nattvarden.

49. I de kyrkliga handlingarna föreslås att två psalmer är obligatoriska men placeringen kan vara flexibel. Om konfirmationsmässan firas föreslås tre obligatoriska psalmer. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Detta är en rimlig nivå.

50. Dopet är ett av sakramenten. Hur bedömer ni att Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära kommer till uttryck i gudstjänstordningen för dop? I remissvaren fanns en tydlig kritik av rytmen i dopgudstjänsten, men också vad gäller språk och teologi. I kyrkohandboksförslaget finns en gudstjänstordning för Dop i kris utskriven. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

De förändringar som gjorts är positiva. Ur ett pastoralt perspektiv är det viktigt med en lättillgänglig ordning för dop i krissituation.

51. Konfirmationsgudstjänsten är förändrad i kyrkohandboksförslaget i relation till kyrkohandboksförslaget 2012 särskilt när det gäller den inledande delen. Vad kommer det att betyda för konfirmationsgudstjänsten? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Möjligheten till doppåminnelse svarar på bruk som redan finns. Det är väsentligt att den fakultativa konfirmationsfrågan ställs i förhållande till en innehållsbestämning. Tidigare har denna innehållsbestämning varit trosbekännelsen. Nu är innehållsbestämningen istället ett av två inledningsord: Jesus säger: Jag är med er alla dagar till tidens slut. Konfirmationen påminner oss om Guds löfte i dopet. Vi sänds vidare i livet, kallade att vara Jesu Kristi lärjungar. Vill ni konfirmeras (och leva i Kristi världsvida kyrka)? eller Konfirmationen påminner om Guds löfte i dopet. Vi får bekänna vår kristna tro, be om den heliga Andens ledning och sändas vidare i livet, kallade att vara Jesu Kristi lärjungar. Vill ni konfirmeras (och leva i Kristi världsvida kyrka)? Domkapitlet instämmer i att dessa inledningsord tecknar en god bakgrund till frågan om att vilja konfirmeras. Däremot är det tveksamt om meningens avslutning verkligen ska vara inom parentes. Det gör frågan onödigt korthuggen.

52. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts. Ge gärna några reflektioner kring vigselgudstjänsten i sin helhet? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Det är positivt att vigsellöftet kan innehålla en formulering som omnämner vigselringen. Men med nuvarande formulering förefaller det som om ringen enbart kan omnämnas av den som kommer att bära den. När två vigselringar används är detta okomplicerat. Om däremot bara en ring används, är formuleringen sådan att ringen bara nämns av den som tar emot den. Detta skapar en obalans i löftesformuleringen.

53. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts i begravningsgudstjänsten. Det finns också en gudstjänstordning utskriven för begravning av dödfött barn eller barn som dött vid späda ålder. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder

ur ett tillsynsperspektiv?

Det är bra att kyrkohandboken innehåller ordning för begravningsgudstjänst av dödfött barn eller barn som dött i späda ålder. I situationer som dessa behövs gudstjänstformuleringar som många har sett och gett synpunkter på.

54. Vad är er generella bedömning om de föreslagna ordningarna för Den allmänna gudstjänsten?

Bra

55. Vad är er generella bedömning av de föreslagna ordningarna för De kyrkliga handlingarna?

Bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa som huvudgudstjänst

Det bör vara fler fasta moment

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Vigselgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Begravningsgudstjänsten

Det bör vara fler fasta moment

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Dopgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Ordning för bikt

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Konfirmationsmessa-/gudstjänsten

Avvägningen är bra

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 1

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 2

9: Lunds stift, domkapitlet (registrerat: 2016-05-11 16:24:02)

Namn på kontaktperson (obligatoriskt)

Johan Tyrberg

Befattning

Biskop

2. Kyrkokyrkohandboksförslaget 2016 ska ge möjlighet till lokal gestaltning samtidigt som den ska vara ett igenkännande från söndag till söndag och från kyrka till kyrka. Samlingen är den del av den allmänna gudstjänsten där den lokala gestaltningen kan göras tydlig samtidigt som det finns flera moment som ger igenkännande. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär det att gudstjänstens inledning kan utformas lokalt men samtidigt att det finns igenkännande?
Det finns 17 inledningsord och samtidigt kan inledningsordet utformas fritt. Vi anser därför att antalet inledningsord som finns i KHB kan vara färre. Kriteriet för de som finns i KHB bör vara att visa på så olika typer av inledningsord som möjligt. Vi menar att Inledningsord 5 bör utgå, den håller inte stilistiskt i en handbok. Möjlighet till Introitus finns, men det kommer att krocka med ingångspsalm. Vi föreslår istället: Ingångspsalm eller Introitus ”Beredelseord” från 1986 finns inte längre. Inledningsord är något annat. De har samma funktion, men vi saknar en teologisk motivering. Vi föreslår att det står Inledningsord eller Beredelsord. Så att det går att skilja dessa åt, det blir ju olika karaktär. Vi menar att en handbok ska hjälpa liturgen i gestaltningen. Vart syftar Inledningsordet?

3. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Inledningsord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

4. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Bön om förlåtelse möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

5. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Förlåtelseord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten?

I ganska hög grad

6. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Löftesord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

7. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Tackbön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

8. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Överlåtelsebön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

9. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Kristusrop/Kyrie möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

10. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Lovsången/Gloria och Laudamus möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

11. Att Dagens bön är obligatorisk i Mässa/Gudstjänst när den firas som huvudgudstjänst anser vi är:

Bra

12. I remissvaren efterfrågades utifrån ett barn- och unga -perspektiv att kunna fira Högmässa med färre bibelläsningar och att Trosbekännelsen kan ersättas med trinitarisk psalm eller utgå. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär denna möjlighet?

Barnperspektivet är angeläget det ska ha djup, kvalitet, beröra och överraska. Det vi lär oss som barn blir det vi så småningom kan utantill, by heart. Det vi bär i våra hjärtan ska tåla att leva med. Vi ställer oss frågande till om barn och unga-perspektivet med automatik innebär att man kortar ner gudstjänsterna genom att ha färre bibelläsningar. En kortare och förenklad gudstjänst är inte nödvändigtvis till gagn för barn och unga. Det handlar snarare om gestaltning och god kvalitet. Vad händer med Trosbekännelsen i de församlingar där det ofta firas huvudgudstjänst med barn och unga? Här ser vi ett problem ur ett tillsynsperspektiv i de fall församlingen konsekvent byter ut Trosbekännelsen mot en trinitarisk psalm. Vad som menas med "vissa gudstjänster" behöver förtydligas i instruktionerna. Vi föreslår att möjligheten ska finnas i enstaka fall för Högmässa, däremot vid Mässa/Gudstjänst bör det vara samma formulering som vid Söndagsmässa i Kyrkohandboken 1986. Vi ser gärna förslag på lämpliga trinitariska psalmer som kan ersätta Trosbekännelsen vid enstaka gudstjänster.

DK

13. Att det är möjligt i Högmässan i undantagsfall att ha färre bibelläsningar anser vi är:

Varken dåligt eller bra

14. Att i undantagsfall kan Trosbekännelsen utgå eller ersättas med trinitarisk psalm anser vi:

Ganska bra

15. I kyrkohandboksförslaget finns anvisningar för församlingarna att utforma kyrkans förbön och nio olika förböner. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Förbönen kan utformas i stiftets församlingarna utifrån sina olika förutsättningar? Ur

perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad betyder detta?

Förbönen är en viktig del av vår uppgift som kristna. Vi saknar böner och ord att växa med. Alternativen som finns ligger för nära varandra, det skulle behöva vara mer av olika karaktärer. Det saknas ett språk för att be för t ex alla folkvalda. Vi önskar en text som inleder Förbönsdelen och som handlar om vad uppdraget att vara förebedjare innebär. Det behövs en bearbetning av de inledande orden om hur det ska gå till. Som det står nu är det både för mycket och för lite för att vara till hjälp. I förslaget finns instruktioner om hur förbönen ska gå till, men det saknas teologiska motiveringar! Några ord som formulerar varför man teologiskt och hur man teologiskt skriver en förbön. Här är ett utkast till en inledande text: Förbönen är en grundläggande uppgift för den gudstjänstfirande församlingen. Den ger uttryck för ett ansvar för hela Guds kyrka, för rättvisa och fred på jorden, för landets ledning, för det lokala samhället och människor i nöd. Svenska kyrkan har av tradition en stor skatt av förböner som ger uttryck för omsorg om samhälle och kyrka. Förbönen är inte en del av förkunnelsen i gudstjänsten utan en följd av uppdraget för Guds rike och denna världen inklusive dess makthavare (1 Tim 2:1-2). Förbönen bör ha en lokal förankring men också omfatta vårt lands gemensamma institutioner och röra internationella förhållanden. Kyrkohandbokens förböner har bredden av böneämnen, som bör konkretiseras till exempel med nämnande av stiftsbiskopens namn. Förbönerna kan fungera som goda modeller för att utveckla församlingarnas förbönstjänst. Under punkt 57 finns ett förslag till förbön samt ett förslag till en bearbetning av en förbön från HB86

16. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Kyrkans Förbön kan utformas i stiftets församlingar utifrån sina olika förutsättningar?

Varken låg eller hög grad

17. I kyrkohandboksförslaget har Måltidens moment bearbetats både musikaliskt, språkligt och teologiskt. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär dessa förändringar?

Det är få Prefationer att välja mellan, därför är det mycket viktigt att dessa är extra bra och håller hög kvalitet. Viktigt att de har en berättelse i sig. I Fasta/passionstiden 2 saknar vi ”honom har du utgjutit för våra synders skull” detta motiv har försvunnit. Som det står nu blir Jesus en överlämnare istället för den realpresente frälsaren. I Påsk: nu står det ”uppståndelsens glädje” - vi vill se det tidigare ”Påskens glädje”, Vi saknar också ” med alla dina trogna...” Kristihimmelsfärd har försvunnit. Man förlorar något om man inte tar tillvara Kristihimmelsfärdens perspektivet! Vi menar att det är viktigt i kyrkoåret att ha med motivet ”upphöjd för att komma nära” Vi brottas i varje tid med hur motiven ska uttryckas t ex ”lämna för att komma nära”. Just nu finns inte upphöjelsemotivet med i prefationerna. Däremot kan man jfr med Helig 3 ”stor och underbar” Vi tycker att både Kristihimmelsfärd och Pingst bör ha var sin prefation. Den nuvarande Pingstprefationen bör bearbetas ur ett Kristologiskt perspektiv. Vi lämnar här ett förslag till prefation för Kristihimmelsfärd och Pingst: Kristi Himmelsfärdsdag: ”På tredje dagen uppväckte du honom från de döda och besegrade

ondskans makt. Genom sin himmelsfärd har han blivit herre över rymd och tid, närvarande överallt med sin eviga kärlek och ljus." Kristi Himmelsfärdsdag och pingst: "Honom uppväckte du från de döda och upphöjde till din närhet, genom honom sänder du din Ande som tröstar och leder och bevarar oss som dina barn. I honom skall alla folk och tungomål förhålliga ditt namn. Därför vill vi med din trogna i alla tider och med hela den himmelska ..." Allmän 2 "därför är ingen människa utan hopp", Vi menar att detta är ett uttryck för evangeliet, men ur en enskild människas perspektiv så är det varken bra eller sant. Kan denna prefation bearbetas? Allmän 3: anser vi är allt för förenklad och för tunn. Vi menar att den ska strykas. Ett barnperspektiv behöver inte betyda förenklat språk. Lovsägelsen E – "Öppna Era hjärtan" i första om gången sedan blir det "Låt vårt tack". Lovsägelsen är en form av dialog, det blir inkonsekvent om tilltalet i växelsång förändras från det första tilltalet till det andra, dvs byter från "era" till "vårt" Nattvardsbönerna: vi önskar att antalet nattvardsböner reduceras och att de som finns i KHB har en tydligare tematisk och språklig spridning. Det är fortfarande förhållandevis fattigt på associationer till bibliska berättelser. en del är språkligt ofärdiga tex Nr 8 "göra det omöjliga möjligt" som inte korrespondera med "Tomhet och död -" bilderna måste hänga ihop. nr 9 med infogad förbön, "förena vår bön med alla dina heligas böner .." saknas, vi missar att vi är en del av en stor gemenskap när detta saknas. "vi ber för dem som.." tag bort det och skriv istället "för alla som" . Vi menar att Nattvardsbön E i 1986 års handbok fungerar väl. nattvardsbön 12, en annan formulering kring ordet "minns" eller helt struket Efter instiftelseordet: vill vi se möjligheten för celebranten att säga: "Stort är trons mysterium", innan församlingen svarar "Din död förkunnar vi..." eller "Kristus har dött..." Brödbrytelsen och Herrens frid borde också ha Fractio och Pax som alternativ i rubriken i överensstämmelse med tex Herrens bön/ Pater noster. Herrens bön: Klokt att Vår fader är grunden, men att den äldre versionen kan användas. Vi önskar endast ett alternativ för "Brödet som vi bryter..." Det räcker med det som stämmer med Bibel 2000. 1 Kor 10:16 Fridshälsningen som liturgisk sats är obligatorisk, vi tycker att det är bra. O Guds lamm: varför hänger O kvar? Som rubrik är det onödigt. Det räcker med Guds lamm Gudstjänstmusik A: Fortfarande har ingen musik– och liturghistorisk bea

18. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Prefationen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningar?

Varken låg eller hög grad

19. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Nattvardsbönen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

20. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller O Guds Lamm möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I ganska hög grad

21. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Bön efter kommunion möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I ganska hög grad

22. I Sändningen finns stor flexibilitet. Vad innebär denna flexibilitet sett ur ett tillsynsperspektiv?

För den lokala församlingen är det bra att momenten kan ske i valfri ordning.

23. Ger kyrkokyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Lovprisningen möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

24. Nytt i kyrkohandboksförslaget 2016 är en gudstjänstordning för Påsknattsmässa. Ge gärna reflektioner kring gudstjänstordningen för Påsknattsmässa utifrån perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse.

Vi ser positivt på att det finns en ordning för Påsknattsmässa, då många församlingar firar en sådan. Dock efterlyser vi en bearbetning av denna mässa. Det finns en Påsknattsmässa i "Mitt i församlingens" serien som många församlingar använder. I den finns fler moment än de som föreslås i KHBF2016. Vi ser gärna att dessa redan invanda sätt att fira Påsknatt på tas tillvara i en kommande handbok. Vi saknar en mera genomarbetad form för påsknattsmässa, där en variant är en inledning som anknyter till påskvakan. I förslaget försvinner kopplingen till påskvakan och läsningarna som förebådar påskan, med övergången från mörker till ljus. Vi anser att doppåminnelse i Påsknattsmässan ska vara ett fast moment, det kan utformas på många olika sätt, det måste inte innebära en samling kring dopfunten.

25. Ger kyrkohandboksförslaget stiftets församlingar möjlighet att utforma Påsknattsmässa utifrån sina olika förutsättningar?

Varken låg eller hög grad

26. Ge era synpunkter på Gudstjänstmusik A-E, (Kristusrop, Lovsången, Lovsägelsen, Helig, O Guds Lamm och Lovprisningen), övriga sjungna moment samt sjungna moment vid De kyrkliga handlingarna och om möjligt utifrån notering (läsbarhet och lämplig tonart), melodi, harmonik, rytmik, ackordanalys (funktionalitet) och relationen musik och text.

Gudstjänstmusik A, • Fortfarande har ingen musik- och liturgihistorisk bearbetning utifrån senare forskning och utveckling skett. • A är fortfarande behäftad med många brister. Så många att en revision av den äldre musiken, gregorianik, koraler och äldre originalsatser, inte kan anses vara inledd. A präglas av estetik som inte främjar gemensam sång. oAckordanalys har skrivits in överallt, oklart varför. oVarför finns komp till gregorianiken? oEn av kyrkans förböner har utgått 700:3. Varför? • I gudstjänstmusik A ser vi ett behov av en genomgripande revision av musiken, för att kunna levandegöra, tillgängliggöra och vitalisera kyrkans äldre musiktraditioner. Eftersom liturgens noter nu är skaftlösa - vilket är bra - finner vi det inkonsekvent att församlingssvaren fortfarande har skaft och akompanjemang.

Gudstjänstmusik: B-E. • Små förändringar till det bättre, de värsta felen är korrigerade, gällande notation och textunderläggning. • Fler prefationer samt responsorial sång har tillkommit, vilket är välkommet. o Men även B-E kan och behöver förbättras avsevärt utifrån konstnärliga och praktisk-musikaliska aspekter. Framförallt om B-E ska lyftas upp och bli

Kyrkohandbok för Svenska kyrkan. Viktigt att ord och musik blir en helhet - det gäller samtliga serier. Här finns ännu en del arbete kvar att göra. Vi föreslår en handbok med Gudstjänstmusik A genomarbetad och i bra utgåva, lyssna till de musikaliska experterna. * Lyft ur Gudstjänstmusik B-E ur handboksförslaget och lägg i en gudstjänstbank tillgänglig på nätet. Genomarbetade och liturgiska texter med endast några alternativ som ger teologisk bredd och djup. Teologin, språket och musiken kan inte behandlas var för sig, de är djupt sammanflätade med varandra i liturgin. Att låsa texten och låta musiken vara fri är att förringa musikens betydelse i förkunnelsen. Liturgiska texter och musik utvecklas i samspel.* Låt författare och teologer i samarbete göra nya texter och inspirera till fler samarbeten mellan teologer, musiker och författare. *Domkapitel ges möjlighet att godkänna text och musik som församlingarna vill använda över tid.

27. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik A

Ganska dåligt

28. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik B

Varken dåligt eller bra

29. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik C

Varken dåligt eller bra

30. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik D

Ganska bra

31. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik E

Ganska dåligt

32. Ge en allmän bedömning av övriga sjungna moment

Bra

33. Ge en allmän bedömning av den liturgiska musiken i de kyrkliga handlingarna

Ganska bra

34. Det föreslås att det införs en KO 18 kap 6 a§. Där föreslås en förenklad beslutsordning jämfört med idag när man vill använda någon annan musik än den som ingår i Kyrkohandboken. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Teologin, språket och musiken kan inte behandlas var för sig, de är djupt sammanflätade med varandra i liturgin. Att låsa texten och låta musiken vara fri är att förringa musikens betydelse i förkunnelsen. Liturgiska texter och musik utvecklas i samspel.* Låt författare och teologer i samarbete göra nya texter och inspirera till fler samarbeten mellan teologer, musiker och författare. *Domkapitlet ges möjlighet att godkänna text och musik som församlingen vill använda över tid.

35. Det föreslås att begreppet 'de gemensamma gudstjänsterna' ersätts av begreppet 'Den allmänna gudstjänsten' på flera ställen i Kyrkoordningen. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

En ökad tydlighet i begreppen är bra ur ett tillsynsperspektiv.

36. Ryms stiftets församlingarnas olika gudstjänsttraditioner inom de ramar som ges i kyrkohandboksförslaget?

I ganska hög grad

37. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för den gudstjänstfirande församlingens delaktighet?

I ganska hög grad

38. Det fanns kritik mot teologin i kyrkohandboksförslaget 2012. Kritiken rörde treenigheten, balansen mellan Gud och människa, Gud som frälsare, otydlig kristologi. Kyrkohandboken ska uttrycka teologisk mångfald samtidigt som den ska ge uttryck för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Ge gärna synpunkter kring detta sett utifrån kyrkohandboksförslaget 2016 och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Vi anser att bearbetningen av KHB2012 är till det bättre. Men vi ser fortfarande att vissa texter bör bearbetas mer för att ge uttryck både åt teologisk mångfald och samtidigt ett uttryck för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Det gäller framförallt i prefationer och nattvardsböner. Fortfarande är kyrkoåret nedtonat, likaså frälsningsperspektivet. Arbetet mellan 2012 och 2016 har haft som intention att lyfta fram ett barnperspektiv, men att det oftast kommer till uttryck i förkortade gudstjänster och ett alltför förenklat och uttunnat språk. Här behöver ytterligare arbete göras. Texter som läses och sjunges gemensamt har stor betydelse för vår uppfattning av kyrkans tro och lära. Därför måste dessa vara välformulerade och ha ett språk som man kan växa med. En handbok tjänar på att inte vara för yvig i språket. Den ska inte blomma för mycket och inte ha för många varianter av samma moment.

39. Uttrycker kyrkohandboksförslaget Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära?

I ganska låg grad

40. Kyrkohandboksförslaget ska uttrycka teologisk mångfald. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas teologi i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?

Varken dåligt eller bra

41. I kyrkohandboksförslaget har språket bearbetats i en rad texter samtidigt som nya texter har tillkommit. Hur upplever ni språket i kyrkohandboksförslaget sett ur ett tillsynsperspektiv?

Vi välkomnar att språket har bearbetats. Samtidigt anser vi att det behöver bearbetas ytterligare för att uttrycka Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

42. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas språk i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?

Varken dåligt eller bra

43. Uttrycker kyrkohandboksförslaget ett inklusivt språkbruk?

I ganska hög grad

44. Kyrkohandboksförslaget har haft ett särskilt fokus på att det ska finnas texter och musik som passar alla åldrar och då också barn och unga. Ger kyrkohandboksförslaget denna möjlighet sett ur ett tillsynsperspektiv?

Vi uppskattar att barnperspektivet finns med, men är oroliga för att det alltför förenklade språket gör att människor inte kommer att växa i sin tro under sin uppväxt och därmed förhindras att finna uttryck för en tro som bär genom hela livet. Barnperspektivet är angeläget det ska ha djup, kvalitet, beröra och överraska. Det vi lär oss som barn blir det vi så småningom kan utantill, by heart. Att finna en form som passar alla åldrar kommer främst an på gestaltningen i en gudstjänst och inte så mycket i texter och ordningar. Det är tilltalet och möjligheten till delaktighet också i det som man omedelbart inte förstår som främjar ett gudstjänstliv.

45. Ger kyrkohandboksförslaget möjlighet till barn och ungas delaktighet i Den allmänna gudstjänsten?

I ganska hög grad

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Finska

I sin helhet

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Meänkieli

Delar av

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Romani

I sin helhet

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Samiska språk

Delar av

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Teckenspråk

I sin helhet

47. Finns det andra språk där ni har behov av att delar av eller hela kyrkohandboken översätts till?

Nordiska språk, engelska, tyska, spanska, franska, arabiska, persiska och i viss mån tigriska och somaliska.

48. I kyrkohandboksförslaget finns möjlighet till doppåminnelse i högre grad än tidigare. Vilken betydelse bedömer ni att det har eller kommer att ha att dopet lyfts fram ytterligare i kyrkohandboksförslaget? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Vi anser att det är viktigt att dopet lyfts fram i varje gudstjänst. Vi är en döpande kyrka och i varje gudstjänst bör ges tillfälle att lyfta fram vad det innebär som människa och kristen att leva i sitt dop. När vi gestaltar dopets betydelse i en gudstjänst så ges människor möjlighet att se och uppleva att dopet inte är en punkthändelse utan det omfattar hela livet, varje dag. Vi anser att det är bra att församlingen kan välja att ha doppåminnelse i Samlingen eller i Förbönen. Det skulle vara bra med ett par rader som teologiskt motiverar detta, för att ytterligare lyfta poängen med en Doppåminnelse i varje gudstjänst. Det finns förslag att gestalta detta genom att tända Kristusljuset. En variant som används på några håll i vårt stift är att inleda varje gudstjänst med att hålla upp vatten i dopfunten och sedan låta de som vill gå fram till dopfunten under t ex nattvarden och ta lite vatten från funten och teckna ett kors i sin panna eller på sin hand. Vi ser positivt på olika modeller för dopförnyelse; som en del av beredelsen, i påsknattsmässan och i samband med konfirmation. Det är mycket bra att dopbekräftelse är en möjlighet i inledningen, men orden behöver arbetas igenom så att ett ekumeniskt perspektiv och omsorgen om skapelsen tydligare kommer fram. Gärna med bibelhänvisningar. Bön från ELCA skulle kunna användas eller inspirera till omformulering. Vi menar att uttrycket Doppåminnelse bör bytas ut mot Dopbekräftelse, då detta stämmer mer överens med innebörden i konfirmationen - konfirmera = bekräfta. Ordet Dopbekräftelse är också den term som används inom Katekumentatet i Sverige där Dopbekräftelsen är en av de fyra liturgierna.

49. I de kyrkliga handlingarna föreslås att två psalmer är obligatoriska men placeringen kan vara flexibel. Om konfirmationsmässan firas föreslås tre obligatoriska psalmer. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Bra att det anges att två psalmer är obligatoriska vid de kyrkliga handlingarna och bra att placeringen är fri. Bra också att det är tre obligatoriska psalmer vid konfirmationsmässan. Friheten att placera psalmerna främjar ett lokalt gudstjänstliv.

50. Dopet är ett av sakramenten. Hur bedömer ni att Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära kommer till uttryck i gudstjänstordningen för dop? I remissvaren fanns en tydlig kritik av rytmen i dopgudstjänsten, men också vad gäller språk och teologi. I kyrkohandboksförslaget finns en gudstjänstordning för Dop i kris utskrivet. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Vi tycker att dopgudstjänsten har blivit bra i förhållande till Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära och den fungerar väl i den omarbetade formen. Bra att man har beaktat sjukhuskyrkans önskemål om en ordning för dop i krissituation

51. Konfirmationsgudstjänsten är förändrad i kyrkohandboksförslaget i relation till kyrkohandboksförslaget 2012 särskilt när det gäller den inledande delen. Vad kommer det att betyda för konfirmationsgudstjänsten? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Vi anser att det är bra att konfirmationsgudstjänsten tydligt kopplas till dopet genom möjligheten till Dopbekräftelse. Vi anser att frågan till konfirmanderna inte ges tillräcklig motivering teologiskt till varför frågan har släppt sammanhanget med Trosbekännelsen. Vi uppskattar att det finns tydligare koppling till dopet, men förstår inte varför frågan till konfirmanderna finns här och finner inte någon tydlig motivering i kommentaren. Vi ställer oss därför undrande till varför den har fått en annan placering. Möjligheten att svara ja bör finnas i samband med Trosbekännelsen som den också gör i gudstjänster med dopbekräftelse. Vi uppfattar att de församlingar i vårt stift som önskar ha en fråga vid konfirmationen vill att den ska vara kopplad till Trosbekännelsen.

52. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts. Ge gärna några reflektioner kring vigselgudstjänsten i sin helhet? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Vi anser att det nya förslaget är bra. Det finns en tydligare koppling till hem och samhälle samt tillit och respekt för varandra. Vi anser vidare att det är bra att Svenska kyrkan endast har en vigselgudstjänst där alla människor ryms i sin tolkning av ett liv i gemenskap och trohet. Det är bra att vigseltalet blir obligatoriskt och klokt att Matteus 19 blir fakultativ. Det är bra att det finns en ordning för kombinerad vigsel och dopgudstjänst och positivt att texten från Rut nu finns med bland bibeltexterna.

53. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts i begravningsgudstjänsten. Det finns också en gudstjänstordning utskriven för begravning av dödfött barn eller barn som dött vid späda ålder. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Begravningsgudstjänsten fungerar väl. Vid överlåtelsen i begravningsgudstjänsten bör alternativ ett användas med mull och alternativ två med korstecknandet utan mull. Avskedstagandet redan före förbönen känns inte logiskt. Det bör ske mot gudstjänstens slut. Bra att det, på sjukhuskyrkornas önskemål, nu finns en ordning för begravning av dödfött barn eller barn som dött i späda ålder

54. Vad är er generella bedömning om de föreslagna ordningarna för Den allmänna gudstjänsten?

Varken dåligt eller bra

55. Vad är er generella bedömning av de föreslagna ordningarna för De kyrkliga handlingarna?

Bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa som huvudgudstjänst

Det bör vara fler fasta moment

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Vigselgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Begravningsgudstjänsten

Det bör vara fler fasta moment

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Dopgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Ordning för bikt

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Konfirmationsmässa-/gudstjänsten

Avvägningen är bra

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 1

2016 års reviderade kyrkohandboksförslag kan inte antas i den föreslagna utformningen. Vi ser ett behov av en genomgripande revision av musiken i serie A för att kunna levandegöra kyrkans äldre musiktraditioner. Strukturen Samling Ordet Måltiden och Sändningen är bra. Förändringarna från förslaget 2012 till 2016 är små. Det behövs göras omtag både i språk och teologi. . Det är bra att Dagens bön tillhör Samlingen. Vi föreslår att det är fakultativt att man kan förbli stående under bönen, då blir det tydligt att vi sätter oss ner för Ordet och intar en lyssnande hållning. Vi önskar att ordet Collecta finns med parallellt med Dagens bön i samstämmighet med Pater Noster etc, Detta är bra ur ett ekumeniskt perspektiv. Ordet: Finns det möjlighet att läsa ur annan Bibel än den svenska evangelieboken? t ex Barnbibel, bibel på annat språk? vilken textöversättning/bearbetning väljer vi i så fall när vi väljer text på annat språk? i kommentaren s 78 står att Hallelujarop kommer efter predikan, Vi tänker att detta sker efter Evangeliet I kommentaren står att ”Trosbekännelsen ersätts i Undantagsfall med Trinitarisk psalm”. Vi menar att undantag inte får bli en regel. Tilltalet i böner är ofta Gud. Vi önskar fler gudsbilder rakt igenom de liturgiska texterna, med större spännvidd. Det lyfter Guds storhet. Det finns goda bilder t ex i Psaltaren och nya bilder i vår tid som bär. Motiveringar till liturgiska val och musikaliska överväganden är viktiga. Oftast är det bättre med nya texter än att ändra enstaka formuleringar i gamla. Begrepp har bytts ut där det nya förslaget ger en helt annan innebörd och det finns också alternativa formuleringar med sinsemellan väldigt olika betydelser. Allt löses inte med ord, det handlar om gestaltningen. I de fall då gamla texter ändras något blir motiveringen än viktigare. I kommentarerna saknar vi vid ett flertal tillfällen väl grundande teologiska, språkliga och musikaliska motiveringar för det som införts, förändrats eller får bestå. Hänvisningar till behovet av modernare svenska räcker inte. Vi efterfrågar en Julnattsmässa. Flera av förslagen avslöjar brist på rituell medvetenhet. Olika genrer blandas. Den pastorala ramen saknas också på sina ställen, till exempel bör fasteserien börja användas på Askonsdagen, inte på Fastlagssöndagen. Låt trosbekännelsen vara fakultativ vid Långfredagsgudstjänst då det lyfter fram den meditativa karaktären på gudstjänsten. Bland alternativen till förlåtelseord finns ”du är förlåten” resp. ”dina synder är dig förlåtna”. Här finns en stor principiell och teologisk skillnad som inte klargörs. Möjligheten att fira veckomässa utan psalmer behöver finnas kvar. Kollekten bör knytas till offertoriespsalmen när det är mässa.

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 2

10: Karlstads stift, domkapitlet (registrerat: 2016-05-13 10:50:27)

Namn på kontaktperson (obligatoriskt)

Charlotte Hartwig

Befattning

Stiftsadjunkt

2. Kyrkokyrkohandboksförslaget 2016 ska ge möjlighet till lokal gestaltning samtidigt som den ska vara ett igenkännande från söndag till söndag och från kyrka till kyrka. Samlingen är den del av den allmänna gudstjänsten där den lokala gestaltningen kan göras tydlig samtidigt som det finns flera moment som ger igenkännande. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär det att gudstjänstens inledning kan utformas lokalt men samtidigt att det finns igenkännande? Kombinationen av möjlighet till lokal gestaltning och kravet på igenkännande är kyrkohandbokens stora utmaning. Eftersom samlingen är det som ofta gestaltas olika utifrån kyrkoår, lokal tradition och situation så är det positivt med möjligheten till en lokal utformning. Vi ser också positivt på att treenighetsperspektivet blivit tydligt i upptakten till gudstjänsten, samt att uttrycket "Guds" också kan användas. Igenkännandet finns i strukturen av de olika gudstjänstordningarna dvs. Samling, Ordet, Måltiden, Sändning.

3. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Inledningsord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

4. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Bön om förlåtelse möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

5. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Förlåtelseord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten?

I hög grad

6. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Löftesord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

7. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Tackbön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

8. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Överlåtelsebön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

9. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Kristusrop/Kyrie möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

10. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Lovsången/Gloria och Laudamus möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

11. Att Dagens bön är obligatorisk i Mässa/Gudstjänst när den firas som huvudgudstjänst anser vi är:

Varken dåligt eller bra

12. I remissvaren efterfrågades utifrån ett barn- och unga -perspektiv att kunna fira Högmässa med färre bibelläsningar och att Trosbekännelsen kan ersättas med trinitarisk psalm eller utgå. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär denna möjlighet?

I gudstjänster där det deltar många barn och unga är det bra om det finns en flexibilitet vad avser antalet bibelläsningar. Likaså är det bra med möjligheten att kunna ersätta Trosbekännelsen med en trinitarisk psalm. Men då uppstår genast frågan om de psalmer som finns i tillägget i psalmboken är möjliga? Och när begreppet ”undantagsfall” är relevant? Här behövs ett förtydligande. Allt fler gudstjänster firas med människor som har andra modersmål. T.ex. kan bibelläsningar ske på fler språk än svenska. Då kan situationen medföra att färre läsningar används än vad ordningen säger, till förmån för att fler kan känna sig delaktiga.

13. Att det är möjligt i Högmässan i undantagsfall att ha färre bibelläsningar anser vi är:

Bra

14. Att i undantagsfall kan Trosbekännelsen utgå eller ersättas med trinitarisk psalm anser vi:

Bra

15. I kyrkohandboksförslaget finns anvisningar för församlingarna att utforma kyrkans förbön och nio olika förböner. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Förbönen kan utformas i stiftets församlingarna utifrån sina olika förutsättningar? Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad betyder detta?

Ja, förslaget ger utrymmet och är bra ur tillsynsperspektiv. Vi lever i världen liksom i närsamhället, i den världsvida kyrkan liksom i den lokala. Allt bör avspegla sig i förbörens ämne. Den struktur och de teman som anges för att fritt formulera förböner ser vi som en hjälp att hitta börens form, innehåll och relevans som kan vara olika från tid till tid.

16. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Kyrkans Förbön kan utformas i stiftets församlingar utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

17. I kyrkohandboksförslaget har Måltidens moment bearbetats både musikaliskt, språkligt och teologiskt. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär dessa förändringar?

Det ges bra förutsättningar i förslaget så att liturgin brukas, även i enklare former av mässor, då denna skapar delaktighet och dialog i gudstjänsten. Viktigt att det inom handbokensram fungerar att fira många olika mässor. Annars är risken stor för att det uppstår olika parallella ordningar, som inte håller samma språkliga och teologiska kvalitet. Detta tycker vi handboksförslaget ger möjlighet till.

18. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Prefationen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningarna?

I ganska hög grad

19. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Nattvardsbönen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

20. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller O Guds Lamm möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

21. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Bön efter kommunion möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

22. I Sändningen finns stor flexibilitet. Vad innebär denna flexibilitet sett ur ett tillsynsperspektiv?

Eftersom sändningsorden är fakultativa är det inte så komplicerat ur ett tillsynsperspektiv. I de alternativ som finns är tilltalet Gud bättre än det tidigare Herre. Kanske behövs ytterligare övervägande gällande sändningsorden eftersom de är det sista som gudstjänstdeltagarna bär med sig.

23. Ger kyrkokyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Lovprisningen möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

24. Nytt i kyrkohandboksförslaget 2016 är en gudstjänstordning för Påsknattsmässa. Ge gärna reflektioner kring gudstjänstordningen för Påsknattsmässa utifrån perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse.

Det är en fördel, ur ett tillsynsperspektiv, att en gemensam ordning för påskmässa finns.

25. Ger kyrkohandboksförslaget stiftets församlingar möjlighet att utforma Påsknattsmässa utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

26. Ge era synpunkter på Gudstjänstmusik A-E,(Kristusrop, Lovsången, Lovsägelsen, Helig, O Guds Lamm och Lovprisningen), övriga sjungna moment samt sjungna moment vid De kyrkliga handlingarna och om möjligt utifrån notering (läsbarhet och lämplig tonart), melodi, harmonik, rytmik, ackordanalys (funktionalitet) och relationen musik och text.

Uppfattningen är att föreslagen gudstjänstmusik spänner över tid och genrer på ett sätt som är relevant för ett gudstjänstfirande i Svenska kyrkan. Läsbart och val av tonarter upplevs bra. Musiken har tillförts en fungerande ackordsanalys som på ett tydligt sätt befrämjar samspel med andra musiker. Lovsången 7 i Gudstjänstmusik C bör kompletteras med den lovsång som finns föreslagen i 2012 års kyrkohandboksförslag. Den nu föreslagna lovsången förutsätter försångare vilket inte alltid är möjligt. Genom att komplettera med ett alternativ till ökar användbarheten. Att enbart ange orgelsatser till de mer rytmiska partierna blir begränsande. Komplettera orgelsatserna i Gudstjänstmusik D samt Helig nr 4 med pianosatser som ger melodi och rytmik en större rättvisa. Nuvarande satser känns allt för ”tunna”.

27. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik A

Bra

28. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik B

Bra

29. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik C

Ganska dåligt

30. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik D

Bra

31. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik E

Bra

32. Ge en allmän bedömning av övriga sjungna moment

Bra

33. Ge en allmän bedömning av den liturgiska musiken i de kyrkliga handlingarna

Bra

34. Det föreslås att det införs en KO 18 kap 6 a§. Där föreslås en förenklad beslutsordning jämfört med idag när man vill använda någon annan musik än den som ingår i Kyrkohandboken. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt

vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Det är bra att paragrafen bryts ut i en egen för att undvika sammanblandning. Det är likaså positivt med en förenklad beslutsordning.

35. Det föreslås att begreppet 'de gemensamma gudstjänsterna' ersätts av begreppet 'Den allmänna gudstjänsten' på flera ställen i Kyrkoordningen. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Begreppet "Den allmänna gudstjänsten" är bättre då det blir tydligare vad som avses, vilken sorts gudstjänst som bestämmelsen gäller. Det är en anpassning mellan KO och handbokens begreppsbyggnad.

36. Ryms stiftets församlingarnas olika gudstjänsttraditioner inom de ramar som ges i kyrkohandboksförslaget?

I hög grad

37. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för den gudstjänstfirande församlingens delaktighet?

I hög grad

38. Det fanns kritik mot teologin i kyrkohandboksförslaget 2012. Kritiken rörde treenigheten, balansen mellan Gud och människa, Gud som frälsare, otydlig kristologi. Kyrkohandboken ska uttrycka teologisk mångfald samtidigt som den ska ge uttryck för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Ge gärna synpunkter kring detta sett utifrån kyrkohandboksförslaget 2016 och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Vi ser att de kristologiska, eskatologiska och diakonala perspektiven ges uttryck i gudstjänstens olika delar. Treenigheten kommer till tydligt uttryck redan i inledningsorden. Det inkluderande språket kan ge en större känsla av delaktighet liksom möjligheten för lekmän att delta och genomföra vissa delar av gudstjänsten. Att gudstjänsten kan ges fler uttryck än just det språkliga ses också positivt.

39. Uttrycker kyrkohandboksförslaget Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära?

I hög grad

40. Kyrkohandboksförslaget ska uttrycka teologisk mångfald. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas teologi i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?

Bra

41. I kyrkohandboksförslaget har språket bearbetats i en rad texter samtidigt som nya texter har tillkommit. Hur upplever ni språket i kyrkohandboksförslaget sett ur ett tillsynsperspektiv?

Kyrkohandbokens förslag har bearbetats på ett förtjänstfullt sätt, men är för den skull inte färdigbearbetad.

42. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas språk i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?

Bra

43. Uttrycker kyrkohandboksförslaget ett inklusivt språkbruk?

I ganska hög grad

44. Kyrkohandboksförslaget har haft ett särskilt fokus på att det ska finnas texter och musik som passar alla åldrar och då också barn och unga. Ger kyrkohandboksförslaget denna möjlighet sett ur ett tillsynsperspektiv?

Texter och musik är inte anpassade för yngre barn. Detta behöver inte vara en nackdel, då barn även tilltalas av det de inte alltid fullt förstår. Förenklade texter kan bli just för enkla.

45. Ger kyrkohandboksförslaget möjlighet till barn och ungas delaktighet i Den allmänna gudstjänsten?

I ganska hög grad

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Finska

Nej

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Meänkieli

Nej

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Romani

Nej

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Samiska språk

Nej

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Teckenspråk

I sin helhet

47. Finns det andra språk där ni har behov av att delar av eller hela kyrkohandboken översätts till?

Engelska, tyska, franska, spanska

48. I kyrkohandboksförslaget finns möjlighet till doppåminnelse i högre grad än tidigare. Vilken betydelse bedömer ni att det har eller kommer att ha att dopet lyfts fram ytterligare i kyrkohandboksförslaget? Ge gärna synpunkter kring detta och

särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Bra att det finns en formulerad teologi runt doppåminnelse, men det behöver utfärdas rekommendationer för utförandet också.

49. I de kyrkliga handlingarna föreslås att två psalmer är obligatoriska men placeringen kan vara flexibel. Om konfirmationsmässan firas föreslås tre obligatoriska psalmer. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Bra, att handboken betonar att psalmer ska sjungas och finnas med i de kyrkliga handlingarna. Viktigt med tydligheten, så att inte Den svenska psalmbokens psalmer minskar i betydelse och användning.

50. Dopet är ett av sakramenten. Hur bedömer ni att Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära kommer till uttryck i gudstjänstordningen för dop? I remissvaren fanns en tydlig kritik av rytmen i dopgudstjänsten, men också vad gäller språk och teologi. I kyrkohandboksförslaget finns en gudstjänstordning för Dop i kris utskriven. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Vi bedömer att Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära kommer väl till uttryck i handboksförslaget. I två av inledningsorden tydliggöra dopets knytning till Jesu liv. I tackbönen möter oss Gud som den skapare som ger livet. I befrielsebönen möter vi den Gud som befriar, räddar och helar liksom Jesus Kristus som kallar till lärjungaskap. Dopet som förmedlare av syndernas förlåtelse blir här också tydlig. I dopböner finns bönen om Anden liksom efter dophandlingen där bönen finns om att den som döps ska uppfyllas av den heliga Anden. I den första förbönen tilltalas Gud som skapare, livgivare och den som sänder Anden. I de två andra är det Guds omsorg som betonas. Sammantaget blir Gud som treenig tydliggjort i handboksförslaget. Dopet som inlemmande i gemenskap med Kristus kommer fram liksom dopet som mottagande av Guds nåd och välsignelser. Rytmen i dopgudstjänsten är god. En stor förbättring från 2012 års förslag.

51. Konfirmationsgudstjänsten är förändrad i kyrkohandboksförslaget i relation till kyrkohandboksförslaget 2012 särskilt när det gäller den inledande delen. Vad kommer det att betyda för konfirmationsgudstjänsten? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Inledningen med en doppåminnelse är relevant, och samtidigt bra att den är fakultativ. Frågan till konfirmanderna har ingen relevans i inledningen av gudstjänsten. I 1986 års handbok ställs frågan direkt efter Trosbekännelsen och relaterar till denna, vilket är lättare att förstå och anknyter till dopetsfråga. Detta gäller även formuleringen av frågan, där parenteser skulle tas bort, för att anknyta tydligare till dopfrågan och ge perspektiv till det världsvida sammanhanget vi lever i som kristna.

52. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts. Ge gärna några reflektioner kring vigselgudstjänsten i sin helhet? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Vigselgudstjänsten innehåller inga större förändringar från 2012 års handbok. Vi upplever att den var bra då och är i bra även i 2016 års förslag. Den fungerar väl för olika slags vigslar.

53. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts i begravningsgudstjänsten. Det finns också en gudstjänstordning utskriven för begravning av dödfött barn eller barn som dött vid späda ålder. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Mycket bra att en gudstjänstordning finns för begravning av dödfött barn eller barn som dött vid späda ålder.

54. Vad är er generella bedömning om de föreslagna ordningarna för Den allmänna gudstjänsten?

Bra

55. Vad är er generella bedömning av de föreslagna ordningarna för De kyrkliga handlingarna?

Bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Vigselgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Begravningsgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Dopgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Ordning för bikt

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Konfirmationsmessa-/gudstjänsten

Avvägningen är bra

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 1

Dagens bön, bör som i förslaget vara ett obligatoriskt moment, men det borde ges möjlighet att forma dagens bön friare eller fler att välja mellan. Ur ett ekumeniskt perspektiv är det viktigt att dopet innehåller många fasta moment, för att vara ett giltigt dop i andra kristna kyrkor. Dopet bör dock kunna utformas utifrån förutsättningarna, så att det fungerar praktiskt. I dopgudstjänsten bör doptalet kunna utformas på olika sätt. Dels som ett tal, med föreslagna placeringar, eller som ett pågående doptal, där olika av dopets moment vävs samman.

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 2

11: Göteborgs stift, domkapitlet (registrerat: 2016-05-13 12:00:02)

Namn på kontaktperson (obligatoriskt)

Ingemar Birgersson

Befattning

Stiftsadjunkt

2. Kyrkokyrkohandboksförslaget 2016 ska ge möjlighet till lokal gestaltning samtidigt som den ska vara ett igenkännande från söndag till söndag och från kyrka till kyrka. Samlingen är den del av den allmänna gudstjänsten där den lokala gestaltningen kan göras tydlig samtidigt som det finns flera moment som ger igenkännande. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär det att gudstjänstens inledning kan utformas lokalt men samtidigt att det finns igenkännande? Samlingen är sedan KHB 86 en variabel del av gudstjänsten, där det finns väsentliga skillnader mellan de olika huvudgudstjänstordningarna. Därför är det konsekvent att samlingen i den nya strukturen i KHBF 16 kan gestaltas lokalt och med en stor frihet. Det är en bra ordning.

3. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Inledningsord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

4. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Bön om förlåtelse möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

5. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Förlåtelseord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten?

I hög grad

6. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Löftesord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

7. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Tackbön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

8. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Överlåtelsebön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

9. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Kristusrop/Kyrie möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

10. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Lovsången/Gloria och Laudamus möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

11. Att Dagens bön är obligatorisk i Mässa/Gudstjänst när den firas som huvudgudstjänst anser vi är:

Bra

12. I remissvaren efterfrågades utifrån ett barn- och unga -perspektiv att kunna fira Högmässa med färre bibelläsningar och att Trosbekännelsen kan ersättas med trinitarisk psalm eller utgå. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär denna möjlighet?

Anvisningen om att GT- och epistelläsning är ”i undantagsfall” fakultativ i Högmässa/Högmässa som huvudgudstjänst riskerar att bli läst som en normal ordning. I KHB 86 var en väsentlig skillnad mellan högmässa och övriga huvudgudstjänster (ex. vis familjegudstjänst) just antalet läsningar. Den församling som önskar minska antalet kan i stället välja handboksförslagets Mässa/Gudstjänst, utan att något förloras i övrigt avseende gudstjänstens utformning. Trosbekännelsen bör vara obligatorisk i Högmässan. Möjligheten att ersätta trosbekännelsen med (trinitarisk) psalm bör dock kvarstå (som i KHB 86). Om det finns skäl att utesluta trosbekännelsen kan Mässa/Gudstjänstordningen brukas. Det är positivt att regleringen av högmässan ger möjlighet till igenkännande i hela Svenska kyrkan.

13. Att det är möjligt i Högmässan i undantagsfall att ha färre bibelläsningar anser vi är:

Ganska dåligt

14. Att i undantagsfall kan Trosbekännelsen utgå eller ersättas med trinitarisk psalm anser vi:

Ganska dåligt

15. I kyrkohandboksförslaget finns anvisningar för församlingarna att utforma kyrkans förbön och nio olika förböner. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Förbönen kan utformas i stiftets församlingarna utifrån sina olika förutsättningar? Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad betyder detta?

Förbönen kan gestaltas fritt och lokalt från och med KHB 86 (vilken uppmuntrar därtill: ”bör vara lokalt förankrad”). Församlingarna använder flitigt denna möjlighet. Modeller för bönen och de exempel som ges i KHB bör därför vara tydliga om de skall vara till hjälp i församlingarna. Teologiska synpunkter på förbönerna i förslaget ges under fråga 15.

16. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Kyrkans Förbön kan utformas i stiftets församlingar utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

17. I kyrkohandboksförslaget har Måltidens moment bearbetats både musikaliskt, språkligt och teologiskt. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär dessa förändringar?

En rad musikaliska, språkliga och teologiska förbättringar har skett. Ytterligare förtydliganden kan behövas. Detta kommenteras på andra ställen i enkäten.

18. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Prefationen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningarna?

Varken låg eller hög grad

19. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Nattvardsbönen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

20. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller O Guds Lamm möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I ganska hög grad

21. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Bön efter kommunion möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

22. I Sändningen finns stor flexibilitet. Vad innebär denna flexibilitet sett ur ett tillsynsperspektiv?

Sändningen kan redan i KHB 86 varieras. Att momentens ordningsföljd är fri är en bra men inte särskilt uppseendeväckande ordning.

23. Ger kyrkokyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Lovprisningen möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I hög grad

24. Nytt i kyrkohandboksförslaget 2016 är en gudstjänstordning för Påsknattsmässa. Ge gärna reflektioner kring gudstjänstordningen för Påsknattsmässa utifrån perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse.

Det är positivt att ordningen införts. I kommentaren (dock ej i förslaget) nämns att den fornkyrkliga påskljushymnen Exultet som brukas i många församlingar som firar påsknattsmässa, finns att hämta i böcker från 1990-talet. Denna hymn bör nämnas som en fakultativ möjlighet och text/noter bör införas i avsnittet Övriga sjungna moment. De församlingar som önskar skall också ha möjlighet att läsa ytterligare bibeltexter ur Gamla

testamentet. Vilka de traditionella läsningarna är bör framgå av anvisningen vid rubriken Gammaltestamentlig läsning (sid 125).

25. Ger kyrkohandboksförslaget stiftets församlingar möjlighet att utforma Påsknattsmässa utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska låg grad

26. Ge era synpunkter på Gudstjänstmusik A-E,(Kristusrop, Lovsången, Lovsägelsen, Helig, O Guds Lamm och Lovprisningen), övriga sjungna moment samt sjungna moment vid De kyrkliga handlingarna och om möjligt utifrån notering (läsbarhet och lämplig tonart), melodi, harmonik, rytmik, ackordanalys (funktionalitet) och relationen musik och text.

Gudstjänstmusik B-E i separat utgåva? I enkätens sista fritext ges en generell bedömning som utmynnar i denna fråga. Detaljerade förändringsförslag avseende musikvarianterna:

Gudstjänstmusik A (också kommentar till flervalsfrågan 27) Synpunkter på en del smärre förändringar: Julserien: Kristusrop 2 "Du evigt strålande..." har ändrad rytm bild; "mod och kärlek" från 6/8 takt med tudelad betoningshierarki har ändrats till ett betoningsmönster på 3/4. Bättre vore att ha kvar den tidigare noteringen! Kristusrop 3 (sv ps 696:1): här kan det vara bra att förklara vad sex- respektive niofaldigt utförande innebär. Lovsång 1 påsk Laudamus. Molto rit istället för "bredare" Lovsång 2 Här borde man fundera över om det skall införas åttondelspauser så att betoningarna hamnar rätt (kanske paus inom parantes eftersom de inte gäller i reprisen) Lovsång 4 Allmän Laudamus A7 på ordet "uppstånden" kan det vara bra att ha ett återställningstecken inom parantes på tonen e (har varit mkt ess innan) Angående gitarranalyserna: För att göra flödet bättre och även befrämja mjukhet och vokalitet kan det vara en fördel att glesa ut analystecknen och betrakta fler meloditoner som genomgångstoner. För att förenkla läsningen kan det vara bra om typsnitten mellan gitarranalysen och anvisningarna för präst (P) ledare (L) och församling (F) skiljer sig ännu mer. Kanske en tydligare fetstil på de senare. Angående layout i prefationerna: där är för tunna bågar som gör notationen svårläst (även t.ex. Lovsången 1: Gloria A1). Större noggrannhet önskas också vad gäller layouten i en färdig handbok avseende vinkeln på bågar som behöver följa med tonhöjden. Gudstjänstmusik B (också kommentar till fråga 28) Lovsång 6 Allmän Gloria B1: ta bort taktangivelser, de är onödiga. I Gudstjänstmusik B finns det många prefationer. Tonspråket är en slags genomkomponerad musik i "klassisk" stil. I den klassiska prefationen har den (eventuellt) ackompanjerande musiken en biroll.

Följsamhet, elasticitet och diskretion blir därför viktigt. Texten är i högsta grad det primära. Om melodiformlerna dessutom har en konsekvens och ett mönster som hjälper liturgen är mycket vunnet. Tonsättaren till prefationerna i gudstjänstmusik B har försökt men inte lyckats fullt ut. - i samtliga inledningar (B1) finns en kvintparallell mellan ytterstämmorna (från förminskad kvint till ren kvint) vid texten "välsigna genom..." - Ett antal intervall, melodivändningar och textrytm i dessa prefationer skapar ett mönster, och det är bra. Exempel på detta är den uppåtstigande kvarten den låga 2:an (a till ass) och rörelsen mot hög ledton (fiss) samt i vissa ställen den överstigande sekunden, från fiss till ess. Den är också ganska svårsjungen. - Det mest problematiska är slutet på samtliga s.k. fortsättningar. Här för tonsättaren in ett nytt element, en överstigande kvart som både är svårsjunget och gör avsnittet

apart och dramatiskt. Särskilt olyckligt i slutet av Prefationens fortsättning (P s) till Advent där tonsättaren har problem att få in all textmassa i slutet. Obalans mellan formel och textmassa alltså. Samma obalans uppträder i P s trefaldighetstiden 2 I P s Fastan /Passionstiden 1 inträder en ny textrytm mot slutet: ”beviset...” som faller utanför. Samma avvikelser i textrytm uppträder i P s Mariadagar ”jublar över dig, Gud” (där saknas också ett kommatecken) och P s allmän 1 ”för att vi...” I prefationens avslutning för Påsk frångås ett mönster med a istället för ass i ”därför sjunger vi...” Kanske för att lyfta fram glädje med durtonalitet men en fallgrop för liturgen. En sammanfattande bedömning av prefationerna i Gudstjänstmusik B är att text och musik inte hänger ihop på ett naturligt sätt. En kantighet och ett intryck av konstruktion är påfallande. Inte heller språkbetoningarna i Lovsägelsens inledning är naturlig. Svaret på fråga 26 fortsätter i enkätens näst sista fritext (om Gudstjänstmusik C-E)

27. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik A

Bra

28. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik B

Ganska dåligt

29. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik C

Varken dåligt eller bra

30. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik D

Ganska bra

31. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik E

Varken dåligt eller bra

32. Ge en allmän bedömning av övriga sjungna moment

Ganska bra

33. Ge en allmän bedömning av den liturgiska musiken i de kyrkliga handlingarna

Ganska bra

34. Det föreslås att det införs en KO 18 kap 6 a§. Där föreslås en förenklad beslutsordning jämfört med idag när man vill använda någon annan musik än den som ingår i Kyrkohandboken. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Den nya formuleringen i KO 18:6a innebär att den liturgiska musiken blir ”fri” i Svenska kyrkan. Ur ett tillsynsperspektiv upphör givetvis domkapitlets möjlighet att medverka till igenkänning av gudstjänstsången över församlingsgränsen. Ur ett främjandeperspektiv innebär ändringen att lokal kreativitet uppmuntras. Den kommer också att ställa högre krav på att stiftens främjar bruk av viss gemensam repertoar, exempelvis den äldre (främst) gregorianska tonen. Olikheter mellan församlingarnas gudstjänstsång riskerar annars att

motverka igenkänningen. Tillägget i KO 18:6a bör också problematiseras. Den ställer stora krav på de lokala församlingarna och deras medarbetares kunskap och omdöme. Likaså ställer denna nya frihet stora krav på utbildningsinstitutionerna och framför allt på SKUI. Det är viktigt att blivande kyrkoarbetare får med sig en etablerad kunskap i liturgik och en praktisk kunskap när det gäller den äldre liturgiska musiken. Se även kommentaren nedan (enkätens sista fritext) till fråga 31 (Gudstjänstmusik E). Det är ett bra förslag att (om musiken skulle bli fri) det regleras att kyrkohandbokens texter skall användas när en församling exempelvis komponerar en egen mässa. Om församlingen också skriver egna texter till ordinariumsångerna har domkapitlet i kraft av KO 18:6 vetorätt avseende formuleringarna.

35. Det föreslås att begreppet 'de gemensamma gudstjänsterna' ersätts av begreppet 'Den allmänna gudstjänsten' på flera ställen i Kyrkoordningen. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Det föreslagna bruket av begreppet ”Den allmänna gudstjänsten är välmotiverat. Här kommenteras också några andra föreslagna formuleringar i Kyrkoordningen: Meningen i Anvisningar på sidan 17 (rad 5 fr slutet) ”Att antalet huvudgudstjänster samt vilka huvudgudstjänster som firas i en församling anges i församlingsinstruktionen” är felaktig. Det första påståendet är förenligt med KO 17:3 (antalet h-gtj) medan det andra kolliderar med KO 17:6 om kyrkorådets mandat att bestämma vilka huvudgudstjänster utöver högmässa som skall användas i församlingen. Om kyrkohandbokens bruk föreskriver KO 18:3: ”Den svenska kyrkohandboken ska användas vid huvudgudstjänster och kyrkliga handlingar. Den används även vid församlingens gudstjänster i övrigt.” I KHBF 16 föreslås ingen ändring av bestämmelsens innehåll. Detta kan dock problematiseras. I KO-kommentaren (2014, sid 291) förtydligas att ”Utöver vid de kyrkliga handlingarna är det endast vid huvudgudstjänsten som det är föreskrivet att kyrkohandbokens ordningar ska användas.” Det betyder att kyrkohandbokens ordningar inte är obligatoriska i vardagsgudstjänster, veckomässor eller söndagsgudstjänster som inte är huvudgudstjänster. Det betyder i sin tur att andra ordningar, böner (ex.vis nattvardsböner) och ordinariumsånger då kan brukas. Svenska kyrkan har länge kunnat leva med denna oklarhet, men när en ny gudstjänstordning med utökad lokal frihet antas, bör formuleringen av KO 18:3 omprövas. KO 17:6 bygger på en kyrklig kungörelse från 1986, när kyrkorådet/församlingsrådet hade att välja bland kyrkohandbokens fem ordningar för huvudgudstjänst utöver (den självklara) högmässan. Hur meningsfullt är det att fatta beslut om vilka av de två ordningarna Mässa och Gudstjänst i handboksförslaget som ska användas i församlingen? Paragrafen bör omprövas.

36. Ryms stiftets församlingarnas olika gudstjänsttraditioner inom de ramar som ges i kyrkohandboksförslaget?

I ganska hög grad

37. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för den gudstjänstfirande församlingens delaktighet?

I ganska hög grad

38. Det fanns kritik mot teologin i kyrkohandboksförslaget 2012. Kritiken rörde treenigheten, balansen mellan Gud och människa, Gud som frälsare, otydlig kristologi. Kyrkohandboken ska uttrycka teologisk mångfald samtidigt som den ska ge uttryck för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Ge gärna synpunkter kring detta sett utifrån kyrkohandboksförslaget 2016 och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Avsevärda förbättringar har gjorts i jämförelse med KHBF 12. Det gäller bl.a. klargörande av innebörden i några böner om förlåtelse, förtydligande av epiklesen samt tilläggen av doxologi i nattvardsbönerna. På många ställen märks också förstärkning av kristologin. Anvisningen (s 53) att psalmen som kan ersätta trosbekännelsen skall vara trinitarisk är ett bra förtydligande. På några ställen kvarstår behovet av tydligare och mer konkreta formuleringar i vissa böner. Några förlåtelseböner är mycket korta (särskilt 2, 6 och 7). Syndabegreppet är inte enkelt att kommunicera eller förstå ens för vana gudstjänstbesökare. Det är tveksamt om bönenas förkortning är till någon hjälp. Det bör finnas böner som är mer resonerande och problematiserande och som på vår tids språk exemplifierar vår delaktighet i system och strukturer som bryter ned människor, natur och hela skapelsen. Några av exemplen på Kyrkans förbön bör omprövas om de inte i allt för hög grad är böner för oss själva och vår förändrade attityd, exempelvis förbön 1, 4 (första halvan) och 7. Förbön 6 är alltför allmän och består mest i inledning till förbön. Här bör förbönskaraktären renodlas. KHB 86 med de mer konkreta förbönerna och mindre emotionella språk kan tjäna som modell. Det är bra att nattvardsbönerna 7, 8, 11 och 13 har förtydligats avseende epiklesen, så att det inte längre råder någon tvekan om att det är det framburna brödet och vinet som helgas och inte bröd och vin i någon allmän mening. Det kvarstår dock ett behov av förtydligande av epiklesen i nattvardsbön 1. Där ombeds Anden välsigna ”dessa gåvor som är Kristi kropp och blod”. Om de redan är Kristi kropp och blod, hur motiveras då bönen? En liknande otydlighet finns i nattvardsbön 12. Generell bedömning om Den allm. gudstjänsten och De kyrkliga handlingarna (även fråga 54 och 55): Det kan konstateras att det reviderade kyrkohandboksförslaget innehåller en rad förbättringar av 2012 års förslag. Efter att materialet åter reviderats på grundval av denna remiss, finns goda förutsättningar att åstadkomma en fungerande kyrkohandbok för Svenska kyrkan. Det är angeläget att tidsplanen hålls och processen förs i mål 2017.

39. Uttrycker kyrkohandboksförslaget Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära?

I ganska hög grad

40. Kyrkohandboksförslaget ska uttrycka teologisk mångfald. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas teologi i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?

Avstår

41. I kyrkohandboksförslaget har språket bearbetats i en rad texter samtidigt som nya texter har tillkommit. Hur upplever ni språket i kyrkohandboksförslaget sett ur ett tillsynsperspektiv?

I jämförelse med KHBF 12 har en mängd förbättringar skett. Men det finns fortfarande behov av ytterligare språkgranskning och stilistisk förbättring. Här nämns några exempel:

Inledningsord 4 har oskönt upprepande (6 ggr) av ordet "Gud" som en följd av inklusiv språkförändring. Kristusrop 6 "Du känner vår lycka" (synonym till lycka är önskvärd) Kyrkans förbön 2 "Låt våra sammanhang präglas..." "Gör kyrkan till ett rum där alla får plats..." (risk att man tänker alltför konkret) "...alla som sörjer och saknar." (objekt saknas i satsen) Kyrkans förbön 4 "Tack för förmåga att tänka..." (bör vara bestämd form) "vi ber till dig för allt som är" (allt som finns till?) Kyrkans förbön 7 "och det som är vårt liv" (enkla: och våra liv) "foga våra delar till din helhet" "möt oss innanför orden" Sändningsord 1 Meningen bör omarbetas (särskilt bisatsen): "Låt oss gå från denna gudstjänst, Gud till ära och människor till tjänst."

42. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas språk i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?

Ganska bra

43. Uttrycker kyrkohandboksförslaget ett inklusivt språkbruk?

I ganska hög grad

44. Kyrkohandboksförslaget har haft ett särskilt fokus på att det ska finnas texter och musik som passar alla åldrar och då också barn och unga. Ger kyrkohandboksförslaget denna möjlighet sett ur ett tillsynsperspektiv?

Det har skett ett bra arbete med anpassningar för barn och unga. Exempel på förbättringar av böner är Bön om förlåtelse 7 och överlåtelsebön 3. Den senare kan i anvisning ytterligare förbättras om förslag ges till responsorial form med omkvädet "Ta hand om det, Gud". En väsentlig utökning av responsoriala moment har skett i handboksförslaget som helhet, inte minst genom bruk av "härkning". Detta ger större möjlighet till delaktighet för barn.

45. Ger kyrkohandboksförslaget möjlighet till barn och ungas delaktighet i Den allmänna gudstjänsten?

I hög grad

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Finska

I sin helhet

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Meänkieli

Delar av

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Romani

Delar av

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Samiska språk

Delar av

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Teckenspråk

I sin helhet

47. Finns det andra språk där ni har behov av att delar av eller hela kyrkohandboken översätts till?

Kyrkliga handlingar på engelska, tyska, franska, spanska, arabiska. Högmässan på engelska vore också en tillgång, samt delar av densamma på arabiska.

48. I kyrkohandboksförslaget finns möjlighet till doppåminnelse i högre grad än tidigare. Vilken betydelse bedömer ni att det har eller kommer att ha att dopet lyfts fram ytterligare i kyrkohandboksförslaget? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Det är viktigt att dopet lyfts fram i gudstjänstlivet. Enligt anvisningen sid 32 sker det på tre platser i KHB, i samlingen, i samband med kyrkans förbön och i påsknattsmässan. Konfirmationen har också fått stärkt karaktär av doppåminnelse. Det behövs dock mer utförlig anvisning om hur doppåminnelsen praktiskt kan gå till om den sker i Samlingen. I påsknattsmässan bör det göras tydligare att trosbekännelsen (som inleds med orden ”den tro vi är döpta till”) är en integrerad del av doppåminnelsen. Även här med praktisk anvisning (ex.vis hur länge man är kvar vid funten).

49. I de kyrkliga handlingarna föreslås att två psalmer är obligatoriska men placeringen kan vara flexibel. Om konfirmationsmessa firas föreslås tre obligatoriska psalmer. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Generellt är det bra att två psalmer föreslås samt att placeringen är flexibel. Men det är viktigt att anvisningarna formuleras så att de kan vara ett stöd för gudstjänstledarna i dialogen med vigselpar/ dopföräldrar/begravningsfölje. Anvisningarna bör inte i onödan inbjuda till fritt val av musik, utan de bör stödja den kyrkliga handlingens gudstjänstkaraktär. Anvisningarna i KHB -86 är tydligare, t.ex. vid ingångsmusik vid vigsel.

50. Dopet är ett av sakramenten. Hur bedömer ni att Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära kommer till uttryck i gudstjänstordningen för dop? I remissvaren fanns en tydlig kritik av rytmen i dopgudstjänsten, men också vad gäller språk och teologi. I kyrkohandboksförslaget finns en gudstjänstordning för Dop i kris utskrivet. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Bra texter och formuleringar. Återgången till (huvudsakligen) den struktur som finns i KHB 86 är bra. Det är positivt att namnfrågan hör samman med tackbönen, man behöver inte längre tacka för ”detta barn”. Den alternativa befrielsebönen har blivit välformulerad. Dopbönera behöver förtydligas så att de inte kan uppfattas som en dubblering av bönen om Anden till dopkandidaten som följer direkt på vattendopet. Dopbönen är traditionellt främst en bön över

vattnet och inte över dopkandidaten (jfr Engelska kyrkans rubrik "Prayer over the water" och ELCA:s "Thanksgiving at the font") och därför behöver "detta vatten" (vilket dock nämns i bön 2) apostroferas. Bönen är samtidigt en bön för dopkandidaten, nämligen som mottagare av sakramentets gåva. KHB 86 har tydligare anknytning till internationell uppbyggnad av dopbönen. Strukturen kan fungera som modell: "...sänd...din Ande, så att de som nu skall döpas i detta vatten blir renade..." (bön 1) resp. "...gör detta vatten till en nådens källa och ger dem som här skall döpas..." (bön 2) Inledningsord 3 är i slutet formulerat på ett sådant sätt att "allas lika värde" kan uppfattas som ett viktigt dopmotiv. Kanske behövs bara en mindre språklig korrigerings så att det blir tydligare att dopet i Kristus förmår överbrygga alla mänskliga skillnader (Gal 3:26-28).

51. Konfirmationsgudstjänsten är förändrad i kyrkohandboksförslaget i relation till kyrkohandboksförslaget 2012 särskilt när det gäller den inledande delen. Vad kommer det att betyda för konfirmationsgudstjänsten? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Ordningen har förbättrats och gestaltningen av den inledande doppåminnelsen har förutsättningar att fungera väl.

52. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts. Ge gärna några reflektioner kring vigselgudstjänsten i sin helhet? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Det är bra att det är en vigselordning för alla vigslar. Det är olyckligt att anvisningarna inledningsvis öppnar för annan musik än orgelmusik. Formuleringen i KHB 86 är bättre i detta avseende. Det hade varit ett bra stöd för gudstjänstledare i dialog med brudparet om orgelmusiken hade företrädde. I övrigt är ordningen bra, likaså texter och formuleringar.

53. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts i begravningsgudstjänsten. Det finns också en gudstjänstordning utskrivet för begravning av dödfött barn eller barn som dött vid späda ålder. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Det är bra att det finns en ordning för begravning av dödfött barn, eller barn som dött i späda ålder.

54. Vad är er generella bedömning om de föreslagna ordningarna för Den allmänna gudstjänsten?

Ganska bra

55. Vad är er generella bedömning av de föreslagna ordningarna för De kyrkliga handlingarna?

Bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa som huvudgudstjänst

Det bör vara fler fasta moment

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Vigselgudstjänsten

Det bör vara fler fasta moment

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Begravningsgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa ej som huvudgudstjänst

Det bör vara fler fakultativa moment

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Dopgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Ordning för bikt

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Konfirmationsmässa-/gudstjänsten

Avvägningen är bra

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 1

Här följer fortsatt kommentar till fråga 26 (musiken generellt) samt flervalfrågorna 29-32:

Gudstjänstmusik C (också kommentar till fråga 29) Tonarterna i Kristusrop – Lovsång föreslås ändras enligt följande: Kristusrop 4:C1 E-moll Kristusrop 5:C2 C-moll Lovsången 7:C1 Ess-dur På så vis skulle liturgen lättare och bättre kunna gå vidare från Kristusrop till Lovsång. Vad gäller ackompanjemanget till prefationerna i C är det lite för omfattande. Det påverkar musikens karaktär på ett ogynnsamt vis. Genomgångstonerna i melodin behöver inte egen harmonik. Dimackordet stör den modala tonaliteten, det räcker med harmonisering av recitationstonerna. Prefationsalternativen i HBF16 är textligt väldigt många vilket är bra när det gäller att låta kyrkoårets variationer märkas i gudstjänsten. Samtidigt blir materialet oerhört omfattande och variationsmöjligheterna för många för att fungera bra i den praktiska verkligheten. Enligt vår mening behöver inte hela materialet ha dubbla texter i Lovsågelsens inledning samt prefationens inledning och avslutning. Vi föreslår val av den ena textvariationen i B och den andra i C. Det skulle vara bättre om HBF bestämde sig för en av textvarianterna i B och kanske en annan i C.

Gudstjänstmusik D (också kommentar till fråga 30) I D finns inga möjligheter att variera utifrån kyrkoåret då D innehåller tre allmänna prefationer. Bättre vore en allmän + två som kompletterar utifrån kyrkoåret, kanske en för fastan och en för påsk. Vad gäller notationen av prefationerna i D har den avsevärt förbättrats. Vi föreslår att notbilden kompletteras med en fördragsbeteckning: ”fri frasering”. Ytterligare förslag på förbättringar: * Allmän 1 första tonen 3:e systemet (ackboken) föreslås samma notation i liturgens not som i ackompanjemanget. Det skulle förtydliga genre och var betoningen ska ligga i ”di-na händer”. * Allmän 2: 2:a systemet, 1:a takten (ackboken) Je-sus Kristus – den understrukna stavelsen behöver mer utrymme i layouten för att det ska bli tydligt var betoningarna ligger här. * Allmän 3: Tredje systemet, föreslås helstreck + ett fraseringsstecken ovanför - ”andning” efter sång för att det ska kännas mer organiskt inför prefationens avslutning. * O Guds lamm 4: Punkteringen i första och femte takten är svår för församlingen. Föreslås raka fjärdedelar i melodin. Alternativt att ackompanjemanget markerar fjärdedelpulsen så att melodin har något att förhålla sig till. Då små orgelinstrument utan pedal inte är ovanliga, är det viktigt att orgelsatserna fungerar manualiter. Som det nu ser ut är många av ackorden för stora för att de ska kunna spelas med enbart händerna, ex.vis: Lovsången 8, Helig 3, O Guds lamm 5. Gudstjänstmusik E (också kommentar till fråga 31) I E finns inga möjligheter att variera utifrån kyrkoåret, då E innehåller två allmänna prefationer. Bättre vore en allmän prefation + en som kompletterar utifrån kyrkoåret. Då små orgelinstrument utan pedal inte är ovanliga, är det viktigt att orgelsatserna fungerar manualiter. Som det nu ser ut är många av ackorden för stora för att de ska kunna spelas med enbart händerna, ex.vis: Helig 4, Introduktioner till församlingspartierna behövs inte. Övriga sjungna moment (också kommentar till fråga 32) Med hänvisning till remissvar från Göteborgs stift 2013 påtalas på nytt att förbönens sjungna församlingssvar och de sjungna Hallelujaropen inte självklart förtjänar plats i en Kyrkohandbok. De är för få och borde kompletteras med många fler alternativa melodier. Dessa borde publiceras i en separat utgåva. Om de sjungna församlingssvaren skulle bestå i kyrkohandboken, behövs bearbetning av satsen till Kyrkans förbön Församlingssvar 2. Denna kräver rytmisk stabilitet; inte minst i den näst sista takten vilket en tydligare fjärdedelpuls i ackompanjemanget skulle kunna hjälpa till med.

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 2

GUDSTJÄNSMUSIK B-E I SEPARAT BOK. Kommentarer till fråga 26 och 54 KHBF 2016 innebär att den lokala friheten i gestaltningen av den allmänna gudstjänsten har ökat. Strukturen med en fast högmäsoordning och en mer variabel mässa/gudstjänst-ordning är en utmärkt lösning på dilemman att igenkänningen riskerar att gå förlorad med ökade lokala variationer. Det är i musiken de lokala varianterna märks mest. För att garantera att det finns en för gudstjänstfirare/gudstjänstledare gemensam repertoar är det bra att kyrkomötet fastställer viss musik utöver den äldre (främst gregorianska) som ska ingå i denna repertoar, och som exempelvis präster/musiker får utbildning i. I Kyrkohandboksförslaget 2016 har man alltså valt att i en och samma bok förbinda musikserier med en tillkomsthistoria som är helt olika. I Gudstjänstmusik A är övervägande delen ett arv från kyrkans historia, dock några inslag från 1900-talets senare del. Gudstjänstmusik B- E har till stor del tillkommit under de senare åren. Därför kan det vara värt att fundera över om inte KHB ska delas upp i två volymer: 1. Gudstjänstmusik A och 2. Gudstjänstmusik B-E. Om 10 år kan mycket av materialet i B-E upplevas helt utslitet. Ifall den då finns i en separatdel är det enklare att göra en uppdatering, som också gör innehållet mer relevant. Även i resurshänsyn/miljöhänsyn kan det därför vara klokt med en uppdelning. Kommentarer till ytterligare flervalsfrågor: Fråga 37 (Församlingens delaktighet) Flera passager har förbättrats så att församlingen vet när det är dags att svara i acklamationer eller fortsätta läsning efter tystnad. Acklamationen vid GT- och epistelläsningen kvarstår obearbetad. På uppmaningen "Så lyder Guds / Herrens / Bibelns ord" följer två varianter av församlingssvar. Om man inte har ögonen på en agenda, vet man inte vilket svar man skall ge. Samma villrådighet uppstår i sändningsordet "Låt oss gå i frid", vilket också följs av två varianter av församlingssvar. Efter instiftelseorden fungerar i många församlingar utropet "Trons mysterium" som en signal för församlingens acklamation "Din död förkunnar vi...". Den bör kunna införas i handboken som en möjlighet, med hänvisning till allmänkyrklig praxis. Den föreslogs redan i KVR:s Lima-liturgi och återfinns i nya gudstjänstböcker i lutherska systerkyrkor i bl.a. Tyskland, USA och Norge. Fråga 56 (fasta och fakultativa moment) Psalm före evangeliet i Mässa/Gudstjänst är obligatoriskt moment. Det innebär att fyra psalmer är obligatoriska i alla mässor. I vardagsmässor är det idag utbredd praxis – i enlighet med veckomässans ordning i KHB 86 – att sjunga tre psalmer. Den ordningen bör bestå. Uppställningen av obligatoriska/fakultativa moment i Högmässan (s 24-25) och i Högmässa som huvudgudstjänst (s 26-27) är identisk. Dubbleringen är överflödig.

12: Strängnäs stift, domkapitlet (registrerat: 2016-05-13 12:39:33)

Namn på kontaktperson (obligatoriskt)

Jan Eckerdal

Befattning

Stiftsadjunkt för teologi och fortbildning

2. Kyrkokyrkohandboksförslaget 2016 ska ge möjlighet till lokal gestaltning samtidigt som den ska vara ett igenkännande från söndag till söndag och från kyrka till kyrka. Samlingen är den del av den allmänna gudstjänsten där den lokala gestaltningen kan göras tydlig samtidigt som det finns flera moment som ger igenkännande. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och beaktelse - vad innebär det att gudstjänstens inledning kan utformas lokalt men samtidigt att det finns igenkännande?
Se fritextsvar

3. Ger kyrkohandboksförslaget alternativ när det gäller Inledningsord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

4. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Bön om förlåtelse möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

5. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Förlåtelseord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten?

Varken låg eller hög grad

6. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Löftesord möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

Varken låg eller hög grad

7. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Tackbön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

8. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Överlåtelsebön möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I ganska hög grad

9. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Kristusrop/Kyrie möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

10. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Lovsången/Gloria och Laudamus möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänst utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

11. Att Dagens bön är obligatorisk i Mässa/Gudstjänst när den firas som huvudgudstjänst anser vi är:

Bra

12. I remissvaren efterfrågades utifrån ett barn- och unga -perspektiv att kunna fira Högmässa med färre bibelläsningar och att Trosbekännelsen kan ersättas med trinitarisk psalm eller utgå. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär denna möjlighet?

Se fritextsvar

13. Att det är möjligt i Högmässan i undantagsfall att ha färre bibelläsningar anser vi är:

Bra

14. Att i undantagsfall kan Trosbekännelsen utgå eller ersättas med trinitarisk psalm anser vi:

Ganska bra

15. I kyrkohandboksförslaget finns anvisningar för församlingarna att utforma kyrkans förbön och nio olika förböner. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Förbönen kan utformas i stiftets församlingarna utifrån sina olika förutsättningar? Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad betyder detta?

Se fritextsvar

16. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för att Kyrkans Förbön kan utformas i stiftets församlingar utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

17. I kyrkohandboksförslaget har Måltidens moment bearbetats både musikaliskt, språkligt och teologiskt. Ur perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse - vad innebär dessa förändringar?

Se fritextsvar

18. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Prefationen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningarna?

Varken låg eller hög grad

19. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Nattvardsbönen möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina olika förutsättningar?

Varken låg eller hög grad

20. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller O Guds Lamm möjlighet för stiftets församlingar att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I ganska hög grad

21. Ger kyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Bön efter kommunion möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

I ganska hög grad

22. I Sändningen finns stor flexibilitet. Vad innebär denna flexibilitet sett ur ett tillsynsperspektiv?

se fritextsvar

23. Ger kyrkokyrkohandboksförslagets alternativ när det gäller Lovprisningen möjlighet för församlingarna att utforma gudstjänsten utifrån sina förutsättningar?

Avstår

24. Nytt i kyrkohandboksförslaget 2016 är en gudstjänstordning för Påsknattsmässa. Ge gärna reflektioner kring gudstjänstordningen för Påsknattsmässa utifrån perspektivet tillsyn av Svenska kyrkans tro, lära och bekännelse.

Se fritextsvar

25. Ger kyrkohandboksförslaget stiftets församlingar möjlighet att utforma Påsknattsmässa utifrån sina olika förutsättningar?

I hög grad

26. Ge era synpunkter på Gudstjänstmusik A-E,(Kristusrop, Lovsången, Lovsägelsen, Helig, O Guds Lamm och Lovprisningen), övriga sjungna moment samt sjungna moment vid De kyrkliga handlingarna och om möjligt utifrån notering (läsbarhet och lämplig tonart), melodi, harmonik, rytmik, ackordanalys (funktionalitet) och relationen musik och text.

Vi välkomnar ordningen där de liturgiska texterna – såsom uttryck för vår kyrkas bekännelse och lära – är fastställda, men med möjlighet att välja annan musik än den som ingår i kyrkohandboken. Nuvarande förslag bör dock kompletteras med en struktur för att inte musikvalet skall bli en enbart en lokal angelägenhet utan också förankras som en del av Svenska kyrkans gemensamma gudstjänst. Vi menar att detta bäst sker genom att alternativa val av liturgisk musik i huvudgudstjänsten skall godkännas av domkapitlet. Vi skulle välkomna en ordning där principen att släppa musiken fri fullföljs genom att bara innefatta texterna i serie B-E i kyrkohandboken och inte innefatta nuvarande tonsättningar.

Gudstjänstmusik A skulle kunna kvarstå för att markera kontinuitet bakåt och som grund för dem som inte kan/vill prova nytt. I det fall man väljer att behålla musiken för alla serier i

kyrkohandboken är våra synpunkter serie för serie enligt följande: A. De skaftlösa noterna underlättar förmodligen för liturgen/celebranten. I övrigt är den bearbetning som skett av Gudstjänstmusik A mest av kosmetisk natur. Den kritik som kommit från musikerhåll, framför allt när det gäller att ta tillvara den förhandenvarande forskningen på området har inte hörsammats. Viss förbättring har skett när det gäller textunderläggning i prefationerna. Generellt bra i alla förslagets Lovsägelse (Sursum coda) är att man övergivit ”Endast du är värd” B. Här har vissa förenklingar skett vad gäller de musikaliska motiven i prefationerna, vilket underlättar utförandet. För serie B men också generellt behöver det finnas alternativa tonarter. Särskilt gäller det prefationerna i serie B där det lägsta tonerna kan vara svåra att ta för somliga liturger. Kan man överväga låg-hög sättning som alternativ? C. Har förändrats kraftigt vad gäller prefationerna, vilket är till det bättre. Ambitionen att ha mera växelsång mellan präst och församling har här bl. a. omsatts i Lovsången. Här kunde man dock ha behållit den gamla som alternativ. D. Bra bearbetning av Lovsång 8. Bra att recitativ notskrift är införd. Det andra alternativet för Agnus dei (O Guds Lamm 5) är för krångligt för en normal församling. Det första alternativet räcker. E. Denna serie håller inte måttet som fastslagen gudstjänstserie och bör strykas. Serie E har karaktär av temamässa och har sitt användningsområde som sådan. Därför menar vi att den inte hör hemma som alternativ för huvudgudstjänst. Stryk gudstjänstmusik E helt. Sjungen förbön till dop, begravning och vigsel är musikaliskt svaga .

27. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik A

Bra

28. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik B

Bra

29. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik C

Ganska bra

30. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik D

Ganska bra

31. Ge en allmän bedömning av Gudstjänstmusik E

Dåligt

32. Ge en allmän bedömning av övriga sjungna moment

Ganska dåligt

33. Ge en allmän bedömning av den liturgiska musiken i de kyrkliga handlingarna

Ganska dåligt

34. Det föreslås att det införs en KO 18 kap 6 a§. Där föreslås en förenklad beslutsordning jämfört med idag när man vill använda någon annan musik än den som ingår i Kyrkohandboken. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt

vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Som framgått menar vi att alternativa musikval efter beslut av kyrkoherde skall anmälas till domkapitlet som har möjlighet att ändra eller upphäva beslutet. Detta behöver skrivas in i 6 a§

35. Det föreslås att begreppet 'de gemensamma gudstjänsterna' ersätts av begreppet 'Den allmänna gudstjänsten' på flera ställen i Kyrkoordningen. Ge gärna synpunkter kring denna nya paragraf och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Vi är positiva till begreppet men menar att det ställer ett antal nya krav på brukaren av kyrkohandboken, vilket påverkar tillsynen. Se fritextsvar.

36. Ryms stiftets församlingarnas olika gudstjänsttraditioner inom de ramar som ges i kyrkohandboksförslaget?

I ganska hög grad

37. Ger kyrkohandboksförslaget utrymme för den gudstjänstfirande församlingens delaktighet?

I ganska hög grad

38. Det fanns kritik mot teologin i kyrkohandboksförslaget 2012. Kritiken rörde treenigheten, balansen mellan Gud och människa, Gud som frälsare, otydlig kristologi. Kyrkohandboken ska uttrycka teologisk mångfald samtidigt som den ska ge uttryck för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Ge gärna synpunkter kring detta sett utifrån kyrkohandboksförslaget 2016 och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Se fritextsvar

39. Uttrycker kyrkohandboksförslaget Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära?

I ganska hög grad

40. Kyrkohandboksförslaget ska uttrycka teologisk mångfald. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas teologi i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?

Ganska bra

41. I kyrkohandboksförslaget har språket bearbetats i en rad texter samtidigt som nya texter har tillkommit. Hur upplever ni språket i kyrkohandboksförslaget sett ur ett tillsynsperspektiv?

se synpunkter i fritextsvar

42. Hur bedömer ni gudstjänstordningarnas språk i Den allmänna gudstjänsten (till exempel i böner)?

Varken dåligt eller bra

43. Uttrycker kyrkohandboksförslaget ett inklusivt språkbruk?

I hög grad

44. Kyrkohandboksförslaget har haft ett särskilt fokus på att det ska finnas texter och musik som passar alla åldrar och då också barn och unga. Ger kyrkohandboksförslaget denna möjlighet sett ur ett tillsynsperspektiv?

Se fritextsvar

45. Ger kyrkohandboksförslaget möjlighet till barn och ungas delaktighet i Den allmänna gudstjänsten?

I ganska hög grad

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Finska

I sin helhet

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Meänkieli

Nej

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Romani

Nej

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Samiska språk

Nej

46. Har ni behov av att kyrkohandboken översätts till nationella minoritetsspråk och teckenspråk i sin helhet eller i delar? - Teckenspråk

I sin helhet

47. Finns det andra språk där ni har behov av att delar av eller hela kyrkohandboken översätts till?

Delar av handboken, liksom den befintliga översättningen av HB 86 skulle vara användbart på engelska, tyska, franska, spanska, arabiska.

48. I kyrkohandboksförslaget finns möjlighet till doppåminnelse i högre grad än tidigare. Vilken betydelse bedömer ni att det har eller kommer att ha att dopet lyfts fram ytterligare i kyrkohandboksförslaget? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Se fritextsvar

49. I de kyrkliga handlingarna föreslås att två psalmer är obligatoriska men placeringen kan vara flexibel. Om konfirmationsmässan föreslås tre obligatoriska psalmer. Ge

gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?
se fritextsvar

50. Dopet är ett av sakramenten. Hur bedömer ni att Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära kommer till uttryck i gudstjänstordningen för dop? I remissvaren fanns en tydlig kritik av rytmen i dopgudstjänsten, men också vad gäller språk och teologi. I kyrkohandboksförslaget finns en gudstjänstordning för Dop i kris utskrivna. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Dopgudstjänstens förändringar i jämförelse med HBf 2012 ser vi som mycket positiva. Den tidigare alltför vaga formuleringen av dopet i inledningen har nu fått en tydligare kristologi, där det framgår att det är fråga om ett dop till Kristus. Däremot menar vi att de ecklesiologiska motiven är alltför svaga och har ersatts av ett mer individualistiskt perspektiv i dopordningen. Särskilt tydligt är detta i dopbönerna där gemenskapsmotivet och att inlemmas i gemenskapen kyrkan och bli en del av Guds folk saknas. Det är pedagogiskt önskvärt att nämna dopkandidatens namn i inledningen. Inledningsordets alternativ detta/dessa barn/dig/er bör därför kompletteras med alternativet NN. Bra att tackbönen återgått till den plats den hade i HB 1986. Det innebär att inledningsord, tackbön, bibelläsning och bön för barnet hålls ihop. Den hackighet som fanns i dopinledningen av HBf2012 har med denna förändring delvis försvunnit. Kopplingen mellan evangeliet om Jesus och barnen (Luk 4) och befrielsebönen blir återigen tydlig. ”Så gör vi nu med detta barn...” Befrielsebön 2 framstår som en nedtoning av befrielsemotivet. Det mer odefinierade ordet brustenhet har ersatt ”allt ont”. Det är inte synonyma uttryckssätt. Brustenhet är inte ett tillräckligt kraftfullt ord för att benämna det som den döpte behöver befrias och beskyddas från. Att man strukit den fakultativa texten Luk 4:16-20 vid dop av vuxna är rimligt. Det är inte någon given doptext. Bra att tydningsordet utgått och ersatts av ett fylligare inledningsord.

51. Konfirmationsgudstjänsten är förändrad i kyrkohandboksförslaget i relation till kyrkohandboksförslaget 2012 särskilt när det gäller den inledande delen. Vad kommer det att betyda för konfirmationsgudstjänsten? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Konfirmationsgudstjänstens inledning ger ett pratigt intryck, med samlingsord före första psalmen och inledningsord efter. Om man till det lägger eventuell information före klockringningen blir det tre tillfällen med inledningsprat i olika former. I HB86 är samling, inledningsord och inledningsbön sammanhållet. Bra att möjligheten till fråga till konfirmanderna efter trosbekännelsen om de vill leva i tron är återinförd. Också bra att den är fakultativ. Däremot är vi tveksamma till formuleringen av frågan: ”Vill ni konfirmeras?” Vem är subjekt för vad i konfirmationsgudstjänsten? Det är eftersträvansvärt att konfirmationsgudstjänsten kan uttrycka en ömsesidighet där det både är Gud som konfirmerar de löften som getts i dopet och konfirmanden som konfirmerar sitt dop. Vi saknar också tyngden i frågan till konfirmanderna som fanns i HB 1986. Där fanns en tydlig koppling till dopet och viljan att leva i tron, snarare än bara viljan att konfirmeras. Bra att Konfirmationsgudstjänst fått tydligare koppling till dopet. Dopmotivet saknades i förbönen i HBf2012 men har nu kommit in där. Vi välkomnar också förslag till möjlig anknytning till dopet i inledningen (dopljus och knytning till ”jag är världens ljus...”).

52. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts. Ge gärna några reflektioner kring vigselgudstjänsten i sin helhet? Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Se fritextsvar

53. I kyrkohandboksförslaget har bearbetningar gjorts i begravningsgudstjänsten. Det finns också en gudstjänstordning utskriven för begravning av dödfött barn eller barn som dött vid späda ålder. Ge gärna synpunkter kring detta och särskilt vad det betyder ur ett tillsynsperspektiv?

Se fritextsvar

54. Vad är er generella bedömning om de föreslagna ordningarna för Den allmänna gudstjänsten?

Bra

55. Vad är er generella bedömning av de föreslagna ordningarna för De kyrkliga handlingarna?

Ganska bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Vigselgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Begravningsgudstjänsten

Det bör vara fler fasta moment

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Högmässa ej som huvudgudstjänst

Det bör vara fler fasta moment

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Mässa ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Gudstjänst ej som huvudgudstjänst

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Dopgudstjänsten

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Ordning för bikt

Avvägningen är bra

56. Vad anser ni om avvägningen mellan fasta och fakultativa moment i...Konfirmationsmässa-/gudstjänsten

Avvägningen är bra

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 1

Våra övergripande synpunkter och detaljsynpunkter överstiger utrymmet i denna kolumn, varför vi bifogar dem i separat dokument. Somliga synpunkter överlappar med kommentarerna i enkäten.

57. Här finns möjlighet att ge synpunkter på kyrkohandboksförslaget 2016 både när det gäller övergripande frågor och detaljer. - 2

